

Стратегију одрживог развоја Града Пожаревца 2017-2022.године

Град: Пожаревац, ул.Дринска бр.2, 12000 Пожаревац

Врста документа: Стратегија одрживог развоја Града Пожареваца 2017-2022. године

Усвојено од стране Скупштине града Пожареваца 18.5.2017.године

Одговорна особа: Бане Спасовић, градоначелник Града Пожареваца

Председник Тима за координацију: Саша Павловић, заменик градоначелника Града Пожареваца

Чланови Тима за координацију:

- Бојан Илић, председник Скупштине Града Пожареваца
- Александра Ђорђевић, Градска управа Града Пожареваца
- Драган Ђурчија, помоћник градоначелника Града Пожареваца
- Марко Савић, помоћник градоначелника Града Пожареваца
- Весна Пејић, чланица Градског већа Града Пожареваца
- Драган Костић, члан Градског већа Града Пожареваца
- Далибор Миљковић, члан Градског већа Града Пожареваца
- Иван Јовић, члан Градског већа Града Пожареваца
- Александар Стојановић, члан Градског већа Града Пожареваца
- Саша Глуваков, чланица Градског већа Града Пожареваца
- Ана Миљанић, чланица Градског већа Града Пожареваца
- Срђан Радовановић, члан Градског већа Града Пожареваца
- Драган Радовановић, члан Градског већа Града Пожареваца
- Дејан Крстић, члан Градског већа Града Пожареваца
- Марко Милојевић, члан Градског већа Града Пожареваца
- мр Владимир Петровић, члан Градског већа Града Пожареваца
- Ивана Перишић, Градска управа Града Пожареваца
- Слободан Перовић, дипл.инж.геологије
- Иван Млакар, дипл.инж.машинства
- Саша Јовић, дипл.инж.електротехнике

УВОДНА РЕЧ.....	4
1 УВОД.....	5
2 АНАЛИЗА ТРЕНУТНЕ ДРУШТВЕНО - ЕКОНОМСКЕ СИТУАЦИЈЕ И ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	10
3 SWOT АНАЛИЗЕ ЗАЈЕДНО СА ГЛАВНИМ ТРЕНДОВИМА И ПИТАЊИМА ЗА БУДУЋНОСТ.....	95
4 ЗАКЉУЧЦИ: КОНКУРЕНТНЕ ПРЕДНОСТИ, ГЛАВНИ ТРЕНДОВИ, МОГУЋЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ.....	101
5 СТРАТЕГИЈА: ВИЗИЈА, МИСИЈА, ЦИЉЕВИ И ПРИОРИТЕТИ.....	103
6 ИНТЕР – СЕКТОРСКЕ ТЕМЕ.....	104
7 ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА.....	107
8. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР.....	109
9. МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА.....	111
АКЦИОНИ ПЛАН.....	113
ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 1: ИНФРАСТРУКТУРА И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	113
СТРАТЕШКИ ЦИЉ - КВАЛИТЕТАН И КОНТИНУИРАН РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРЕ.....	109
ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 2 - РАЗВОЈ ПРИВРЕДЕ.....	121
СТРАТЕШКИ ЦИЉ - КРЕИРАЊЕ УСЛОВА ЗА БРЖИ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ ГРАДА И СТВАРАЊЕ	
ПОЗИТИВНЕ ПОСЛОВНЕ КЛИМЕ.....	121
СТРАТЕШКИ ЦИЉ - РАЗВОЈ КОНКУРЕНТНЕ И ИЗВОЗНО ОРИЈЕНТИСАНЕ ПРИВРЕДЕ.....	125
СТРАТЕШКИ ЦИЉ - УНАПРЕЂЕЊЕ КОНКУРЕНТНОСТИ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРОИЗВОДЊЕ.....	128
СТРАТЕШКИ ЦИЉ - СТИМУЛИСАЊЕ ТУРИСТИЧКОГ РАЗВОЈА.....	134
ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 3 - ДРУШТВО.....	137
СТРАТЕШКИ ЦИЉ - УНАПРЕЂЕЊЕ СИСТЕМА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ГРАЂАНА И ГРАЂАНКИ ГРАДА	
ПОЖАРЕВЦА.....	137
СТРАТЕШКИ ЦИЉ - ПОВЕЋАЊЕ НИВОА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ПОСЕБНО ОСЕТЉИВИХ ДРУШТВЕНИХ	
ГРУПА УНАПРЕЂЕЊЕМ ПОСТОЈЕЋИХ И УВОЂЕЊЕМ ИНОВАТИВНИХ ОБЛИКА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ...140	
СТРАТЕШКИ ЦИЉ - ПОБОЉШАЊЕ КВАЛИТЕТА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ ГРАЂАНА И ГРАЂАНКИ ГРАДА	
ПОЖАРЕВЦА.....	142
СТРАТЕШКИ ЦИЉ - УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА ОБРАЗОВАЊА ГРАЂАНА И ГРАЂАНКИ ГРАДА	
ПОЖАРЕВЦА.....	142
СТРАТЕШКИ ЦИЉ - УНАПРЕЂЕЊЕ РАЗВОЈА СПОРТА И УСЛОВА ЗА БАВЉЕЊЕ СПОРТОМ ГРАЂАНА И	
ГРАЂАНКИ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА.....	143
СТРАТЕШКИ ЦИЉ - ПОБОЉШАЊЕ КУЛТУРНОГ ИМИЦА ГРАДА.....	144

Уводна реч

Поштовани суграђани,

Изазови са којима се једна локална самоуправа суочава, као и одлуке о економском развоју које доноси, имају велики утицај на квалитет живота њених грађана. Из тог разлога је јако важно да при планирању развоја, пажња буде усмерена на решавање најважнијих питања и проблема узимајући у обзир како фактор одрживости, тако и вољу суграђана, а све у циљу креирања заједнице задовољних грађана.

Објашњавајући дух овог документа, можда би било најбоље упоредити га са договором унутар породице о плану вођења домаћинства.

Као што на таквим окупљањима сваки члан породице истакне своје потребе и планове за наредни период, са намером да их усклади са осталим укућанима, тако смо и ми током процеса израде овог документа консултовали представнике различитих сфера и деловања, имајући у виду и законске прописе, акта и документа која важе на територији Републике Србије.

Тако је, попут примера породице где је заједнички циљ њен напредак и развој, ова Стратегија одрживог развоја Града Пожареваца 2017-2022. године вођена идејом да по истеку задатог периода наша заједница достигне резултате и тачку развоја којима ће већина становника бити задовољна.

На том путу, свесни да се планови и реализација често не сусрећу из разлога на које не можемо увек имати утицај, трудили смо се да овај документ не представља само списак “лепих жеља”, већ план одрживог развоја који ћемо само заједничким и великим радом спровести у дело.

Сматрам да смо овом Стратегијом подједнаку пажњу посветили како решавању проблема из сфера економије, тако и социјалних проблема и проблема у области животне средине.

Значајан део у њеној изради заузело је и време током кога смо консултовали како јавност, тако и разнородне организације цивилног друштва и политичке субјекте како би били у прилици да сагледамо потребе што већег броја грађана различитих интересовања, навика и мишљења.

*Сматрали смо да нам је, као представницима локалне самоуправе, то дужност и обавеза јер је град Пожаревац са припадајућим урбаним и руралним насељима, место које припада свима којима ту живе или су живели, те да заслужују да им се постави питање – **Како желите да изгледа Пожаревац 2022. године?***

**С посебним поштовањем,
Бане Спасовић, дипл. правник
Градonaчелник Града Пожареваца**

1. Увод

Процес израде Стратегије је започео Одлуком о приступању изради стратегије одрживог развоја Града Пожаревца, коју је донела Скупштина Града Пожаревца дана 11. јула 2014. године и завршен је коначним усвајањем Стратегије дана 18.5.2017. године од стране Скупштине Града Пожаревца. Ова стратегија је израђена, уз савете и вођство Тела за координацију и вођење процеса израде Стратегије одрживог развоја Града Пожаревца 2017-2022. године, формираног од Градоначелника Града Пожаревца, а уз подршку Скупштине Града Пожаревца.

Да би се идентификовали, унапредили и ангажовали људски, економски, културни и природни ресурси заједнице, дефинисали начини управљања тим ресурсима, и интегрисали у свим аспектима планирања и доношења одлука локалне самоуправе, потребно је дефинисати визију Града Пожаревца на период 2017-2022. године.

Закон о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр.129/07 и 83/14-др.закон) дефинише израду, усвајање и реализацију стратегије локалног развоја као једну од главних одговорности општина. Ни институционални оквир, нити процедура или садржај ових докумената нису прописани законом или подзаконским актима. У сваком случају, неке одредбе Закона, могу се применити у процесу израде, усвајања и реализације циљева стратегије локалног развоја.

Само дефинисање визије, без доношења стратегије и плана достизања тог циља било би само неодговорно маштање према садашњим, и нарочито, будућим генерацијама суграђана.

У том смислу, овај документ представља својеврсни путоказ за достизање постављеног циља-визије, како за доносиоце одлука локалне самоуправе, тако и за све личности јавног живота и грађане заједнице.

Израда овог документа била је заснована на принципу јавности рада и добровољне партиципације релевантних савременика социјалног, културног и економског живота града, уз уважавање националних стратешких докумената, односно интернационалних и регионалних интеграционих процеса.

У континуитету са ранијом визијом стратегије развоја Града Пожаревца, овај документ је фокусиран на одрживи друштвено-економски процес кроз хармонизовано унапређење три основна сегмента развоја:

1. привредног развоја,
2. друштвеног развоја и
3. инфраструктуре и заштите и унапређења животне средине.

Стратегија одрживог развоја Града Пожаревца (у даљем тексту Стратегија) је општи стратешки план развоја који даје смернице и дефинише активности за будући период развоја. Временски оквир за имплементацију Стратегије је 2017-2022. година, односно 6 година, док је акциони план Стратегије рађен, углавном, са имплементацијом на +2 године, односно до 2024. године, избегавајући на тај начин уску екстраполацију будућег стања, уз истовремено уважавање новонасталих околности у међувремену. На овај начин оставља се простор за евентуално будуће ажурирање Стратегије, у складу са променама у окружењу, као и за допуну Акционог плана стратегије пројектима који би се реализовали у другом делу планског периода, односно до 2022. године.

Ова Стратегија се, у својој бити, односи на одрживи развој живота, рада и функционисања локалних заједница у Граду Пожаревцу. У контексту одрживости, „одржив“ не значи да се ништа не мења, нити је у питању утопија, веровање да се ништа лоше неће догодити. Одрживост није у одржавању постојећег стања или достизању перфекције. **Одржива заједница трага за начинима да одржава и унапреди економске, еколошке и друштвене карактеристике на подручју где њени чланови могу наставити да воде здрав, продуктиван и угодан живот.** Методологија израде Стратегије одрживог развоја Града Пожаревца почива на кључним принципима одрживог планирања развоја локалне заједнице:

- Интегрисан приступ планирању локалног развоја (паралелно решавање проблема из сфера економије, социјалних проблема и проблема у области животне средине)
- Партиципативни приступ (учешће стручне и шире јавности у доношењу одлука)
- Повезивање локалних секторских стратегија са реалним изворима финансирања
- Стварање политичког консензуса око стратегије развоја Града

Стратегија се дефинише, усваја и реализује на локалном (градском) нивоу. У неким циљевима, програмима и активностима, Стратегија подразумева регионални и/или национални приступ решавању одређених проблема, али се у наведеним циљевима и активностима подразумева већ обострано изражен интерес суседних локалних самоуправа како на Браничевско- Подунавском округу, тако и на целој територији Републике Србије.

- Процес израде стратешког документа обухватио је следеће фазе:
- Припремне активности неопходне за спровођење процеса стратешког планирања
- Анализа тренутне ситуације у локалној заједници (анализа ресурса и SWOT)
- Формулисање стратегије (визија, приоритети, циљеви)
- Акционо планирање
- Дефинисање структура и процедура за имплементацију
- Дефинисање процеса мониторинга и евалуације

Стратешки оквир

Стратегија одрживог развоја Града Пожаревца је најважнији стратешки документ Града за период 2017-2022. године. Град Пожаревац као јединица локалне самоуправе, не може самостално деловати и решавати све своје проблеме, због чега је од изузетне важности препознати и користити предности и могућности међуопштинске сарадње и сарадње на националном нивоу, са ослоном на решења из законодавног оквира Републике Србије и ЕУ.

Европски савет је 17.06.2010. године усвојио **Стратегију „Европа 2020“**, као одговор на глобалну економску кризу, структурне слабости ЕУ које је криза показала и половичне успехе претходне Лисабонске стратегије (2000.) и потребе за њеном ревизијом. Нови развојни документ се фокусира на нова стратешка опредељења и приоритете, секторске иницијативе и смернице у области економске политике и запошљавања. И поред чињенице да се пре свега ради о економском програму, велики простор дат је социјалној кохезији и екологији. Као приоритети утврђени су: интелигентни раст заснован на знању и иновацијама, одрживи раст заснован на ефикасном искоришћењу ресурса, екологији и конкуритивности; интегративни раст заснован на високој стопи запослености и социјалној и

територијалној кохезији. Стратегија „Европа 2020“ представља основ за националне програме реформи земаља чланица ЕУ и за структурне реформе земаља кандидата.

Усвајањем буџета ЕУ за раздобље 2014-2020. године, предвиђено је повећање Инструмента за претприступну помоћ (у даљем тексту ИПА) за Србију од 30%, па ће годишња сума неповратних средстава бити 260 милиона ЕУР. Србија је добијањем статуса кандидата за чланство у ЕУ добила право да користи свих пет компоненти ИПА фондова. Поред компоненте 1 и 2 (помоћ у процесу транзиције и изградње институција и програм прекограничне сарадње), од 2014. године су доступне и компонента 3 (регионални развој), компонента 4 (развој људских ресурса) и компонента 5 (рурални развој). Успостављање децентрализованог система и остале три компоненте јесу припрема за коришћење структурних и кохезионог фонда који су на располагању земаљама чланицама ЕУ.

Након дугогодишњег искуства у коришћењу међународне развојне помоћи, недовољно квалитетан стратешки оквир је био један од најзначајнијих проблема у смислу апсорпционих капацитета наше земље, односно предлагања пројеката. Способност земље да створи визију дугорочног и одрживог развоја и да на тој визији гради своје програме, непосредно утиче на ниво користи које та земља може имати од фондова ЕУ. Један од основних услова учествовања на јавним позивима програма ЕУ и других међународних институција јесте постојање развојних планова и приоритета како на националном, покрајинском, тако и на локалном нивоу.

Значај стратешког планирања и увођење компоненте одрживог развоја на локалном нивоу је од изузетног значаја. Међутим, сва локална стратешка документа морају бити у потпуности усклађена са националним стратегијама, регионалним и свакако интернационалним документима. Од 2005. године до данас Влада Републике Србије донела је велики број стратешких докумената, у којима су наведени циљеви, мере и приоритети Републике Србије у области развоја и начини њиховог остваривања. Ове стратегије садрже и елементе за планирање и спровођење активности за остварење циљева локалног одрживог развоја. Део националних стратешких докумената је престао да важи 2013. односно 2014. године. Кључна национална стратешка документа, са којим је током рада усклађивана ова Стратегија су:

1. Национална стратегија одрживог развоја - Циљ стратегије је да доведе до равнотеже три кључна фактора, односно три стуба одрживог развоја: одрживог економског раста и привредног и технолошког развоја, одрживог развоја друштва на бази социјалне равнотеже, и заштите животне средине уз рационално располагање природним ресурсима, спајајући их у једну целину подржану одговарајућим институционалним оквиром. У оквиру Акционог плана за остваривање Националне стратегије одрживог развоја јасно су дефинисане надлежности и одговорности локалних самоуправа.

2. Национални програм заштите животне средине – НЕАП - Један од кључних докумената који је коришћен и приликом израде Националне стратегије одрживог развоја Србије је био нацрт Националног програма заштите животне средине, под називом НЕАП – документ чије је израда започета 2004. године. Међутим, 2010. године Влада Републике Србије је донела Национални програм заштите животне средине, на основу Закона о заштити животне средине. То је најважнији, свеобухватни, интерсекторски, стратешки документ из области заштите животне средине, којим се обезбеђује планирање и управљање тој области у периоду од наредних десет година. Континуирани циљеви односе се на период 2005 – 2014. године.

3. Стратегија управљања отпадом за период од 2010-2019. године - је основни документ који обезбеђује услове за рационално и одрживо управљање отпадом на нивоу Републике Србије.

4. Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара - Главни, основни циљеви који су постављени да се остваре овом стратегијом су: (1) усмеравање на услове за одрживо коришћење природних ресурса и добара, стварањем основе за постављање планова, програма и основа за сваки појединачни природни ресурс или добро и обезбеђивање истих; (2) редуковање негативног утицаја коришћења ресурса на економију и животну средину, установљавањем основних индикатора које треба пратити; (3) допринос усмеравању развоја ка одрживој производњи (кроз мање и ефикасније коришћење природних ресурса) и потрошњи (промени устаљених начина потрошње).

5. Стратегија просторног развоја Републике Србије 2009 – 2013 – 2020. - Стратегија има посебну улогу за будући просторни развој Србије који се конципира на основу дугорочних визија стратешких

праваца развоја алокације сопствених финансијских капацитета, коришћења расположивих фондова и иностраних инвестиција, а на основу одрживог коришћења потенцијала и територијалног капитала.

6. Стратегија развоја информационог друштва у Републици Србији до 2020. године - Развој информационог друштва треба усмерити ка искоришћењу потенцијала ИКТ за повећање ефикасности рада, економски раст, већу запосленост и подизање квалитета живота свих грађана Републике Србије. Мотор развоја информационог друштва чине: отворен, свима доступан и квалитетан приступ Интернету; развијено е-пословање, укључујући: е-управу, е-трговину, е-правосуђе, е-здравље и е-образовање.

7. Стратегија развоја железничког, друмског, водног, ваздушног и интермодалног транспорта у Републици Србији од 2008. до 2015. године - утврђује се стање у тим областима транспорта, успоставља се концепт развоја инфраструктуре и транспорта, дефинишу се дугорочни и орочени циљеви развоја транспортног система и акциони план за њихову реализацију, а имајући у виду потребу за одрживим развојем транспорта у Републици Србији.

8. Стратегија и политика развоја индустрије Републике Србије за период од 2011. године до 2020. године - представља развојни документ који на конзистентан и целовит начин дефинише основне развојне приоритете индустрије Србије и начине њиховог остваривања у наредној деценији. Примарни стратешки развојни циљ Србије је одржив и динамичан развој индустрије која може да се уклопи у јединствено тржиште Европске уније (у даљем тексту: ЕУ) и издржи конкурентски притисак њених чланица. Стратегија дефинише основне циљеве и стратешке правце индустријског развоја Србије на путу ка изградњи нове конкурентне индустријске структуре, засноване на анализи и реалној оцени расположивих развојних предности Србије у контексту глобалних кретања на европском и светском тржишту и дугорочних промена у светској тражњи, имајући у виду законодавство ЕУ.

9. Стратегија развоја конкурентних и иновативних МСП за период 2008 – 2013. је базирана на циљевима од којих се већина може спроводити на локалном нивоу уз координацију активности са националним нивоом. Стратегија се односи на: промоцију и подршку предузетништву и оснивању нових предузећа; унапређење људских ресурса за конкурентан сектор МСП; финансирање и опорезивање МСП; конкурентне предности МСП на извозним тржиштима.

10. Стратегија подстицања и развоја страних улагања - Основни циљеви Стратегије подстицања и развоја страних улагања усмерени су ка привлачењу значајног нивоа страних улагања у секторе производње са циљем да се: повећају извозни – међународно конкурентни – индустријски, услужни и агроиндустријски капацитети и способности; реши текући проблем неупотребљивости већине постојећих капацитета за модерну производњу и снабдевање савремених тржишта због тога што годинама није било улагања; створе могућности за отварање нових радних места; стимулише програм реформи, реши проблем трговинског дефицита и усклади развој са земљама чланицама ЕУ; максимално повећа број међународно конкурентних производа и услуга са вишом додатом вредношћу.

11. Стратегија развоја пољопривреде Републике Србије 2014-2024. - Основни циљеви наведени у овој стратегији се односе на: повећање конкурентности пољопривреде, безбедност хране, развој села, заштиту животне средине, припрему за интеграцију у ЕУ и приступ Светској трговинској организацији.

12. Стратегија развоја туризма - Стратегија развоја туризма Републике Србије указује на могућности развоја туризма у односу на: кретања у светском туризму, стратешко туристичко позиционирање, избор приоритетних српских туристичких производа, план конкурентности, инвестициону стратегију, план потребних улагања и маркетинг план.

13. Национална стратегија запошљавања до 2020. - придаје значај вештинама, те се притом ова стратегија позива на документе Европске уније који у први план истичу излагање у сусрет сталним потребама за новим вештинама и унапређењу квалитета радне снаге. Предложена визија, стратешки циљеви и приоритети следе главне правце свих релевантних националних стратегија, а посебно:

14. Стратегија за подршку развоја малих и средњих предузећа, предузетништва и конкурентности за период од 2015. до 2020.

15. Стратегија за управљање минералним ресурсима до 2030. године

Са друге стране, она пружа општи оквир за будући развој било ког секторског плана или просторног плана. Такође она је добра основа код годишњег планирања буџета, али и вишегодишњег планирања буџета, с обзиром на програмски буџет, где би се приоритети предвиђени овом стратегијом могли рефлектовати.

Ова Стратегија је сачињена у складу са правним прописима који уређују систем локалне самоуправе: Закон о локалном самоуправи ("Службени гласник Републике Србије", бр.129/07, 83/14-др.закон и 101/16-др закон), Закон о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник Републике Србије“ , бр. 62/06, 47/11, 93/12, 99/12, 99/13-усклађени дин.-изн., 125/14-усклађени дин.изн. и 95/15-усклађени дин.изн., 83/16, 91/16- усклађени дин.-изн.и 104/16-др.закон), Закон о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије“ , бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-испр., 108/13, 142/14, 68/15 –др.закон, 103/15 и 99/16), Закон о улагањима („Службени гласник Републике Србије“, бр. 89/15), Закон о регионалном развоју („Службени гласник Републике Србије“ , бр 51/09, 30/10, 89/15- др. закон).

Стратегија одрживог развоја Града Пожаревца 2017-2022. године рађена је за целокупну територију на којој се простире и укључује 2 градска насеља (Пожаревац и Костолац) и 25 сеоских насеља.

2. Анализа тренутне друштвено - економске ситуације и заштите животне средине

2.1 Основне информације

Табела 1: Основни профил Града Пожареваца

	2011.година		
	Пожаревац	Браничевски округ	Република Србија
Величина области у км ²	481	3,865	88.361
% обрадиве земље	97,8%	82,87%	65,90%
Број становника	75.334	200.503	798.001
Број активних становника	33.371	89.273	3.398,227
Удео активног становништва	44.55	44.52	45.32
Број незапослених	6.412	9.787	90.494
% незапослених	19,21%	10,90%	26,62%
% запослених у пољопривреди	3,34%	6,02%	4,90%
% запослених у индустрији	60,23%	51,43%	45,95%
% запослених у сектору услуга	36,73%	32,50%	49,08%

Извор: Републички Завод за статистику - Попис 2011. године

2.2 ГЕОГРАФСКИ И ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ: ТЕРИТОРИЈА КРОЗ ВРЕМЕ И ПРОСТОР

2.2.1 Положај и величина

- **Град Пожаревац, средиште плодног Стига, смештен између три реке**

Град Пожаревац, представља административни, културно-образовни, здравствени, саобраћајни и привредни центар Браничевског округа. Налази се у североисточном делу Србије на осамдесетак километара југоисточно од Београда, на 44. степену, 37. минути и 12. секунди северне географске ширине и на 21. степену, 11. минути и 23. секунди источне географске дужине, у седишту плодног Стига, између три реке: Дунава, Велике Мораве и Млаве. Град је саобраћајно добро повезан са остатком Србије, а географски положај даје му бројне погодности. Град је на само 80 km од Београда, а реком Дунав повезан је и међународним половним путем. Удаљеност од аутопута Београд-Ниш је само 15 km.

Мапа 1: Географски положај Браничевског округа и града Пожареваца
Извор: Интернет

Територија Града Пожареваца простире се на површини од 481 km², у 25 сеоских и 2 градска насеља (Пожаревац и Градску општину Костолац). Град је како привредни и културни, тако и административни центар и седиште Браничевског округа, а територијално се додирује са градом Смедеревом (дужина границе 30 km), општинама Велико Градиште (17 km), Мало Црниће (17 km), Жабари (4 km) и са општинама Ковин и Бела Црква на северу.

Табела 2: Величина и становништво - град Пожаревац/Браничевски округ/Србија (упоредни преглед)

Област	Површина у km ²	Становништво				Пораст или пад становништва 2014 - 1991.	Густина насељености	Број насеља
		1991.	2002.	2014.				
Пожаревац	481	84.678	74.902	74.328	-10.350	154,5	27	
Браничевски округ	3.865	220.225	200.503	183.860	-36.365	47,6	189	
Србија	88.361	7.856.370	7.498.001	7.234.099	-622.271	81,8	6.158	

Извор: Републички завод за статистику, ДевИнфо профил Града Пожареваца 2016

Табела 3: Становништво у градским и сеоским насељима

	Градска	Сеоска	Укупно
Пожаревац	44.183	17.514	61.697
Костолац	9.569	4.068	13.637
Град Пожаревац	53.752	21.582	75.334

Извор: Републички завод за статистику

2.2.2. Рељеф

Град Пожаревац је низијски град, који лежи на ободу Панонске низије (Перипанонски басен). Данашњи облици рељефа у скоро целом подручју града припадају неогеним песковима и глини, тачније из доба плеистоцена, шкриљцима и шљунковима. Количина наслага варира и креће се од 150 метара до неколико стотина. Територију града пресеца правцем, југоисток-северозапад Пожаревачка греда дуга 24 km, која представља заједничку акумулацију река Велике Мораве и Млаве. Нагиб од запада ка истоку указује на већу акумулациону снагу Велике Мораве.

Осим природних облика рељефа насталих у релативно младом геолошком добу, постоје и вештачки облици створени првенствено експлоатацијом угља са површинских копова и пољопривредом. Најзначајније је брдо између села Ћириковца и Кленовника које је од јаловине настале од експлоатације угља на копу "Ћириковац", и велике депресије настале ископавањем угља на локалитетима села Дрмно и Стари Костолац. Овим ископавањем се осим физиономије терена изменио и режим подземних вода као и делом микроклима околних насеља.

Територија Града Пожаревца саставни је део дна Панонске низије са апсолутним висинама између 69 и 30 метара и релативном висином од 225 метара. Централно место у рељефу Града Пожаревца заузимају четири основне геоморфолошке целине:

- 1) **Поморавље** (површине 194,7 km²) - шира просторна целина чији се крајњи североисточни део налази између Велике Мораве (на западу), Пожаревачке греде (на истоку) и рукавца Дунава (на северу). Карактерише га нагиб терена који није већи од 3%;
- 2) **Пожаревачка греда** (греда Сопот) - раздваја Поморавље од Стига правцем север-југ. У оквиру града издиже се до висине од 237 метара, има укупну површину од 54,2 km² и ширину од 1 km²;
- 3) **Стиг** (површине од 172 km²)- целина која се простире источно од Пожаревачке греде, чији се један део налази на територији општине Мало Црниће. Већи део овог простора је раван и има мањи нагиб од 3%, док је остали део виши и са стрмијим падинама;
- 4) **Костолачко приобаље Дунава** (заузима површину од 69,9 km²) - простор у оквиру кога је Дунав изградио речна острва и алувијалну раван, која је изградњом енергетског и пловидбеног система Ђердап, била редовно плављена.

2.2.3. Клима

Клима је континенталног измењеног типа, са честим појавама јаког ветра из три правца: југоисточни (кошава), северозападни и северни ветар. Количина падавина је типична за континенталну климу и износи око 600 mm/m² годишње. Примећено је да се на 20 година смењују сушни и кишни периоди. Просечна температура је 11°C на годишњем нивоу.

Кошава је југоисточни ветар, који дува са Карпата. Доноси суво и хладно време и има велики утицај на локалну климу. Најчешће дува током јесени и зиме. Удари ветра могу достигати брзину и до 70 km/h, мада се просечна брзина ветра креће између 25 и 45 km/h. Забележене су и топле кошаве.

Осећа се на северу до Суботице, на југу до Ниша а на западу до Шида. Настаје када је висок ваздушни притисак над Украјином, а низак над западним Средоземљем. Најјача је на улазу у Бердапску клисуру.

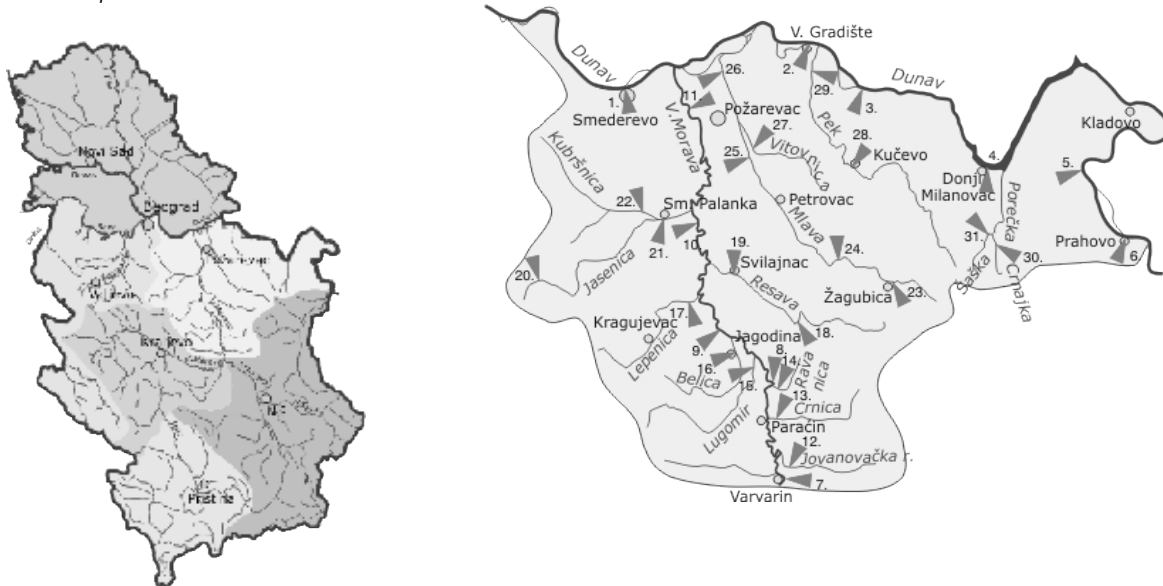
2.2.4 Хидрологија

Град Пожаревац, богат је водама јер је окружен трима рекама: Дунавом (међународна река), Великом Моравом и Млавом. Велика Морава и Млава су у прошлости биле плавне реке са високим пролећним водостајем па је на територији града Пожаревца рађено доста интервенција на речним коритима (продубљивање, прављени су меандри) како би се регулисао ток. Ниво подземних вода је изузетно висок, нарочито у пролеће. Квалитет ових вода је проблем због повећане концентрације нежељених материја, (нарочито нитрата и нитрита у води) а и специфични протицај и водостај драстично варирају током године.

Геотермални извори града су велике издашности и квалитета. Испитивања вршена на територији града сугеришу на три битне локације:

1. Љубичево – улаз у насеље
2. Село Лучица – код манастира
3. Насеље Забела – у дворишту КПД Забела

Мапа 3: Мрежа вода

Извор: Званични сајт РХМЗ Србије

2.2.5 Геостратешки положај

Град Пожаревац, представља административни, културно-образовни, здравствени, саобраћајни и привредни центар Браничевског округа. Налази се у североисточном делу Србије на осамдесетак километара југо-источно од Београда, између три реке: Дунава, Велике Мораве и Млаве. Захваљујући географско-стратешком положају и конфигурацији терена, преко територије Града развијала се саобраћајна мрежа, тако да су данас на подручју Града Пожаревца, осим ваздушног, заступљени сви видови саобраћаја.

Друмски саобраћај одвија се на магистралним, регионалним и локалним путевима. Најзначајнији путни правац представља магистрални пут М-24 (веза са Коридором 10 који се налази на око 15 километара од града), и М-25.1 (Пожаревац-Голубац-Кладово). Мрежу регионалних путева чине саобраћајнице Р-103 Костолац-Пожаревац-Жабари, Р-105 Речица-Набрђе, Р-1076 Дубравица-Мало Црниће, Р-108а од М-15.1 код Берања-Средњево и Р-214а Пожаревац-Љубичево-Смедерево. Од великог

значаја је обилазница око Пожареваца која је изместила магистрални правац из грађевинског реона Града Пожареваца.

Град Пожаревац се налази на веома значајној прузи Београд-Бор-Зајечар, која повезује Тимочку крајину и целу Источну Србију са мрежом железничких пруга Републике Србије. Од осталих железничких праваца треба поменути везу са пругом Велика Плана-Смедерево и пругу до ТЕ-КО „Костолац“, која је у изградњи.

Посебан саобраћајни, привредни и економски значај за Град Пожаревац има река Дунав која дужином од 13 km, представља природну границу према Војводини, односно јужном Банату.

Град Пожаревац је у току 2016.године приступио изради документације потребне за проглашење лучког подручја за путнички саобраћај на катастарској парцели бр. 1 КО Костолац Град, код ресторана "Драгуљ" и то уз подршку Министарства трговине, туризма и телекомуникација Републике Србије.

Ваздушни саобраћај није развијен на територији града Пожареваца, а најближи аеродром је „Никола Тесла“ у Београду. За изузетне случајеве постоје и услови за слетање хеликоптера и мањих авиона, а у Костолцу се налази и мањи аеро-клуб.

2.3 Природне карактеристике

Неогени седименти заузимају велико пространство у јужном ободу Панонског басена у Мачви, Поцерини, Шумадији, Поморављу, Стигу и Браничеву. За неогене седименте везане су појаве нафте и земног гаса, угља, понегде топле и минералне воде, као и појаве лапорца и кварцног песка. У подручју Стига створене су велике наслаге квалитетног педолошког покривача узајамним деловањем двеју сила: Разлагањем наслаге неогених седимената и таложењем носећег материјала трију река, на местима где Велика Морава и Млава увиру у Дунав и драстично успоравају носећу моћ материјала. Талог леса, црнице и подтипова ових типова земљишта, највећи је управо у алувијалним равнинама ових река.

Град Пожаревац, налази се на ушћу Велике Мораве у Дунав, као и на ушћу Млаве у Дунав. Водни ресурси пружају услове за развој и афирмацију туризма, саобраћаја и спортског риболова.

Подручје Града Пожареваца сиромашно је шумама. Укупна површина шума и шумских засада износи 3.278 ha. Пропорција територије под шумом је 7% и далеко је испод просека Браничевског округа и Републике, што је последица крчења шума за потребе проширења пољопривредних површина. Природна разноврсност вегетације указује на широк избор биљних врста које би требало користити у проширивању површина под шумама, заштитним и украсним зеленилом у циљу побољшања квалитета животне средине. Према биогеографским показатељима, територија града Пожареваца лежи у зони континенталних мешовитих шума и шумо степа.

Утврђена су три локалитета која су подвргнута законској заштити:

- 1) **Споменик природе „Пругово“ који ужива III категорију заштите** - у оквиру атара насеља Пругово, представља забран површине 2,5 ha, некада га је сачињавала група од 20 стабала храста лужњака, а тренутно је витално само 1 стабло. Стараоци овог парка су МЗ Пругово и Покрет горана Пожаревац, заштићен је 1974. године, а данас је делимично уређен;
- 2) **Споменик природе у Драговцу „Код камене ћуприје“** - чине стабла храста лужњака (површине 20 a). И овај локалитет је био под заштитом је од 1960. године, сада његова заштита није одређена;
- 3) **Споменик природе у Љубичеву** - представља комплекс површине 400 a. Локалитет је заштићен од 1971. године. Комплекс садржи објекте: Љубичин конак, Управна зграда, стара говедарска штала и кош за кукуруз који су у надлежности Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедерево.

Од других предела посебних природних одлика, може се поменути и локалитет „Маргум“ (површине око 190 ha на територији града Пожареваца), и „Храстовача“ (површине 15 ha).

За заштићена природна добра неопходно је ажурирање евиденције у смислу нивоа њихове заштите од стране овлашћене републичке институције (Завод за заштиту природе Србије), а за пределе

посебних природних одлика потребно је дефинисање режима њихове заштите и развоја на локалном или републичком нивоу. Пошто је тренутно стање наведених природних добара незадовољавајуће, локална самоуправа би требало да да већи значај њиховом очувању и одржавању, у смислу одређивања стараоца и опредељивања већих финансијских средстава за њихов развој.

2.3.1 Земљиште

Постојећа геолошка подлога, условљава формирање врло плодног педолошког слоја од значаја за пољопривредну производњу. Пољопривредно земљиште обухвата 74,10% укупне површине територије Града Пожаревца, односно 47.700 ha. Педолошки састав земљишта одликује се скоро искључиво плодним типовима, при чему чернозем, гајњача и остала хумусна земљишта чине 99,3% плодног земљишта).

Град Пожаревац, налази се на ушћу Велике Мораве у Дунав, као и на ушћу Млаве у Дунав. Водни ресурси пружају услове за развој и афирмацију пољопривреде, туризма, саобраћаја и спортског риболова.

2.3.2. Шуме

Подручје Града Пожаревца сиромашно је шумама. Укупна површина шума и шумских засада износи 3.278 ha. Пропорција територије под шумом је 7% и далеко је испод просека Браничевског округа и Републике, што је последица крчења шума за потребе проширења пољопривредних површина. Природна разноврсност вегетације указује на широк избор биљних врста које би требало користити у проширивању површина под шумама, заштитним и украсним зеленилом у циљу побољшања квалитета животне средине. Према биогеографским показатељима, територија Града Пожаревца лежи у зони континенталних мешовитих шума и шумо степа.

2.3.3. Руде

Лигнит (нискокалорични угљ) представља најважнији енергетски потенцијал Републике Србије и имаће доминантну улогу у енергетици у дугорочном периоду. Костолачки угљени басен у ужем смислу обухвата подручје око 100 km² са градским насељем Костолац као средиштем, а у оквиру града Пожаревца. Овде се налазе резерве лигнита које су процењене на око 400 милиона тона угља са 4 лигнитска слоја калоричне вредности до 2.400 калорија. За отварање и експлоатацију рудника са подземном експлоатацијом "Пољана" урађени су пројекти пре двадесетак година, међутим због недостатака средстава заустављена је његова реализација.

Досадашњим истраживањима откривена су три нафтно-гасна поља: Маљуревац-Бабушинац, Брадарац-Маљуревац и Острово-1. У наредном периоду истиче се потреба даљих и обимнијих истражних радова на откривеним лежиштима нафте и гаса као и на изналажењу нових резерви.

Према истраживањима утврђено је присуство великог броја минералних сировина: магнетит, рутил, гранит, циркон, епидот, турмалин. Од неметалних минералних сировина најзначајнија су налазишта за индустрију грађевинског материјала и то: налазиште глине и кварцног песка, шљунка и песка дуж токова Велике Мораве и Дунава. Сагоревањем угља у термоелектранама настаје електрофилтерски пепео за израду грађевинског материјала. Резерве су процењене на око 2 милиона тона годишње.

2.4 Историјски подаци: Територија кроз историју

Град Пожаревац лежи на територији која покрива ушћа река Мораве и Млаве у Дунав. Природно добро наводњена, са изузетно плодном земљом, та територија била је насељена још у бронзано доба. О развијеној култури сведочи тзв „Кличевачки идол“ - фигурина жене пронађена у селу Кличевцу, данас је грб града. Сачињена је од бронзе, око 1500 године пре нове ере. Фигурина представља женску особу, израђена је у високој стилизацији са верно приказаним симболима по њој. Вероватно је представљала богињу мајку, или неко женско божанство. Материјал, стилизација и украси сведоче о развијеној култури и уметничком изразу седелачког становништва на овом простору, као и о високим дOMETИМА локалног стваралаштва.

Према Херодоту и другим старогрчким историчарима, на простору ушћа Мораве у Дунав живели су Трибали. Били су полудивљи народ, који није имао много шта да понуди у трговини. Краљ Трибала је, бежећи од Александра Великог, у IV веку пре нове ере, прешао на панонску обалу Дунава управо код ушћа Мораве. О истинитости ових прича посведочила је златна статера, нађена управо око ушћа Мораве у Дунав, на територији Града Пожареваца. Овај златни новац почео је ковати Александров отац, Филип. Сама кованица била је део војне коморе, те је са македонским фалангама доспела доведе. То је најсевернија тачка до које је Александар Велики стигао у Европи. Статера је као јединствен налаз на овом подручју чувана у Народном Музеју у Пожаревцу.

Већ од другог века пре нове ере на ушћу Мораве у Дунав појављују се Римљани. Пре легија, ту стижу трговци, реку називају Маргум, а по њој и град који су основали у мочварној делти. Њихови бродови стижу узводно реком до састава две Мораве, тргујући са локалним племенима. Од Маргума, роба која се довозила реком транспортована је узводно, Дунавом и Савом ка Риму. Са учвршћивањем римске власти на Балканском полуострву, Римљани оснивају провинцију Горња Мезија, која је обухватала највећи део територије на којој лежи савремена Србија. Престоница провинције био је град Виминациум, који је лежао само петнаестак километара источно од Маргума, на ушћу Млаве у Дунав, на чувеном „војном путу“ - *Via militaris*, који је спајао Рим са источним провинцијама. Опасан бедемом, седиште две легије, Виминациум је био политички и војни центар провинције. На врхунцу свог успона град је имао 30.000 становника и право да кује сребрни и бакарни новац. До почетка петог века наше ере, Виминациум и Маргум имали су сваки свог епископа. У налету Хуна, 441. године нове ере, оба града бивају сравњени са земљом, као и римски систем одбране на средњем Дунаву.

Почетком VI века нове ере, византијски историчар Прокопије помиње Виминакион, град који је на овом простору подигао византијски цар Јустинијан у покушају да учврсти одбрану Дунавске границе. Са друге стране границе, Византију нису више угрожавали Хуни, опасни коњаници из Азијских степа, већ Словени, чврсти пешаци из мочвара са североистока континента. Византијци их сматрају народом највештијим на свету у савлађивању водених токова. Мочваре око ушћа Мораве и Млаве у Дунав одговарају њиховим уобичајеним стаништима, ту се осећају добро и врло брзо се насељавају. Виминакион никад више није поменут у изворима, а Словени су византиску власт потиснули до бедема Цариграда. На месту Маргума, развило се словенско насеље Моравиште. На овом подручју јавља се и прва камена тврђава на Балкану која носи српско име - Браничево. Тврђава је лежала на ушћу Млаве у Дунав, на супротној обали од некадашњег Виминациума. По њој и област између Мораве на западу и изворишта реке Млаве на истоку носи име Браничево. Од 1018. године византијски цар Василије II Бугароубица одређује границе Браничевске епископије, помињући још шест градова на њеној територији. Ова епископија се на истоку граничила са Видинском, на западу са Београдском, а на југу са Нишком епископијом. Центар јој је био утврђени град Браничево.

Током XI века Браничево добија на значају. То је гранична област између Византије и Угарске, а сама тврђава је значајна отпорна тачка у Византијском систему одбране централног Дунава. До Браничева из Централне Европе води водени пут Дунавом; и још увек функционални копнени римски пут - већ помињани *Via Militaris*. Дуго пошто је нестало и последњи римски легионар и инжењер који би га могао оправити, запуштен и неодржаван, тај пут је и даље повезивао Италију и централну Европу са истоком, крећући се током Дунава до ушћа Млаве, где је Браничевским побрђем скретао ка Нишу и Софији и протезао се све до Цариграда. Пошто је Угарски краљ Стефан примио хришћанство, тај пут је поново постао проходан. Убрзо потом, до Браничева стижу први ходочасници са запада и севера Европе, на путу ка Јерусалиму. За ходочасницима стижу и крсташи. Крај Браничева су 1147. год. прошли вођи

Другог крсташког рата, француски краљ Филип VII Капет и немачки цар Конрад III Хоенштауфовац. Године 1189. под Браничево стиже немачки цар Фридрих I Барбароса, са највећом војском коју је икад један владар повео у крсташки рат. Пошто је стигао, ту одмара војску седам дана и организује витешки турнир под градом.

У XII веку Браничево је у центру сукоба Византије и Угарске око доминације над централним током Дунава. Град се у то доба значајно проширује, како би могао да одговори потребама снабдевања бројних трупа и царевог стана, као и одбрани од напада бројног непријатеља. У граду у склопу операција византијске војске, бораве византисјски цареви Јован I Комнин и његов син, Манојло Комнин. Управо је друга половина XII века доба највећег успона Браничева, судећи по археолошким подацима. Андроник Комнин, Манојлов амбициозни брат од стрица, управљао је облашћу којој су припадали Браничево и Ниш. Одатле се успео до византијског трона после Манојлове смрти. Исак II Анђео био је последњи цар који је дошао у Браничево, 1191. године. Након тога, почиње доба опадања тог града, као последица дуготрајних борби за превласт над средњим током Дунава између краљевина Угара, Бугара, Срба и степских народа, Кумана и Печенега.

Почетком XIII изгледало је да су Срби однели коначну победу. Појава Турака променила је ту слику. Српски деспот Ђурађ Бранковић предао је 1437. године Турцима свој „веома богати град Браничево“ – како су га у том тренутку описали Дубровчани. Турцима тврђава није требала те су је срушили. У пореском попису покрајине Браничево, Браничевском дефтеру, који су Турци сачинили 1467. год. нема му помена. Тај попис је истовремено први познати помен Пожареваца и први поуздани помен Костолца. У њему се помињу сва села данашњег градског подручја, као и нека која су нестала временом. Центар подручја у том тренутку била је Лучица. Током времена уздигао се Пожаревац. Успон је до XIX века текао споро. Спасевајући се пред Турцима, патријарх Арсеније III Чарнојевић задржао се неко време у Пожаревцу, где је издао повељу манастиру Раваници 25. маја 1689. године. Била су то неизвесна времена великог сукоба између Аустрије и Млетачке републике са једне стране и Турске са друге. Период вишедеценијског ратовања завршио се миром склопљеним управо у Пожаревцу, 21. јула 1718. године. Пожаревац тог доба није био град. Дипломатски представници и чланови њихових свита описали су га као нешто веће село, без зграде која би била иоле пристојна. Место је одабрано, јер је његов положај одговарао обема зараћеним странама. Мир је потписан на пољима у близини Пожареваца. Представља један од најважнијих мировних споразума у историји Европског континента. Његова тренутна последица била је отклањање тзв „Турског страха“ из западне Европе, јер поражена Турска више није била опасност. Далекосежније било је отварање тзв „Источног питања“ – које се наметнуло управо због нестанка Турске као велике силе на обалама Босфора. У оквиру источног питања решавало се и решава се и данас национално питање свих Балканских држава и не само њих – оно дефинише поступке великих сила и постојећих држава на простору Југоистока Европе и Блиског истока.

У устанцима XVIII и XIX века који су водили обнови државе: „Кочина крајина“, „Буна на Дахије“, „Милошева буна“ – Пожаревац је био једно од најзначајнијих устаничких упоришта. На простору Смедеревског санџака, каснијег Београдског пашалука, био је највеће место без тврђаве и сталне турске посаде; а укупно трећи, иза Београда и Шапца. Једно је од тек неколико места у којима је постојала школа – пошто Турци нису дозвољавали образовање за „рају“, тј хришћанске поданике, пожаревачки трговци су у тајности основали школу која им је децу оспособљавала за бављење трговином. Њене традиције данас чува основна школа „Доситеј Обрадовић“. Без обзира на то, Пожаревац је био тек једна турска касаба, на далекој периферији царства. Тек ослобођењем од Турака почиње успон насеља и његов постепени преображај у град.

Први импулс развоју града дошао је од Милоша Обреновића. Њему је одговарало да често борави у Пожаревцу, због трговачких послова и безбедности – Пожаревац је имао царинарницу према Аустријском царству, а од турских гарнизона у Београду и Голубцу био је одвојен рекама Моравом и Млавом, преко којих није било мостова у то доба. Зато је кнез после Крагујевца најрадије боравио у Пожаревцу. У Пожаревцу је основан први нахијски суд у Србији, једна од првих поштанских станица, једно од првих читалишта, касније библиотека, прва касарна и школа за кнежеве гардисте. Сам кнез Милош је око свог добра „Морава“, поред Пожареваца, основао двор на коме су му боравили жена Љубица и синови Милан и Михаило. Ту је гајио коње „арабере“, које је добио на поклон од турског султана. Кнегиња је имала свој конак и у граду, баш као и кнез. Кнез је значајно помогао и изградњу Пожаревачке саборне цркве. Досељавањем занатлија и трговаца из читавог Браничева формирана је

улица која и данас постоји, позната као „Стари корзо“. Пошто је наследио престо након очеве смрти, Михаило је од добра „Морава“ на коме је одрастао створио државну ергелу и назвао је по мајци „Љубичево“ - а онда је формирао као легат. И дан данас неодвојиви је део свести Пожаревљана о себи и локалног поноса. У Пожаревац је 1861. пребачена полу-гимназија из београдске четврти Савамола, јер је тај крај Београда бомбардован после инцидента на Чукур- чесми. Кнез Михаило је због тог сукоба добио управу над свим тврђавама у земљи; а Пожаревцу је остала гимназија. Као установа имала је изузетну улогу у развоју и формирању градског духа. Професори у њој били су неки од водећих интелектуалаца Србије свог доба- као Владимир Карић, или Ђура Јакшић. Створила је генерације интелектуалаца и уметника, од којих су неки, као Павле Савић, остварили изузетне домете, на планетарном нивоу. Око историјске збирке Гимназије створен је 1896. године Музеј у Пожаревцу. То је један од најстаријих музеја у Србији, чије збирке чувају преко 50.000 предмета.

Материјални успон града почивао је на пољопривреди и трговини. Трговци, посебно крупни извозници, чинили су градску елиту. Због потреба трговине, у селу Дубравици на Дунаву постојало је пристаниште, а Пожаревац је био један од највећих извозних центара. На бази пољопривреде и грађевинарства почела се развијати и индустрија: циглане, фабрика соде, бомбона и ликера, чиниле су прве индустријске погоне. У Костолцу је основан рудник угља, који је постао рентабилан у рукама Ђорђа Вајферта, оснивача и власника пиваре у Београду. То је подстакло локалне предузимаче да оснују руднике у Ђириковцу, Кленовнику и Пољани, који су пословали са променљивим успехом. Костолачки рудник је развио своју производњу до мере да је за потребе транспорта изграђено пристаниште. Уз управне зграде никло је и рударско насеље те је Костолац изгледом и организацијом битно одударао од насеља у својој околини. Привредна активност, а посебно трговина утицале су и на саобраћај. Пожаревац је добио право да сам развија железничку мрежу. У почетку је то био скуп и неизвестан посао, иако су многи тражили изградњу пруге; али до почетка другог светског рата предузимачи из Пожаревца изградили су пругу до луке у Дубравици на северозападу и до Петровца на југоистоку од Пожаревца. Први светски рат прекинуо је развој града. Губитак људских живота био је ненадокнадив. Не само у борбама и од болести и глади, становништво Пожаревца страдало у и у сабирним логорима Аустро- Угарске, посебно у Араду. Луку у Дубравици и пристан у Костолцу однео је светски рат. Мир је донео промену у положају Пожаревца: припајањем Војводине Србији од граничног места, постао је место у дубокој унутрашњости. Истовремено, у њему се оснива Позориште Дунавске Бановине. Међуратни период је доба када се еманципују и Милена Павловић Барили, највећа наша сликарка експресионизма; и Миливоје Живановић, један од наших највећих глумаца икад. Након другог светског рата уништен је приватни трговачки сектор. Привреда града се и после 1945. године наставила развијати са акцентом на преради пољопривредних производа у Пожаревцу; и на енергетици у Костолцу. Специфичност Пожаревца је велики број људи на привременом раду у иностранству. Њихова економске моћ подстиче грађевинарство, од зидања стамбених зграда и станова, па до извођења завршних радова. Културно-историјско наслеђе града све више се истиче као могућа перспектива, захваљујући спомен-галерији Милене Павловић-Барили, ергели Љубичево и Виминацијуму - једином на свету граду, престоници римске провинције, који није прекривен савременим насељем. Приступачност највећој авио-луци у држави, ауто-путу, железници, речним међународним пловним путевима током Дунава, уз културно историјско насеље, чини туризам потенцијалом Пожаревца.

Кличевачки идол и грб Града Пожаревца

Слика 5: Предмети пронађени на локалитету «Виминацијум»
Извор: <http://muzejpozarevac.org.rs/>

Година	Историјски догађај/прекретница
3. миленијум п.н.е	Костолац постаје значајан центар првих металурга бакра
IV ве .н.е	Долазак Келта на простор око Костолца
I век п.н.е	Долазак Римљана на простор око Костолца
1072.	У Браничево стигао саски воведа Хенрик Лав
1189.	У Браничево стигла и крсташка војска на челу са Фридрихом III Барбаросом
1476.	Пожаревац се први пут помиње као насељено место
1718.	Пожаревачки мир-потписан мировни споразум између Аустрије и Турске
1804.	Пожаревац ослобођен од Турака
1821.	У Пожаревцу основан први суд у Кнежевини Србији
1853.	Започела са радом Ергела у Љубичеву
1870.	У Костолцу основан рудник
1918.	15.октобра-Пожаревац ослобођен од Немаца и Бугара у I Светском рату
1944.	15.октобра-Пожаревац ослобођен од Немаца у II Светском рату

График 1: Историјске прекретнице

Слика 6: Историјске фотографије Пожаревца

2.5 Животна средина – стање и проблеми

Град Пожаревац, као и већина градова и општина у Србији, и као наслеђено стање, има проблеме у области заштите животне средине, са посебним нагласком на недостатак потребне комуналне инфраструктуре, која имају свој директан утицај на животну средину као што су: недовољне количине хигијенски исправне воде за пиће, неизграђеност система за пречишћавање отпадних вода, неизграђеност канализационе мреже, непостојање организованог одношења смећа са подручја сеоских насеља Града Пожаревца, недовољну енергетску ефикасност и друге проблеме. Функционисање ПД ТЕ-КО Костолац и Железаре у Смедереву имају своје негативне ефекте на стање животне средине (загађење

и уништавање земљишта, регулација водотокова, промена квалитета ваздуха, промена квалитета површинских и подземних вода, депоновање пепела и шљаке и депоновање јаловине, ширење насеља, смањење обрадивих површина и даљи притисак на ограничене и угрожене ресурсе). Површинска експлоатација угља захтева заузимање великих површина квалитетног и плодног пољопривредног земљишта, његово руинарање и девастирање, са изразито негативним утицајем на животну средину. Због тога је од изузетне важности, са циљем вођења одговорне политике одрживог привредног развоја, евалуација већ усвојених и доношење нових програма одшљакивања и одпепељивања као и пројеката и програма селективне откривке угља, конзервирање и чување површинског слоја, чернозема и квалитетна техничка припрема депоније јаловине, као и потпуна санација и рекултивација земљишта и враћање његовој првобитној намени.

Подизање нивоа јавне свести грађана, пре свега о важности и значају заштите животне средине и њихово активније учешће у планирању и спровођењу политике заштите животне средине и одрживог и друштвеног и привредног развоја, један је од кључних проблема са којима се Република Србија сусреће у спровођењу Националног програма и Стратегије за апроксимацију у области заштите животне средине, а то значи за брже и ефикасније прилагођавање домаћег законодавства са стандардима и директивама ЕУ.

Важна улога грађана и цивилног сектора, али и свих органа и организација који у смислу Закона представљају субјекте у систему заштите животне средине, њихова едукација и обавештеност, посебно ће доћи до изражаја после отварања Поглавља 27 у приступним преговорима са ЕУ, а које се односи на заштиту животне средине, за које се већ сада процењује да ће бити једно од најзахтевнијих и најскупљих поглавља са оријентационим трошковима од преко 15 милијарди ЕУР.

Архуском конвенцијом, коју је Србија ратификовала 2003. године, Уставом Републике Србије у члану 74., Законом о доступности информација од јавног значаја, националним програмима, Акционим плановима, Законима и подзаконским актима из области заштите животне средине, наглашено је право грађана на пуну и истиниту информисаност о свим проблемима и стањем у овој области, што за последицу има обавезу јединица локалне самоуправе као субјекта у систему заштите животне средине, да врши стални скрининг и мониторинг у овој области сто значи континуирано праћење стања и извештавање грађана.

Ова обавеза коју Град Пожаревац као јединица локалне самоуправе има, посебно се односи на редовно праћење стања квалитета ваздуха, мерење буке, праћење стања у области алергеног полена и амброзије, утврђивање квалитета воде на јавним чесмама и бунарима како у граду тако и у сеоским насељима, предузима мере из своје надлежности праћењу стања у области која се односи на посебне токове отпада као што су електронски отпад, медицински отпад, грађевински отпад и др.

Стање у области мерења аерозагађења, алергеног полена и амброзије и мерења буке прати се континуирано у законом прописаним интервалима, а које за рачун и интерес Града Пожаревца ради Завод за јавно здравље Пожаревца.

2.6 Демографија и људски потенцијал

Град Пожаревац простире се на површини од 481 km², што представља 0,54% од укупне територије Републике Србије. Према попису становништва из 2011. године, у граду живи 75.334 становника, са густином насељености од 157 становника на km². Од укупног броја становника, 14,52% чини пољопривредно/сеоско становништво на пољопривредним газдинствима.

Кретање становништва на подручју Града Пожаревца карактеришу: низак наталитет, повећање стопе морталитета и миграциони процеси.

Негативан природни прираштај, пад стопе фертилитета, миграциони процеси, демографско пражњење руралног подручја града Пожаревца, неповољна старосна структура активног становништва, јасно указују да сви аспекти радне снаге у наредном периоду могу представљати један од проблема и једно од значајних ограничења развоју града.

Тежиште развоја Града Пожаревца у наредном периоду неопходно је ставити у функцију решавања ових проблема. То подразумева такве развојне програме којима би се, уз активну популациону политику на нивоу државе, привредни и социјални развој приближио домаћинству, пре свега породицама чији су чланови млађе старосне доби и који располажу могућностима за бављење производњом у пољопривреди и ван пољопривреде.

Тежиште развоја Града Пожаревца у наредном периоду неопходно је ставити у функцију осмишљавања развојних програма којима би се, уз активну популациону политику на нивоу државе, привредни и социјални развој приближио домаћинству, пре свега породицама чији су чланови млађе старосне доби и који располажу могућностима за бављење производњом.

Према попису становништва из 2011. године, на подручју Града Пожаревца живи 75.334 становника.

Град Општина Насеље	Број становника							
	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.
Град Пожаревац	52.721	58.476	66.047	73.768	81.123	84.678	74.902	75.334
Пожаревац	44.771	48.904	54.754	61.812	67.481	69.838	61.402	61.697
Градска насеља	15.474	18.529	24.269	32.828	39.735	43.885	41.736	44.183
Остала насеља	29.297	30.375	30.485	28.984	27.746	25.953	19.666	17.514
Градска општина Костолац	7.950	95.72	1.1293	11.956	13.642	14.840	13.500	13.637

Подаци о броју становника по годинама - Подаци РЗС

2.6.1 Структура становника града Пожаревца

Структура становника према старости и полу

Старост	Укупно (М+Ж)	Мушки	Женски
0-14	11.574	5.894	5.680
15-19	4.515	2.272	2.243
20-24	4.584	2.278	2.306
25-29	4.768	2.424	2.344
30-34	5.132	2.602	2.530
35-39	5.405	2.680	2.725
40-44	5.098	2.524	2.574
45-49	4.808	2.340	2.468
50-54	5.010	2.493	2.517
55-59	6.246	3.034	3.212
60-64	5.829	2.741	3.088
65-69	3.522	1.576	1.946
70-74	3.210	1.345	1.865
75-79	2.880	1.141	1.739
80-84	1.894	665	1.229
85- и више	859	267	592
Укупно	75.334	36.276	39.058

Становништво по насељима:

Назив насеља	Број становника	Мушкарци	Жене
Батовац	608	304	304
Баре	833	403	430
Берање	394	196	198
Брадарац	779	375	404
Братинац	462	228	234
Брежане	873	422	451
Бубушинац	735	353	382
Драговац	834	405	428
Дрмно	894	437	457
Дубравица	1.037	496	541
Живица	643	319	324
Касидол	575	291	284
Кличевац	1.078	527	551
Лучица	2.287	1.109	1.178
Маруљевац	467	223	244
Набрђе	312	161	151
Пожаревац	44.183	21.037	23.146
Пољана	1.502	757	745
Пругово	668	322	346
Речица	469	212	257
Трњане	786	386	400
Ћириковац	1.278	622	656
Кленовник	1.021	507	514
Костолац	9.569	4.659	4.910
Острово	646	333	313
Петка	1.073	581	592
Село Костолац	1.228	610	618

Извор: Републички завод за статистику – Попис 2011.

2.6.2 Мрежа насеља и функције центара

Према структури делатности насеља су мешовита. Густина мреже насеља износи 5,5 насеља на 100 м². Просечна густина насељености је 2002. године износила 153 становника по метру квадратном, док је према Попису из 2011. године она износила 157 становника по метру квадратном.

Просечан број становника по насељу износи 2.740, према Попису из 2011. године. Уколико се изузму градски центри Пожаревац и Костолац са укупно 57.820 у 2011. години, просек осталих насеља износи 875 становника. Најбројнија су насеља у категорији од 500 до 1.000 становника (29,6%), затим од 1000 до 2000 становника (22,2%), једно насеље је у категорији од 200 до 500 становника, док су са преко 5000 становника два насеља (градска насеља Пожаревац и Костолац).

На основу географских одлика и развојних предиспозиција, насеља су груписана на следећи начин:

- 1) моравска насеља Драговац, Живица, Брежане, Батовац, Дубравица
- 2) централни (пожаревачко-стишки) правац који формирају насеља: Ђириковац, Лучица, Пругово, Пољана, као приградска друмска насеља
- 3) стишка села Трњане, Набрђе, Братинац, Бубушинац, Маруљевц, Брадарац, која гравитирају Пожаревцу и Острово, Петка, Кленовник, Дрмно, село Костолац, која гравитирају Костолцу и Пожаревцу
- 4) браничевска села Касидол, Баре, Берање, Кличевац

На основу евидентираних демографских промена, нивоа развијености и размештаја основних јавних, управних и привредних садржаја издвајају се следеће категорије центара:

- 1) Примарни центар: Пожаревац
- 2) Секундарни центар: Костолац
- 3) Сеоски центри и насеља са развијеним централним функцијама

Извор: План детаљне регулације Пожаревац, Републички завод за статистику Републике Србије – Општине и региони 2014.

2.6.3 Број домаћинстава

Број домаћинстава у Граду Пожаревцу је 24.806. Просечно домаћинство броји 3,03 чланова. У структури домаћинстава, двочлана чине око 23,3%, једночлана и четворочлана око 19,8% и 20,5%, затим следе трочлана 18,8%. Петочлана домаћинства чине око 9%, док већа чине око 8.5% и претежно се оваква домаћинства налазе у сеоским насељима.

Насеље	Укупно	1 члан	2 члана	3члана	4 члана	5чланова	6 и више чланова	Просечан број чланова
Град Пожаревац	24.806	5.270	5.899	4.677	4.514	2.155	2.291	3,03
Градска	18.579	4.055	4.656	3.729	3.583	1.377	1.179	2,89
Остала	6.227	1.215	1.243	948	931	778	1.112	3,46

Етнички састав према попису из 2011. године			
	Град Пожаревац	Браничевски округ	Србија
Срби	66.801	155.255	5.988.150
Црногорци	262	242	38.527
Југословени	71	160	23.303
Албанци	8	16	5.809
Бошњаци	10	20	145.278
Бугари	35	64	18.543
Буњевци	1	5	16.706
Власи	177	13.238	35.330
Горанци	0	0	7.767
Мађари	56	108	253.899
Македонци	168	282	22.755
Муслимани	42	77	22.301
Немци	18	31	4.064
Роми	3.868	4.629	147.604
Румуни	91	728	29.332
Руси	11	27	3.247
Русини	3	8	14.246
Словаци	10	19	52.750
Словенци	38	53	4.033
Украјинци	6	15	4.903
Хрвати	109	189	57.900
Црногорци	160	242	38.527
Остали	90	236	17.558
Нису се изјаснили	1.267	3.407	160.346
Регионална припадност	10	31	30.771
Непознато	2.284	4.785	81.740
Укупно	75.334	183.625	7.186.862

Извор: Републички завод за статистику Републике Србије - Попис 2011. године

2.6.4 Демографски трендови

- Негативан природни прираштај, пад стопе фертилитета, миграциони процеси

Табела 4: Природно кретање становништва у 2014. години

Општина/ Округ	Бр. становника (попис 2011.)	Бр. живорођене деце 2014.	Укупан бр. умрлих 2014.	Стопа наталитета	Стопа општег морталитета	Природни прираштај	Стопа природног прираштаја
Пожаревац	75.334	699	1.091	9,4	14,7	-392	-5,3
Браничевски округ	183.625	1.321	3.228	7,5	18,6	-1.967	-11,1

Извор: Републички завод за статистику Републике Србије

Табела 5: Старосна структура

Становништво по старости	Становништво по старости 2011. година					
	0-4 године	5-14 година	15-29 година	30-65 година	преко 65 година	Укупно
Браничевски округ	7.370	17.895	30.937	88.358	35.890	183.625
Пожаревац	3.511	8.063	13.670	37.528	12.562	75.334
Становништво по старости	Становништво по старости 2002. година					
	0-4 године	5-14 година	15-29 година	30-65 година	преко 65 година	Укупно
Браничевски округ	9.568	22.287	36.790	86.716	43.426	200.503
Пожаревац	3.792	8.671	14.990	34.850	12.599	74.902
Становништво по старости	Становништво по старости у процентима 2011. година					
	0-4 године	5-14 година	15-29 година	30-65 година	пеко 65 година	Укупно
Браничевски округ	4,01%	9,74%	16,84%	48,11%	9,54%	183.625
Пожаревац	4,66%	10,70%	18,4%	49,81%	16,41%	75.334

Извор: Републички завод за статистику Републике Србије

Роми - демографски подаци: Према статистичким подацима из Пописа становништва у 2011.години, укупан број Рома на територији Града Пожареваца је 1.209 или 1,96%, а на територији градске општине Костолац 2.659 становника односно 19,50%. Процене ОЕБС-а и Канцеларије за људска и мањинска права су да на територији Града Пожареваца живи око 7.500 Рома тј. 12,16% становништва, а у Костолцу око 4.500 Рома тј. 33%. Процене Удружење Рома браничевског округа и на основу реализованих пројеката и истраживања у протеклих 7 година, говоре да је укупан број припадника ромске мањине у Пожаревцу и Костолцу око 14.000 људи. Иако процентуално врло значајан, поготово имајући у виду да се на попису многи Роми изјашњавају као припадници неког другог народа, овај је податак и тада, као и сада био у битном несагласју са чињеничким стањем будући да Рома има знатно више. Опште знан феномен да многи Роми, расељена лица са Косова и избеглице из суседних република, нису евидентирани путем пописа, али и они најсиромашнији Роми који из различитих разлога нису обухваћени постојећим евиденцијама, током 2008. додатно је потврђен значајним повећањем броја Рома који су се пријавила државним органима да би добила лична документа и остварила право на упис "бесплатних акција" (у локалној самоуправи још увек није извршена прецизна обрада структуре лица која су током последњих месеци остварила право на добијање личних докумената и уписана су у бирачки списак, али према незваничним подацима међу тим лицима има пар стотина Рома). Према подацима Повереништва Комесаријата за избеглице РС на територији општине

Пожаревац у периоду од 1992. до 2007. евидентирано је 5.600 избеглих и прогнаних лица из Босне и Херцеговине и Хрватске и 2.500 расељених лица са Косова и Метохије (од тога око 2/3 чине Роми). Дакле, само на основу ових званичних државних извора, Рома на подручју Града Пожареваца има око 5.000.

2.7 ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Градом руководе следећа тела: Скупштина Града Пожареваца (68 одборника), Градоначелник (са три помоћника и једним замеником) и Градско веће (11 чланова). Градска администрација има 249 запослених и то: 236 запослених на неодређено време у Градској управи Града Пожареваца и 13 запослених у Управи Градске општини Костолац. Град се састоји од 36 месних заједница којима руководе демократски изабрани представници Савета месних заједница.

- **5 јавних предузећа,**
- **13 јавних установа (12 у Пожаревцу и 1 у Костолцу),**
- **1.209 службеника на нивоу корисника јавних средстава**

Надзор над радом јавних предузећа и установа врши оснивач (Скупштина Града Пожареваца), на основу Статута Града Пожареваца као основног акта, именовањем чланова Управних и Надзорних одбора, као и њиховим подношењем извештаја о раду оснивачу.

Велики број запослених у јавним предузећима и јавним установама чији је оснивач Град Пожаревац, представља богат људски потенцијал који се може искористити и укључити у процес имплементације ове стратегије. Сарадња између постојећих институција је добра, али би свакако требало радити на њеном побољшању, а нарочито на јачем повезивању јавних институција на релацији култура-туризам, социјална-здравствена заштита, али и свим осталим сегментима који доприносе бољем животу грађана. Такође би требало организовати перманентно усвајање нових знања у области управљања пројектима, људским ресурсима и др.

Током 2007. године отворен је Услужни центар Града Пожареваца са циљем да испуни неколико битних критеријума који су значајни за побољшање квалитета рада Градске управе:

- 1) Ефикасност у раду са грађанима - задовољити све потребе грађана на једном месту, брзо и ефикасно;
- 2) У Услужном центру се издају изводи из матичних књига (рођених, венчаних, умрлих) затим уверења о држављанству, решава се о захтевима за промену личног имена, доносе решења о исправкама у матичним књигама, врши овера преписа, копија и потписа.
- 3) У сарадњи са ЈП "Поште Србије" отворен је шалтер поште на коме грађани уплаћују таксе за услуге које остварују у оквиру делатности Услужног центар. Такође користе и друге услуге везане за делатност ЈП "Поште Србије".

За сада Услужни центар, не пружа комплетне услуге које су предвиђене. Крајем 2016. године предвиђено је да се Туристичка организација Града Пожареваца исели из просторија Услужног центра, и тада ће грађани моћи да остварују услуге свих служби Градске управе Пожаревац. Од 2017.године грађани ће моћи на једном месту да подносе захтеве и добијају информације из свих области у оквиру Градске управе Града Пожареваца без „шетања по шалтерима“ на један потпуно нов и високо квалитетан начин.

Услужни центар требало би да има позитиван утицај и на подстицај нових инвестиција и донација које доприносе развоју локалне заједнице. То би се постигло олакшаним добијањем свих потребних дозвола и сагласности будућим потенцијалним инвеститорима.

Постојеће јавне институције у граду од важности за Стратегију:	
1. Институције којима је оснивач град Пожаревац:	
<p>ЈКП „Комуналне службе“ Пожаревац</p>	<p>Главне активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Изношење и депоновање смећа – Одржавање хигијене на јавним површинама – Одржавање јавних зелених површина – Пијачне услуге – Гробљанске услуге – Прихватилиште за псе и мачке луталице – Рециклажни центар <p>Оснивач: Скупштина Града Пожаревца Правни облик: Јавно предузеће Број запослених: 211 Принципи финансирања: буџет, пројекти, фондови, сопствени приходи - приходи од наплате услуга Годишњи трошкови износе (реализација): 2.605.848,84 у ЕУР за 2015: Годишњи трошкови инвестиција из сопствених средстава износе: 375.052,19 еура Средства из буџета у износу од 120.783,33 еура распоређена су за следеће намене:</p> <ul style="list-style-type: none"> – субвенционисане цене изношења смећа за социјално угрожене категорије у износу од 27.500,00 еура – функционисање прихватилишта за псе и мачке луталице у износу од 60.783,33 еура – Организација и спровођење Иванданског вашара 32.500 еура <p>У оквиру финансијског плана ЈП „Дирекција за изградњу града Пожаревца“ Пожаревац предвиђена су средства за одржавање јавне хигијене и зеленила у износу од: 670.970,49 еура Средства из Фонда за заштиту животне средине у износу од 287.980 еура</p>
<p>ЈКП „Водовод и канализација“ Пожаревац</p>	<p>Главне активности: Сакупљање, пречишћавање и дистрибуција воде, пречишћавање и одвођење атмосферских и отпадних вода Споредне делатности: извођење грађевинских радова нискоградње у које спада изградња објеката и мреже водовода и канализације, израда прикључака, пружање услуга пројектовања из наведене области Градско подручје Пожаревца се снабдева водом са три изворишта: Кључ, Ловац, и Меминац са просечним годишњим капацитетом од 300 l/s. На јавни систем водоснабдевања, прикључени су Пожаревац, Костолац, Ћириковац, Кленовник, Село Костолац, Дрмно, приградска насеља Забела и Љубичево. Укупна дужина водоводне мреже у Пожаревцу и Костолцу износи 269 km са 17.778 прикључака. ЈКП „Водовод и канализација“ годишње произведе преко 4 милиона кубних метара воде. Делатност пожаревачког канализационог система је прихватање, препумпавање и одвођење атмосферских и употребљених вода, надзор, управљање и одржавање електромашинских постројења и еколошки мониторинг заштите канализационог система и реципијента. Дужина канализационе мреже је 179 km, са 9.231 канализационих прикључака Оснивач: Скупштина Града Пожаревца Правни облик: Јавно предузеће Број запослених: 229 Принципи финансирања: буџет, пројекти, хонорари, сопствени приходи-приходи од наплате услуга Напомена: 2015. године је проглашена ванредна ситуација због повишених вредности нитрата, те неадекватне употребе воде за пиће и припрему хране што је</p>

	<p>условило веће расходе ради превазилажења овог проблема.</p> <p>У оквиру финансијског плана ЈП „Дирекција за изградњу града Пожареваца“ Пожаревац предвиђена су средства из Буџетског фонда за заштиту животне средине за:</p> <ul style="list-style-type: none"> – замену азбестно-цементних цеви у износу од 446.442,24 ЕУР без ПДВ – Идејни пројекат „Ловац“ у износу од 11.700 ЕУР <p>Буџетска средства у износу од 251.443,5 ЕУР употребљена су за следеће намене:</p> <ul style="list-style-type: none"> – интервентне активности на водазахвату Морава 110.987,06 ЕУРА без ПДВ – чишћење Брежанског канала 140.456,44 ЕУРА без ПДВ <p>Годишњи трошкови (реализација) укупно износе: 3.686.780,35 у ЕУР за 2015</p>
ЈП „Топлификација“ Пожаревац	<p>Главне активности: Управљање и одржавање топловодног система и дистрибуција топлоте, пројектовање и извођење радова на термотехничким и енергетским постројењима, обављање техничко-стручног надзора и инжењерских послова</p> <p>Топлификациони систем састоји се од изграђене примарне и секундарне мреже од око 174 км, 124 зонских топлопредајних станица и 265 индивидуалне топлопредајне станице, на подручју града Пожареваца. Тренутно инсталисана снага на мрежи је 94 MW.</p> <p>Оснивач: Скупштина Града Пожареваца Правни облик: Јавно предузеће Број запослених: 96</p> <p>Основне надлежности: Пренос, снабдевање паром и топлим водом физичких и правних лица</p> <p>Принципи финансирања: сопствени приходи - приходи од наплате услуга, буџет, пројекти, хонорари</p> <p>Из Буџетског фонда за заштиту животне средине одређена су средства у износу од 1.176.293,51 ЕУРА</p> <p>Годишњи трошкови (реализација) укупно износе: 3.056.677,27 у ЕУР за 2015.</p>
ЈКП „Паркинг сервис“ Пожаревац	<p>Главне активности: Одржавање јавних простора за паркирање, наплата накнаде за коришћење паркинг простора</p> <p>Оснивач: Скупштина Града Пожареваца Правни облик: Јавно предузеће Број запослених: 45</p> <p>Основне надлежности: Одржавање јавних простора за паркирање, наплата накнаде за коришћење паркинг простора, изградња нових простора за паркирање, изградња нових гаража за паркирање, одношење и чување непрописно паркираних возила</p> <p>Принципи финансирања: сопствени приходи- приходи од наплате услуга, пројекти</p> <p>Годишњи трошкови износе (реализација): 469.179,76 у ЕУР за 2015: Инвестиције су извршене у износу од 36.195,18 ЕУР из сопствених средстава</p>
ЈП „Љубичево“ Пожаревац	<p>Главне активности: ратарство и Ергела</p> <p>Оснивачи: Скупштина Града Пожареваца Правни облик: Јавно предузеће Број запослених: 31</p> <p>Основне надлежности: Своју делатност обавља у два сегманта: ратарство и Ергела. Ратарство је производна јединица која се бави производњом хране за потребе Ергеле. Ергела свој рад заснива на узгоју енглеског пунокрвног галопера (приплодни и спортски део).</p> <p>Принципи финансирања: буџет, сопствени приходи</p> <p>Годишњи трошкови износе (реализација): 448.275,00 у ЕУР за 2015: Из буџета на име субвенције одобрено 314.856,98 ЕУР</p>
Туристичка организација Града Пожареваца	<p>Главне активности: Развој, очување и заштита туристичких вредности на територији градова Пожареваца и Костолца и територији Града Пожареваца и други послови од значаја за развој информативно-пропагандне и промотивне делатности у туризму Пожареваца утврђене законом</p> <p>Оснивач: Скупштина Града Пожареваца Правни облик: Установа</p>

	<p>Број запослених: 8</p> <p>Основне надлежности: Прати и анализира кретања на домаћем и иностраним тржиштима и организује истраживања туристичког тржишта од интереса за информативно-пропагандну делатност Пожаревца; организује туристичке информативно-пропагандне и промотивне делатности, културне, спортске и друге манифестације од интереса за унапређење туризма Пожаревца, са посебним акцентом на организовање Љубичевских коњичких игара као спортско-туристичке манифестације од ширег интереса; обезбеђује пропагандно-информативна средства; програмира и организује туристичко-информативне пунктове, припрема оперативни програм развоја туризма Пожаревца; учествовање и презентовање туристичких потенцијала Пожаревца на сајмовима туризма, врши и друге послове утврђене Статутом и Законом</p> <p>Принципи финансирања: буџет, пројекти, хонорари, сопствена средства</p> <p>Годишњи оперативни трошкови у ЕУР за 2015 из буџета Града Пожаревца: 211.203,77</p> <p>Годишњи програмски трошкови у ЕУР за 2015 из буџета Града Пожаревца: 262.803,27</p>
<p>Народни музеј Пожаревац</p>	<p>Главне активности: Заштита покретних културних добара на територији Браничевског округа: рекогносцирање терена, археолошка ископавања и истраживања, компјутерска обрада података за Централни музејски информативни систем, откуп предмета, издавачка делатност (књиге, стручни часопис Виминацијум, брошуре, каталози); издавање пропагандног материјала (сувенира, разгледница); ликовне изложбе</p> <p>Оснивач: Скупштина Града Пожаревца</p> <p>Правни облик: Установа</p> <p>Број запослених: 21</p> <p>Основне надлежности: Заштита и чување покретних културних добара на територији Браничевског округа</p> <p>Принципи финансирања: буџет, пројекти, хонорари</p> <p>Годишњи оперативни трошкови у ЕУР за 2015 из буџета Града Пожаревца: 204.488,27</p> <p>Годишњи програмски трошкови у ЕУР за 2015 из буџета Града Пожаревца: 222.862,16</p>
<p>Предшколска установа „Љубица Вребалов“ Пожаревац</p>	<p>Главне активности: Предшколско васпитање и образовање</p> <p>Оснивач: Скупштина Града Пожаревца</p> <p>Правни облик: Установа</p> <p>Број запослених чије зараде се финансирају из буџета Града Пожаревца: 277</p> <p>Основне надлежности: рад по васпитно-образовном програму са предшколском децом, саветодавни рад и помоћ васпитачима у откривању деце са сметњама у развоју, анимирање и организовање социјалног рада и превентивне службе, активности на унапређењу сарадње породица-вртић, анимирање рада и обогаћивање еколошких садржаја у васпитно-образовним делатностима</p> <p>Принципи финансирања: буџет Града Пожаревца, наплата услуга и буџет Републике Србије</p> <p>Годишњи трошкови из буџета Града Пожаревца у ЕУР за 2015: 1.762.627,27</p> <p>Годишњи програмски трошкови из буџета Града Пожаревца у ЕУР за 2015: 1.824.779,80</p>

<p>Јавна установа културно-спортски центар „Пожаревац“</p>	<p>Главне активности: Обаваљање културних, спортских делатности и физичке културе. Основна делатност установе јесте пружање услуга грађанима, предузећима и установама у култури, бављењу спортско-рекреативним активностима, пружање услуга такмичарском спорту за организовање спортских и других приредби, организовање културно-забавних манифестација и управљање спортским теренима. Оснивач: Скупштина Града Пожаревца Правни облик: Установа Број запослених: 15 Основне надлежности: Обухвата постављање позоришних и оперских и плесних програма – представа; припрема извођења музичких програма; делатност спортских објеката и остале спортске делатности. Принципи финансирања: буџет, наплата услуга, пројекти Годишњи оперативни трошкови у ЕУР за 2015: 230.484,52 Годишњи програмски трошкови у ЕУР за 2015: 286.363,95</p>
<p>Народна библиотека „Илија М. Петровић“ Пожаревац</p>	<p>Главне активности: - Документационе и информационе активности библиотека свих врста, читаоница, слушаоница и посебних просторија за гледање филмова и видео-материјала, који пружају услуге корисницима као што су студенти, научници, службеници. - Заштита и одржавање непокретних, културних добара, културно-историјских локација, зграда и сличних туристичких споменика - Издавачка делатност; - Обрада података, хостинг и сл; - Књиговезачке и сродне услуге. Оснивач: Скупштина Града Пожаревца Правни облик: Установа Број запослених: 22 Основне надлежности: Библиотека уређује услове и начин пружања библиотечко – информационих услуга корисницима, омогућава приступ библиотечко-информационој грађи; помоћ корисницима при избору и коришћењу библиотечко-информационе грађе, информационих инструмената и извора; води документацију и статистике о библиотечко информационој грађи и корисницима, израђује билтене, каталоге, библиографије и друге информационе изворе; омогућава позајмице библиотечко-информационе грађе и протока информација; израђује, набавља, врши стручну обраду, чување и заштиту библиотечко-информационе грађе; учествује у изради заједничких каталога и база података; врши културно-образовне програме и издавачку делатност. Води завичајну збирку, као основну обавезу сваке јавне библиотеке, те у том циљу истражује, сакупља, обрађује, чува и даје на коришћење библиотечко-информациону грађу о историји, друштвеном и културном развоју подручја на коме делује. Бави се дигитализацијом Завичајне збирке и Збирке некњижне грађе, како би оне биле доступне што ширем кругу корисника у округу, земљи и свету; дигитализацијом се такође штите постојећи фондови Библиотеке и ради се на заштити културног блага Србије. Принципи финансирања: буџет, наплата услуга, пројекти Годишњи оперативни трошкови у ЕУР за 2015 из буџета Града Пожаревца: 230.470,22 Годишњи програмски трошкови у ЕУР за 2015 из буџета Града Пожаревца: 248.192,29</p>

<p>Историјски архив Пожаревац</p>	<p>Главне активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> -делатност библиотеке и архива; -издавање књига, часописа и друге издавачке делатности; -штампање и штампарске услуге. <p>Историјски архив обавља делатност заштите регистратурског материјала и архивске грађе, послове заштите и коришћења регистратурског материјала и архивске грађе.</p> <p>Основна делатност Историјског архива Пожаревац састоји се у претходној заштити регистратурског материјала и потпуној заштити архивске грађе у регистратурама Браничевског управног округа, у настајању, евидентирању, утврђивању и одабирању архивске грађе и излучивању безвредног регистратурског материјала у регистратурама, у преузимању архивске грађе, техничкој заштити, смештају и чувању у архивским депоима, сређивању, валоризацији, обради архивске грађе као културног добра, у излучивању безвредног регистратурског материјала у овој установи, спровођењу техничких и других мера за трајно чување, одржавање и обезбеђивање од свих облика оштећења и уништења, у излагању, публикавању и објављивању архивске грађе, давању архивске грађе на коришћење а у циљу заштите архивске грађе као културног добра од посебног друштвеног значаја.</p> <p>Оснивач: Скупштина Града Пожареваца Правни облик: Установа Број запослених: 15 Основне надлежности: Архив прикупља архивску грађу преузимањем од стваралаца и других ималаца: куповином, примањем на поклон, стављањем у депозит, прикупљањем сећања, исписивањем, микрофилмовањем и другим облицима репродуковања докумената који се налазе у другим институцијама или појединаца у земљи или иностранству. Принципи финансирања: буџет, наплата услуга, пројекти Годишњи оперативни трошкови у ЕУР за 2015 из буџета Града Пожареваца: 176.480,36 Годишњи програмски трошкови у ЕУР за 2015 из буџета Града Пожареваца: 192.717,04</p>
<p>Фондација Миленин Дом - галерија "Милене Павловић Барили"</p>	<p>Главне активности: Прикупља, обрађује, чува, публикује и приказује јавности уметничко стваралаштво Милене Павловић Барили, користи и штити ауторска права која произилазе из укупног Милениног уметничког стваралаштва, као и ауторска права њене мајке Данице и оца Бруна Барилија, помаже таленте у ликовном стваралаштву у границама својих могућности и интересовања; штити и чува непокретну и покретну имовину Фондације, као највећу културну вредност Града Пожареваца, чува успомену на дародавца, његове претке и потоме, као и велике добротворе Фондације.....</p> <p>Оснивач: Скупштина Града Пожареваца Правни облик: Установа Број запослених: 6 Основне надлежности: Да штити и сачува непокретну и покретну имовину Фондације за вечита времена као највећу културну вредност Града Пожареваца Принципи финансирања: буџет, наплата услуга, пројекти Годишњи оперативни трошкови у ЕУР за 2015 из буџета Града Пожареваца: 58.485,15 Годишњи програмски трошкови у ЕУР за 2015 из буџета Града Пожареваца: 62.603,38</p>

<p>Установа градски женски хор „Барили“</p>	<p>Главне активности: Уметничко и књижевно стваралаштво и сценска делатност. Оснивач: Скупштина Града Пожаревца Правни облик: Установа Број запослених: / Основне надлежности: Кроз разне облике деловања, а посебно кроз концертну активност представља јавности у земљи и иностранству најистакнутија дела светске музичке литературе, као и најзначајнија остварења домаћих аутора; омогућава свестрано и висококвалитетно уметничко представљање свог репертоара; сарађује са угледним музичким ствараоцима из земље и иностранства; подстиче музичко и остало културно стваралаштво, посебно младих; својим активностима утиче на развој музичке културе на територији Града Пожаревца и шире. Принципи финансирања: буџет, наплата услуга, пројекти Годишњи оперативни трошкови у ЕУР за 2015 из буџета Града Пожаревца: 20.366,80 Годишњи програмски трошкови у ЕУР за 2015 из буџета Града Пожаревца: 22.907,96</p>
<p>Центар за културу Пожаревац</p>	<p>Главне активности: Извођачка уметност, уметничко стваралаштво, делатност приказивања кинематографских дела, издавање звучних записа, организовање састанака и сајмова, делатност новинских и рекламних агенција, медијско представљање и сл. Оснивач: Скупштина Града Пожаревца Правни облик: Установа Број запослених: 32 Основне надлежности: Обавља културне делатности којима се обезбеђује остваривања права грађана, односно задовољавање потреба грађана, као и остваривање другог законом утврђеног интереса у области културе. Једина су оспособљена установа за сопствену продукцију програма. Установа пружа широки спектар услуга, почевши од позоришних представа и концерата, јавних скупова, конгреса, научних симпозијума, пригодних академија, преко организовања изложби до организације школица, радионица, трибина, издаваштва и других садржаја из различитих области дифузије културе. Поред редовног програма у опису активности има и посебну област коју чини аматерско културно-уметничко стваралаштво (позориште, филклор, музички и омладински програми, сликарство, књижевни живот и сарадња са школском омладином, невладиним организацијама и сродним установама у окружењу) Принципи финансирања: буџет, наплата услуга, пројекти Годишњи оперативни трошкови у ЕУР за 2015 из буџета Града Пожаревца: 340.026,61 Годишњи програмски трошкови у ЕУР за 2015 из буџета Града Пожаревца: 490.305,61</p>
<p>Апотекарска установа „Пожаревац“</p>	<p>Главне активности: Апотекарска установа “Пожаревац” обавља фармацеутску, здравствену делатност. Оснивач: Скупштина Града Пожаревца Правни облик: Установа Број запослених: 126 Основне надлежности: Превенција болести односно здравствено васпитање, саветовање за очување и унапређење здравља правилном употребом лекова и медицинских средстава, промет на мало лекова и медицинских средстава... Промоција здравља, односно здравствено васпитање и саветовање за очување и унапређење здравља правилном употребом лекова и одређених врста медицинских средстава; промет на мало лекова и одређених врста медицинских средстава, а на основу планова за набавку лекова и медицинских средстава за редовне и ванредне потребе; праћење савремених стручних и научних достигнућа у области фармакотерапије и пружање грађанима, здравственим радницима, другим здравственим установама, приватној пракси, као и другим заинтересованим</p>

	<p>субјектима, информација о лековима и одређеним врстама медицинских средстава; саветовање пацијената о правилној употреби лекова и одрешених медицинских средстава; израда магистралних лекова; други послови у складу са законом.</p> <p>Принципи финансирања: наплата услуга</p> <p>Годишњи оперативни трошкови у ЕУР за 2015: 1.336.566,77</p>
Дом здравља „Пожаревац“	<p>Главне активности: Обавља здравствену делатност на примарном нивоу, на подручју Града Пожареваца</p> <p>Оснивач: Скупштина Града Пожареваца</p> <p>Правни облик: Установа</p> <p>Број запослених: 451</p> <p>Основне надлежности: Превентивна здравствена заштита за све категорије становника, унапређење и заштита здравља, спречавање и рано откривање болести, лечење, рехабилитација болесних и повређених, патронажне посете, здравствену негу и рехабилитацију у кући, хитна медицинска помоћ и санитетски превоз...</p> <p>Принципи финансирања: буџет, наплата услуга, пројекти</p> <p>Годишњи оперативни трошкови из буџета Града Пожареваца у ЕУР за 2015: 87.762,00</p> <p>Годишњи програмски трошкови из буџета Града Пожареваца у ЕУР за 2015: 203.443,00</p>
Центар за социјални рад „Пожаревац“	<p>Главне активности: Социјална заштита</p> <p>Оснивач: Скупштина Града Пожареваца, Министарство рада, запошљавања и социјалне политике</p> <p>Правни облик: Установа</p> <p>Број запослених чије зараде се финансирају из буџета Града Пожареваца: 19</p> <p>Основне надлежности: Установа социјалне заштите од посебног интереса у обезбеђивању социјалне сигурности и социјалног рада</p> <p>Основна функција система социјалне заштите је задовољавање социјалних потреба грађана, а центар за социјални рад има централно место у том систему. Услуге социјалне заштите о чијем се обезбеђивању стара Град Пожаревац су:</p> <p>Дневне услуге у заједници (дневни боравак и помоћ и нега у кући); Саветодавно-терапијске и саветодавно-едукативне услуге (социо-рехабилитациони клуб за децу и младе са проблемима у понашању, клуб за одрасла и старија лица, услуге саветовалишта, услуга медијације); Услуге смештаја (привремени смештај у прихватилиште и прихватну станицу); Програми унапређења социјалне заштите (право на једнократну помоћ, право на накнаду трошкова сахране, право на коришћење Народне кухиње)</p> <p>Принципи финансирања: буџет, пројекти</p> <p>Годишњи оперативни трошкови у ЕУР за 2015: 246.530,05</p> <p>Годишњи програмски трошкови у ЕУР за 2015: 309.358,36</p>
Установа културно-спортски центар "Костолац"	<p>Главне активности: културно стваралаштво</p> <p>Правни облик: Установа</p> <p>Број запослених чије зараде се финансирају из буџета Града Пожареваца: 1</p> <p>Основне надлежности: музејска делатност, туризам и спорт</p> <p>Принципи финансирања: буџет, пројекти</p> <p>Годишњи оперативни трошкови у ЕУР за 2015: 29.339,089</p> <p>Годишњи програмски трошкови у ЕУР за 2015: 19.840,650</p>
2. Остале организације:	
Име организације: Црвени крст Пожаревац	<p>Главне активности: Социјална заштита</p> <p>Правни облик: Хуманитарна организација</p> <p>Број запослених: 12</p> <p>Основне надлежности: Хуманитарна, независна, непрофитна и добровољна</p>

	<p>организација основана за територију града Пожаревца и саставни је део Црвеног крста Србије</p> <p>Принципи финансирања: буџет, пројекти, донатори, сопствени приходи</p> <p>Годишњи оперативни трошкови у ЕУР за 2015:</p> <p>Годишњи програмски трошкови у ЕУР за 2015:</p>
--	--

НАПОМЕНА: Подаци из горње табеле су из Програма пословања ЈП за 2016.годину

2.8 БУЏЕТ

Посматрајући буџетске приходе у периоду од 2013. до 2015 године, може се рећи да изворни приходи бележе тенденцију пада у извршењу укупног буџета од 2013.године када су износили 61,80% извршења укупног буџета до 45,44% извршења укупног буџета за 2015.годину. Порез на зараде у 2015.години чини највећи део укупних прихода и износио је 1.080.000.000,00 динара. Истовремено, пренос из претходних година бележи веће учешће у буџету за 2015.годину него 2013. године, односно чак 3 пута је веће, док пренос средстава из 2016. у 2017. годину 864.985.672,00 динара.

Средства по основу капиталних издатака у Одлуци о буџету Града Пожаревца за 2017.годину (изградња зграда и објеката, капитално одржавање, набавка опреме и остала основна средства) планирана су у износу од 519.617.792,00 динара, а средства за набавку финансијске имовине планирана су у износу од 165.025.595,00 динара и иста ће се највећим делом финансирати из пренетих неутрошених средстава из ранијих година.

Табела 24: Буџетски приходи града Пожаревца 2013/2014/2015 извршење

Бр.	Врста прихода	2013.		2014.		2015.	
		РСД	%	РСД	%	РСД	%
1	2	7,00	8,00	9,00	10,00	11,00	12,00
I	Изворни приходи	1.956.995.556,82	61,89	2.345.522.935,49	56,58	2.060.017.736,52	45,44
1.1.	Таксе (административне, комуналне, туристичке)	281.896.524,33	8,92	722.377.320,50	17,43	439.699.160,32	9,70
1.2.	Остало	1.434.775.694,46	45,38	1.278.454.291,29	30,84	1.255.085.442,26	27,68
1.3.	Порез на имовину	240.323.338,03	7,60	344.691.323,70	8,32	365.233.133,94	8,06
II	Уступљени приходи	578.161.533,16	18,28	737.891.399,50	17,80	659.401.424,67	14,54
2.1.	Порез на приход	244.646.718,54	7,74	492.729.192,32	11,89	288.336.817,78	6,36
2.2.	Трансфери	209.033.314,42	6,61	152.495.739,29	3,68	120.434.652,60	2,66
2.3.	Остало	124.481.500,20	3,94	92.666.467,89	2,24	250.629.954,29	5,53
III	Приходи од приватизације	628.069,00	0,02	1.873.838,18	0,05	725.825,00	0,02
IV	Кредити	42.597,95	0,00	1.030.131,66	0,02	569.427,00	0,01
V	Приходи из претходних година	626.142.150,34	19,80	1.058.948.042,48	25,55	1.812.987.670,13	39,99
	Укупни приходи	3.161.969.907,27	1,00	4.145.266.347,31	1,00	4.533.702.083,32	100,00

Табела 25: Буџетски расходи града Пожаревца 2013/2014/2015 извршење

Бр.	Врста расхода	2013.		2014.		2015.	
		РСД	%	РСД	%	РСД	%
1	2	7,00	8,00	9,00	10,00	11,00	12,00
I	Општинска тела и администрација	527.038.532,81	25,16	506.959.908,73	21,74	502.587.155,73	17,44
II	Образовање, спорт, култура, социјална заштита	521.985.678,47	24,92	520.077.940,61	22,30	581.232.023,89	20,17
III	Резерве	0,00		0,00		0,00	
IV	Фондови и остало	100.835.302,61	4,81	33.596.883,16	1,44	406.576.579,32	14,11
V	Дирекција за изградњу	433.745.693,89	20,71	744.702.173,10	31,93	772.779.936,38	26,81
VI	Субвенције	163.616.953,70	7,81	68.397.499,25	2,93	54.348.853,31	1,89
1	Текуће субвенције	106.417.264,71	5,08	68.397.499,25	2,93	54.348.853,31	1,89
2	Капиталне субвенције	57.199.688,99	2,73	0,00		0,00	
VII	Остали буџетски трошкови	347.381.232,45	16,58	458.544.272,33	19,66	564.476.150,14	19,59
	Укупни расходи	2.094.603.393,93	1,00	2.332.278.677,18	1,00	2.882.000.698,77	1,00

Табела 26: Капиталне инвестиције из средстава буџета града Пожаревца

Бр.	Капиталне инвестиције	2013.		2014.		2015.	
		РСД	%	РСД	%	РСД	%
1	2	5,00	6,00	7,00	8,00	9,00	10,00
I	Капиталне субвенције	57.199.688,99	22,03	0,00	0,00	0,00	0,00
II	Капитални расходи корисника буџета	202.415.907,67	77,97	439.463.220,62	100,00	786.327.529,16	100,00
	Укупно I-II	259.615.596,66	100,00	439.463.220,62	100,00	786.327.529,16	100,00

Одлуком о буџету Града Пожаревца за 2017. годину, предвиђена је следећа структура прихода, а у складу са Законом о финансирању локалне самоуправе:

**Структура прихода у 2017. години
у складу са Законом о финансирању локалне самоуправе**

Извор: Одлука о буџету Града Пожаревца за 2017. годину

Одлуком о буџету Града Пожаревца за 2017. годину обезбеђују се средства за плате у 2017. години за:

- 585 запослених на неодређено време,
- 132 запослених на одређено време од чега 10 изабраних лица, 28 постављених и именованих лица, 33 запослених у Предшколској установи „Љубица Вребалов“ у Пожаревцу у два новоотворена објекта и 61 запослених код осталих буџетских корисника.

2.9 ЛОКАЛНА ЕКОНОМИЈА И ТРЖИШТЕ РАДА

2.9.1 Привреда

Макроекономско окружење и анализа општих тржишних услова региона у којем послује Град Пожаревац:

На макроекономском нивоу, у последње две године, највидљивији позитивни резултати остварени су у области монетарне политике, односно у обарању стопе инфлације, смањења референтне каматне стопе Централне банке и одржавању стабилног курса динара. Статистика показује, такође раст бруто друштвеног производа, и повећање обима индустријске производње. Обим спољнотрговинске размене такође је повећан, раст извоза још увек заостаје за увозом условљавајући тако видљивост постојања спољнотрговинског дефицита. Поред заустављања негативних трендова, и даље постоји висока стопа незапослености, раст трошкова живота и високе стопе сиромаштва, поготово у појединим категоријама друштвених група.

Влада је у претходном периоду иницирала и усвојила мере за успостављање стабилности јавних финансија и целокупног макроекономског амбијента. Кредибилан програм фискалне консолидације потврђен је склапањем Аранжмана из предострожности са Међународним монетарним фондом, почетком 2015. године. Направљен је снажан заокрет у вођењу фискалне политике са резултатима већим од очекиваних, већ у првој години примене програма.

Доследном применом мера фискалне консолидације уз амбициозан програм структурних реформи успостављена је макроекономска стабилност. Привредна активност се налази на путањи убрзаног опоравка, а фискални дефицит је значајно смањен. Боља фискална позиција земље смањила је потребе за задуживањем и трошкове сервисирања обавеза. Истовремено, унапређењем пословног и инвестиционог амбијента омогућено је стварање основе за оживљавање инвестиционе активности.

Основни циљеви економске и фискалне политике¹ Владе у наредном трогодишњем периоду су:

- 1) одржавање макроекономске стабилности,
- 2) заустављање даљег раста дуга и успостављање тренда његовог смањења,
- 3) наставак примене структурних реформи, посебно у домену јавних предузећа и
- 4) подизање ефикасности јавног сектора.

И у наредном средњорочном периоду очекује се наставак вођења одговорне економске политике, која је усмерена на креирање стабилног и предвидивог пословног амбијента. Смањивањем нерационалне потрошње, бирократије и непотребних трошкова државе обезбедиће се даљи раст инвестиционе активности како би се подстакло привредни раст и запошљавање, уз очување нивоа социјалне заштите. У томе кључну улогу имају фискална политика и наставак свеобухватне реформе привредног система.

Посебна пажња посветиће се даљем унапређењу пословног амбијента стимулативног за развој приватног сектора. Убрзаће се преостале економске реформе како би се пословно окружење побољшало, посебно оснаживањем владавине права и отклањањем идентификованих структурних препрека расту привреде.

Добри резултати постигнути у 2015. години омогућили су благо релаксирање фискалне политике, а да истовремено није доведено у питање остварење циља који се односи на успоравање тренда раста јавног дуга и његово постепено смањивање од 2017. године. Приоритети фискалне политике биће даље јачање пореске дисциплине, повећање ефикасности наплате пореза и борба против сиве економије. Циљ је успостављање стимулативне пореске политике која подстиче привреду и запошљавање, али и нулте толеранције за непоштовање закона и криминала и корупције кроз реформисане институције система. На овај начин ће се истовремено обезбедити унапређење општих услова привређивања, равноправног пословања и смањивање укупног фискалног дефицита.

Што се Браничевског округа тиче, привреда региона је у 2014. години остварила укупан извоз у износу од 426,4 милиона долара а увоз у износу од 417,05 милиона долара, тако да је остварен суфицит у спољнотрговинској размени у износу од 9,35 милиона долара.

- **Потенцијали: рудна богатства, минералне сировине, водни ресурси, атрактивни локалитети за развој одређених видова туризма**

Привредну структуру на подручју Града Пожаревца карактерише доминација рударско-енергетског комплекса и пољопривреде, уз релативно развијене делатности терцијарног сектора.

Потенцијале привредног развоја на подручју Града Пожаревца, поред природних ресурса и резерви угља (пре свега лигнита), нафте и гаса, као и налазишта глине и кварцног песка, шљунка и песка дуж токова реке Велике Мораве и Дунава представљају и велике могућности развоја пољопривреде и прерађивачке прехрамбене индустрије, имајући у виду добре педолошке и друге природне услове за постизање конкурентности у готово свим гранама пољопривредне производње. Потенцијале привредног

¹ Програм економских реформи за период од 2016. до 2018. године

развоја представља и квалитетан високостручни кадар, обучена радна снага, повољан географски положај, крупна регионална инфраструктура (саобраћајнице, железница, енергетски капацитети и инфраструктура, телекомуникације), урбана насеља, социјални сервиси и јавне службе.

Лигнит као енергетска сировина за Републику Србију има државни значај, посебно ако се узме у обзир да се око 70% електричне енергије у Републици Србији добија сагоревањем овог енергента. Костолачки угљени басен, са планираним повећањем капацитета, заједно са ревитализованим блоковима ТЕ „Костолац – А“ и довођењем блокова ТЕ „Костолац – Б“ у пуну погонску спремност и изградњу новог блока од 350 MW у наредном периоду треба да постане један од најпоузданијих снабдевача ЕПС-а електричном енергијом. У раду се сагледавају технички аспекти повећања капацитета ПК „Дрмно“ и процена недостајуће основне опреме и инвестиција за исту, посебно у условима када су површински копови „Ђириковац“ и „Кленовник“ 2009. године, престали са експлоатацијом.

Експлоатационе резерве и квалитет угља површинског копа „Дрмно“ уз повољне услове развоја експлоатације, отварају могућност постизања капацитета од 12.000.000 тона угља годишње, у периоду од 2015-2040. године, од чега је око 500.000 тона намењено за широку потрошњу продајом угља индивидуалним потрошачима. Изградњом новог блока од 350 MW ЈП ЕПС огранак - "ТЕ-КО" Костолац (у даљем тексту огранак – "ТЕ-КО" Костолац) би располагао са укупно 1.397 MW. Овај термоенергетски капацитет би се могао динамички остварити и поуздано снабдевати са расположивим експлоатационим количинама угља до 2040. године. На овај начин би се омогућило ефикасно искоришћење расположивих ресурса угља на најрационалнији начин уз економично повећање производње електричне енергије, чиме би се постигли максимални ефекти термоенергетског система Костолац.

Површинска експлоатација угља захтева заузимање великих површина квалитетног и плодног пољопривредног земљишта, његово руинирање и девастирање, са изразито негативним утицајем на животну средину. Због тога је од изузетне важности, са циљем вођења одговорне политике одрживог привредног развоја, евалуација већ усвојених и доношење нових програма одшљакивања и одпелељивања као и пројеката и програма селективне откритке угља, конзервирање и чување површинског слоја, чернозема и квалитетна техничка припрема депоније јаловине, као и потпуна санација и рекултивација земљишта и враћање његовој првобитној намени.

Треба посебно нагласити и могућност поновног искоришћења као сировине, електрофилтерског пепела који настаје у процесу производње електричне енергије, пре свега у грађевинској индустрији а чија се количина на годишњем нивоу процењује на око 2.000.000 тона.

Пољопривредно земљиште обухвата 74,10% укупне површине територије Града Пожареваца, односно 47.700 ha. У његовој структури преовлађују обрадиве површине (97,8%). Готово читаво површина (99,3%) припада плодним типовима земљишта (чернозем, смоница и гајњача и алувијално-делувијални наноси): Сетвена структура је делимично усклађена са природним условима, али нису у довољној мери развијени могући интензивни видови пољопривредне производње. Град Пожаревац, као јединица локалне самоуправе, у оквиру својих надлежности, капацитета и могућности, са циљем очувања ресурса и њиховог најекономичнијег искоришћавања, оријентисаће се на спровођење свих мера аграрне политике, прихватајући и спроводећи стандарде, модалитете и процедуре заједничке аграрне политике Европске уније.

Један од можда највећих и најважнијих ресурса сваког привредног, економског и друштвеног развоја су и људски капацитети и потенцијали. Подстицајне мере за личну иницијативу и предузетништво представљају највећу шансу за бржи економски развој и запошљавање. Са тим циљем Град Пожаревац утврдио је Програм локалног економског развоја Града Пожареваца за 2017. годину, дефинишући специфичне циљеве Програма, циљне групе, програмске мере, услове и начин доделе подстицаја, конкретне мере за реализацију Програма, врсту, висину и обим за доделу подстицаја, инструменте за доделу подстицаја, као механизме доделе и праћење трошења средстава, у складу са Законом о улагањима и Уредбом о условима и начину привлачења улагања, а све у циљу привредног и друштвеног развоја Града Пожареваца.

Слика 8: Привредно друштво «Термоелектране и копови Костолац»

- **Тренутно стање привреде**

Према Уредби о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2015. годину, Град Пожаревац спада у прву групу, коју чине јединице локалне самоуправе чији је степен развијености изнад републичког просека. Привредна структура је релативно добро развијена са окосницама у више привредних грана.

На подручју Града Пожаревца, према званичним подацима Агенције за привредне регистре, из 2015. године, на територији Пожаревца послује 700 привредних друштава, 2.160 предузетника и 274 удружења.

Према последњем податку Републичког завода за статистику Србије, у месецу септембру 2013. године на подручју Града Пожаревца је било запослено укупно 21.505 лица, од чега у укупној привреди 16.056, док је број предузетника и лица запослених код њих 5.597.

Доминантне привредне гране су: енергетика, рударство, пољопривреда, трговина и прехранбена индустрија. На територији Пожаревца послују са једне стране велики привредни субјекти као што су огранак - „ТЕ-КО“ Костолац са издвојеним предузећима ПД „ПРИМ“, ПД „ГЕОРАД“, ПД „Костолац услуге“, ПД „Аутотранспорт“ (сектори енергетике и рударства, са предузећима која су у свом пословању оријентисана на сарадњу са огранком - ТЕ-КО Костолац), затим Концерн „БАМБИ“ а.д. Пожаревац, УНИОН МЗ, из прехранбеног сектора, ARRIVA (саобраћајно транспортно предузеће). На другој страни је велики број малих и средњих предузећа, чији број расте од краја осамдесетих година прошлог века, када је захваљујући изменама законских прописа, дошло до либерализације у поступку оснивања предузећа и предузетничких радњи, односно стварања повољнијих услова за њихово оснивање.

Највећа експанзија регистрованих предузећа и радњи на свим нивоима, па и у Пожаревцу, била је у периоду деведесетих година. Са нестанком великих фабрика из сектора прехранбене индустрије, као и општег пада стандарда и доступности новца и повољних кредита променила се и структура малих и средњих предузећа. На то указује мања заинтересованост предузетника према производним делатностима и већа оријентисаност ка трговини и одређеним видовима услужних делатности. Градови Пожаревац и Костолац су стожери привредног и укупног развоја. Пожаревац је полифункционални национални урбани центар, док је Костолац један од рударско-енергетских центара у Србији, са знатним утицајем на економску развијеност Пожаревца.

У привреди Пожаревца доминирају прехранбена индустрија, пољопривреда, трговина и услужне делатности. Као што је већ напоменуто, Пожаревац је административни, трговачки, саобраћајни, услужни, здравствени и образовни центар Браничевског округа, тако да када говоримо о локалном тржишту рада и радним местима неопходно је истаћи и велики број запослених у сектору здравства, школства, саобраћаја, административним пословима и трговини.

Огранак – "ТЕ-КО" Костолац је највећи привредни субјект у Пожаревцу. Његова основна делатност је производња електричне енергије и учествује са око 14% у укупној производњи електричне енергије у Србији. Са укупно око 3.140 радника, пре свега из рударске, машинске и електро струке заузима најзначајније место по питању запослености у Пожаревцу. Поред производње електричне енергије, ТЕ-КО Костолац годишње произведе више од 10 милиона тона лигнита, а топлотна енергија која настаје у процесу производње електричне енергије користи се за грејање Пожаревца, Костолаца и околних села.

ТЕ-КО Костолац је највећи покретач привреде у Пожаревцу. Велика предузећа, попут ПД „ПРИМ“, ПД „ГЕОРАД“, ПД „Костолац услуге“, ПД „Аутотранспорт“ у свом пословању уско сарађују са 'огранком "ТЕ-КО" Костолац. Како се ради о фирмама које су некада пословале у систему ЕПС – а, њихова ослоњеност на огранак "ТЕ-КО" Костолац је логична последица ранијег пословања. Реч је предузећима која су створена за пословање за велики електропривредни субјект, са делатностима намењеним за опслуживање пре свега огранак "ТЕ-КО" Костолац, али и са могућностима за пословање и ван ЕПС – а. ПД „ПРИМ“ Костолац бави се ремонтом БТО система за потребе огранка "ТЕ-КО" Костолац, као и производњом делова за термоенергетску и рударску опрему, као и челичних конструкција мање и средње сложености. ПД „ГЕОРАД“ обавља широк спектар послова у области геолошких и хидрогеолошких радова. ПД „Костолац услуге“ бави се пословима свих врста обезбеђења објеката и скупова. Делатност ПД „Аутотранспорт“ је превоз путника и робе, изнајмљивање аутобуса, одржавање и оправка моторних возила, прикупљање секундарних сировина, изводјење свих радова из области нискоградње за потребе оснивача и свих осталих трећих лица итд. У овим предузећима ради укупно око 1.800 радника. Овим предузећима треба додати и ПД „РИО“ Костолац, које обавља делатност рекултивације и озелењавања, као и производње различитог биља.

У целини гледано, привреда Пожаревца спада у ред најразвијенијих у Србији, али има и велики број негативних показатеља које је неопходно мењати у будућности. Пожаревац са својим окружењем још увек има мало неопходних елемената потребног економског развоја - потребан привредни раст, одговарајућу запосленост и задовољавајући животни стандард грађана.

Пословни амбијент у Пожаревцу је у протеклих неколико деценија претрпео драматичне промене. Транзиција, са социјалистичког модела договорне економије коју су карактерисали индустријски комбинати, на слободну тржишну економију обележена је лоше спроведеном приватизацијом, и није се успело у очувању потенцијала индустријског производа града. Највећи број приватизованих фирми врло брзо је отишао у поступак стечаја, а како су те фирме постале приватно власништво, град је за један дуг период остао без могућности да понуди озбиљну пословну инфраструктуру потенцијалним новим инвеститорима. Велики број малих и средњих предузећа која су оснивана након 2000. године нису успела да амортизују последице гашења целих грана индустрије којима се дичио Пожаревац, а готово сви сектори привреде су значајно ограничени наступањем светске економске кризе.

Предузећа у поступку стечаја на територији Града Пожаревца:

- 1) "Месна индустрија Пожаревац" (МИП) - предузеће у поступку стечаја
- 2) "Житостиг" - предузеће у поступку стечаја
- 3) ДОО "Морава инжењеринг" - предузеће у поступку стечаја
- 4) "Центар за живинарство" - предузеће у поступку стечаја
- 5) ДП "Воћепродукт" - предузеће у поступку стечаја
- 6) "Рекорд протектирање" ДОО - предузеће у поступку стечаја
- 7) Земљорадничка сточарска задруга Кличевац - предузеће у поступку стечаја

Како се привредни раст, чији је најбољи показатељ бруто производ, остварује једино пуном упосленошћу фактора производње, радне снаге и капацитета, ефикасним коришћењем и улагањима у нове капацитете, јасан је узрок изостанка неопходног привредног раста. Некадашњи агро-индустријски капацитети, који су чинили окосницу нашег привредног окружења, углавном су напуштени (месна индустрија, млинско-пекарска индустрија, фабрика сточне хране, фабрика тестенина, центар за живинарство) или се користе у непотпуном капацитету и у непроизводне сврхе (фабрика сточне хране чији се капацитети користе као смештајни капацитет – силоси, делимична упосленост пекарских капацитета). Недвосмислено, овакво стање постојећих капацитета последица је у економском смислу лоше обављене приватизације у правним субјектима некадашње доминантне друштвене својине. У највећем броју привредних субјеката основна делатност није унапређена, а у многим ни сачувана.

Престанак рада агроиндустријских капацитета, односно делимична упошљеност капацитета, изазвала је две неминовне ланчане последице: затварање капацитета у примарној ратарској и сточарској производњи и потпуну незапосленост или смањење запослености и на једном и на другом месту у ланцу економске повезаности. Приватна својина, углавном настала на основама некадашње друштвене својине, генерално није искористила тржиште нити је остварила нови технолошки развој који

је неопходан за опстанак у свим условима конкуренције. Одређени број предузетника успео је да опстане и унапреди своје пословање, технолошки процес, и да постану озбиљан фактор на локалном па и државном тржишту, али су њихови капацитети далеко мањи од потенцијала и потреба овог подручја.

Највећи извозници у периоду јануар-јун 2015. године:

1.Концерн „Бамби" а.д. Пожаревац, производња кекса	9.196.720 \$
2.„Храстовача" доо, Пожаревац, гајење жита и других усева и засада	844.072 \$
3.„Луна" доо Пожаревац, производња остале спољне одеће	632.054 \$
4.„Проел" АД Пожаревац, производња електронских компонената	531.245 \$
5.„Inter – Funghi" доо Пожаревац, гајење поврћа, цвећа и украсног биља	504.215 \$

Највећи увозници у периоду јануар-јун 2015. године:

1.ЕПС ОГРАНАК "ТЕ-КО" КОСТОЛАЦ доо, Костолац, производња термоелектричне енергије	37.736.025 \$
2.Концерн БАМБИ а.д. Пожаревац, производња кекса	2.839.987 \$
3.„АУТО МИРКОС" доо Пожаревац, остала трговина на велико	1.260.859 \$
4.„ЛЕСКО" ДОО Пожаревац, остала трговина на велико	857.144 \$
5.„ПРОЕЛ" АД Пожаревац, производња електронских компонената	691.191 \$

• Организација производних делатности на територији Града Пожаревца

Производне делатности Пожаревца, према урбанистичким актима, организоване су у три целине:

- као просторна целина у југозападном делу града, уз магистрални пут према Београду (МЗ Васа Пелагић и МЗ Горња Мала),
- линеарно уз путеве према Великом Градишту и Драговцу,
- кроз "мрежу" објеката складишта, хладњача, стоваришта дрвне грађе, занатских радионица..

Простори за производне делатности заузимају површину од 215 ha, од чега се под индустријском производњом и прерадом налази 125 ha, а пратећим садржајима 90 ha (складишта, хладњаче, радионице, стоваришта дрвне грађе - на нивоу Града Пожаревца).

Производни погони мањих капацитета (складишта, хладњаче, млекаре, погони за прераду хране, стоваришта дрвне грађе, занатске радионице, саобраћајна привреда..) лоцирани су дисперзно на територији Пожаревца, као и уз путне правце према Великом Градишту и Драговцу.

Индустријска производња организована је као просторна целина у улици Ђуре Ђаковића и чине је: Обухват "Северни блок индустријске зоне", као прва фаза обухвата површину од 19ha 66a 39m². У најзначајније фирме које послују у улици Ђуре Ђаковића спадају: „Бамби" (индустрија кондиторских производа), „Енел" (производња намештаја од плочастих материјала), ARRIVA (саобраћајно транспортно предузеће), Фабрика машина „Морава" А.Д. Пожаревац (индустрија машина која послује у смањеном обиму), „АС" Браћа Станковић, „Macrobiotic prom" доо, Београд.

Генералним урбанистичким планом Пожаревца планирано је повећање површина за потребе економског развоја за 250 ha, и то пре свега дуж јужне и западне обилазнице, магистралном путу према Београду, као и на излазним правцима из града.

У периоду након спроведених приватизација и гашења или одласка у стечај већ поменутих привредних субјеката, Град Пожаревац радио је на обезбеђењу пословне инфраструктуре. Заокружен је пројекат Северног блока индустријске зоне индустријске зоне и купљена је Фабрика Шећера из стечаја. Такође, постоје и brownfield локације са халама које су у приватном власништву. Индустријска зона Север, која је Одлуком Скупштине Града Пожаревца о доношењу плана детаљне регулације "Северни блок индустријске зоне" у Пожаревцу", бр.5/2010 од 22.06.2010. године постављена на непуних 10 ha, а у току 2015. године добила је комплетно инфраструктурно опремање: опремљене прилазним путем,

гасним прикључком, електричном енергијом, кишном и фекалном канализацијом, водоводом и телекомуникационом инфраструктуром. Очекује се и гасификације овог подручја. У наредном периоду очекује се и највећи прилив на овом делу Индустијске зоне Север, јер је комплетно инфраструктурно опремљена и спремна је за долазак инвеститора. Према ПДР – у "Северни блок индустријске зоне", на том простору предвиђен је комерцијални садржај и отварање мањих пословних погона.

Комплекс Фабрике Шећера, Ул.Ђуре Ђаковића б.б., на земљишту укупне површине 22ха 78а 63м², грађевински објекти у површини од 55.690 м². Локација Фабрика Шећера је на самом улазу у град, непосредно уз постојећи browenfield, као и уз Индустијску зону Север. Према генералном урбанистичком плану града Пожареваца као претежна намена на тој локацији предвиђене су производне делатности.

Brownfield локације пословне инфраструктуре који су непосредно уз Индустијску зону Север, као и део који се налази на Београдском путу су следеће:

1. Фабрика шећера – површина земљишта 22,78 ха, површина објеката 41.000 м². Власништво – Град Пожаревац. Инфраструктурно опремљено. Локација је удаљена 2,5 km од центра града, на излазу из Пожареваца.
2. РД инжињеринг – површина земљишта 59 а, површина објеката 1.210 м². Власништво приватно. Локација се налази на магистралном путу Пожаревац- Београд у близини једне од веома прометних наплатних рампи у Србији . Цео простор је складишни и комплетно је опремљен инфраструктуром
3. ЕНЕЛ – површина земљишта 5 ха, површина објеката 15.000 м². Власништво приватно. Локација је удаљена 1,5km од центра града, налази се на самом улазу у нову индустријску зону и у непосредној близини објеката Бамби, Рода и Макси. Делимично је инфраструктурно опремљен, јер недостају прикључци за гас и канализацију.
4. Лион – површина земљишта 1ха 42а. Површина објеката 6.734 м². Власништво приватно. Објекти су погодни за производне погоне и магацине. У потпуности је инфраструктурно опремљено.
5. Маркет паркет – површина објекта 2.800 м². Власништво приватно. У потпуности је инфраструктурно опремљено.

Нефинансијска асистенција привредним субјектима

У домену нефинансијске асистенције привредним субјектима и унапређења пословног окружења, на територији града постоји више актера од којих су овде поменути само неки: Регионална привредна комора, Регионални развојна агенција Браничево - Подунавље, као и пословна асоцијација Удружење предузетника и Републички орган – Национална служба за запошљавање- Филијала Пожаревац.

Од 2009. године, у складу са Законом о локалној самоуправи постоји Служба при Одељењу за привреду , локални економски развој и заштиту животне средине, а сада Служба за локално-економски развој, привреду, пољопривреду, инвестиције и становање као део локалне самоуправе са задатком да оформи погодно привредно окружење за отварање нових радних места и привлачење инвестиција у Пожаревац. Ова Служба такође подноси предлоге и имплементира пројекте на конкурсима домаћих институција и страних донатора, и у том смислу је једина организациона целина локалне самоуправе која остварује приход у буџет Града, мимо изворних прихода и прихода од Граду поверених послова. У циљу унапређења пословног амбијента и привлачења инвестиција, Служба за локално-економски развој, привреду, пољопривреду, инвестиције и становање спроводи активности у сарадњи и са Развојном агенцијом Србије, Министарства привреде Републике Србије.

У близини Градске управе налази се и филијала Агенције за привредне регистре у којој се уз минималну процедуру врши регистрација и статусне промене правних лица које послују на територији града Пожареваца, а од 2013. године и CALL CENTAR који скраћује потребно време у прибављању документације како приватним, тако и корпоративним инвеститорима.

У Пожаревацу није регистровано седиште ниједне банке која послује на територији Србије, али већина има филијале у ужем подручју центра Пожареваца. Понуда правним лицима је разноврсна, у складу са пословним политикама банака, а од фондова за финансијску асистенцију који су у развојној

функцији, предузетници, почетници у бизнису, домаћи и страни инвеститори у 2015. години (претходних и наредних година) могу користити средства Фонда за развој Републике Србије, или националне и локалне подстицајне мере за привлачење инвестиција.

2.9.2 Туризам

• Туристички ресурси (Виминацијум, Љубичево, Хиподром...)

Туристичка кретања и потрошња која из њих произилази, значајна су компонента међународне економије и укупних привредних односа у свету. Туризам је у многим земљама постао значајан фактор развоја.

У Граду Пожаревцу у досадашњем периоду нису искоришћене могућности које пружају туристички ресурси које поседује. Природне погодности (богатство текућих вода, разноврсност флоре и фауне, погодан рељеф и умерено-континентална клима), изграђена мрежа саобраћајница (друмски, железнички, водени), повољан гео-саобраћајни положај, вредно културно-историјско наслеђе, заштићени споменици природе и спортско-рекреативни садржаји, представљају добру основу за њихово искоришћавање у циљу интензивнијег развоја туризма у Граду Пожаревцу.

Туристичке атракције су:

1) Археолошки локалитети: *Виминацијум* - остаци војног утврђења и главног града римске провинције Горње Мезије, *Маргум* – локалитет из праисторијског доба и касније римско утврђење, *Рукумија* – локалитет из бронзаног доба и Малинац – локалитет из праисторијског доба (бронзано доба);

2) *Комплекс «Љубичево»* - налази се у близини Пожаревца и сматра се једном од најстаријих ергела у Србији (основана 1853. године);

3) Сакрални објекти: *манастир Рукумија* – датира из средњег века и народна традиција га приписује задужбинама кнеза Лазара, *манастир Сестрољин* – припада једном манастирском кругу (Сестрољин, Рукумија и Брадача) за који се везује народно предање о трагичној судбини девојке Јелице;

4) Локална излетишта и паркови: *Етно парк Тулба* – јединствени музеј у природи са више примерака народне архитектуре с краја XIX века и спомеником посвећеном Пожаревачком миру (1718. године); *спомен парк Чачалица* – налази се на истиоменом брду изнад града; *«Моравска лагуна»*- представља приобаље велике Мораве које се простире узводно од Љубичева;

5) Манифестације: *Љубичевске коњичке игре* – традиционално се организују од 1964. године у септембру и представљају празник за све љубитеље коња и коњичког спорта; *Новембарски дани културе у Пожаревцу*, *Бијенале Милене Павловић Барили*, *Дани Слободана Стојановића*, *Дани Миливоја Живановића* (Глумачке свечаности); *Милице у походе*.

Туристичка организација Града Пожаревца презентује све туристичке производе града са акцентом на Љубичевске коњичке игре. Понуде везане за Љубичево, Виминацијум, Етно парк „Тулба“, Рукумију постоје и атрактивне су у тој мери да их туристичке агенције уносе у своје понуде за екскурзије и пословна путовања.

2.9.2.1 Преглед најбитнијих туристичких манифестација

Љубичевске коњичке игре су аутентична традиционална спортско –туристичка манифестација, препознатљива по Љубичевском вишебоју- оригиналном надметања храбрих момака на коњима кроз пет дисциплина коњичког вишебоја, одржава се од 1964. године првог викенда у септембру на Пожаревачком хиподрому.

Поред касача, галопера, прескакања препона и дресуре, изложбе коња, вишебоја атракција је волтижовање деце - почетне вежбе у савлађивању коњичких вештина -деца стара од 2 до 6 година их изводе уз помоћ својих тренера, а смисао вежби је у привикавању на коња, одржавање равнотеже.

У организацији Центра за културу, сваке године почетком априла, одржавају се глумачке свечаности "Миљивојеви дани" у част барда позоришне сцене - Миљивоја Живановића.

Манифестација **Међународни ускршњи етнофестивал**, одржава се другог дана Ускрса, од 2009. године, у селу Пољана у порти манастира Сестрољин. Припремају се јела од намирница домаћег порекла, по старим аутентичним рецептима наших бака, дегустација истих, организује се такмичење у туцању јаја и избору најтврђег јајета, избор најаутентичнијег јела, најаутентичније постављене трпезе, најлепше торте.

Наш Град Пожаревац је, сваке године, другог викенда у мају, домаћин **Фестивала цвећа** који је заузео значајно место у туристичкој понуди Града Пожаревца. Пожаревац, за ова два дана, окупља преко 100 излагача широм Србије чији је рад инспирисан природом и цвећем, екологијом и заштитом животне средине, а све то са жељом да се град озелени, у њега удахне природа, оплемене јавни простори и пробуди машта заједно са буђењем пролећа.

Традиционална манифестација насеља Острово које, иако се налази близу Костолца негује банатску традицију, промовише се на главном градском тргу, у јулу месецу - **Островачки бећарац**. Манифестација се одржава под окриљем Туристичке организације Пожаревца, а за промоцију се брину локалне девојке и младићи обучени у традиционалну банатску народну ношњу.

На њиховом штанду може се видети понуда Острова, али и да се проба ракија од дуда, један од њихових специјалитета. На програму су: Смотра фолклора, драмско вече, концерт, „Островачки бећарац“, дефиле улицама Пожаревца, Костолца и Острова, такмичење у кувању риблије чорбе.

2.9.2.2 Туристичка инфраструктура и капацитети

Туристичка организација Града Пожаревца (ТОГП) основана је као јавна служба за послове развоја, очувања и заштите туристичких вредности града Пожаревца, са следећим активностима:

- покреће и организује активности у циљу побољшања квалитета услуга у туризму, развијању туристичке свести, туристичке културе и заштите и унапређења животне средине,
- прати и анализира кретања на домаћем и иностраном тржишту и организује истраживања туристичког тржишта од интереса за информативно-пропагандну делатност Пожаревца,
- организује туристичко информативно-пропагандне и промотивне делатности, културне, спортске и друге манифестације од интереса за унапређење туризма Пожаревца, са посебним акцентом на организовање Љубичевских коњичких игара као спортско-туристичке манифестације ширег интереса,
- припрема оперативни план развоја туризма града Пожаревца (туристичка понуда у граду, излетнички туризам, угоститељски објекти, градске амбијенталне целине, туристичка пропаганда, ловни, спортски, омладински, транзитни и др. туризам, сувенири, амблеми Пожаревца, туристичка сарадња са другим градовима, организација туристичко-информативне службе и др.)
- изграђује програм развоја туризма и одговарајућих планских аката у складу са прописима о планирању и уређењу простора за туристичка места на територији града,
- подстиче унапређење општих услова за прихват и боравак туриста на територији града Пожаревца,
- усмерава и координира активности носилаца туристичке понуде на обогаћивању и подизању нивоа квалитета туристичких и комплементарних садржаја и стварању атрактивног туристичког амбијента у туристичким местима на територији Града,
- програмира и организује туристичко-информативне пунктове у циљу обавештавања посетилаца о туристичким и културним вредностима Града Пожаревца,

- обезбеђује пропагандно-информативна средства којима се популаришу и афирмишу могућности градова у туризму (издавачка, аудио-визуелна делатност, наступи на сајмовима и манифестацијама и друга пропагандна средства),
- формира и развија јединствен информативни систем у туризму Пожаревца и обезбеђује његово повезивање са информативним системима у земљи, а преко туристичке организације Србије и у иностранству,
- усмерава и координира иницијативу и активности привредних субјеката и других организација на формирању и пласману туристичких производа,
- сарађује са Туристичким организацијама градова у земљи и иностранству,
- доноси програме туристичко информативно-пропагандне и промотивне делатности,
- врши комерцијалне послове у оквиру основне делатности туристичких информативних центара као: продаја сувенира, разгледница, туристичких брошура и других публикација, завичајног издаваштва, штампе, карата за путовања, улазница за концерте, позоришне, биоскопске и друге представе, услуге за пасошка документа, музејска, галеријска и угоститељска посредовања и друге послове из области туристичких услуга и међуагенцијских послова,
- врши и друге послове утврђене Статутом и Законом.

На територији града има укупно 442 лежаја, од тога два хотела са три звездице, један hostel, осам преноћишта и један приватни смештај у Кличевцу. Неки од најзначајнијих су:

- 1) Хотел "Дунав" - Располаже са 140 лежаја, 4 ексклузивна апартмана
- 2) Хотел "Феникс" - Капацитет је 90 лежаја;
- 3) Хотел "ИНН" – Капацитет је 30 лежаја;

Инвестициона улагања у области туризма могуће је остварити преко савремених облика јавно-приватног партнерства, чиме би се избегло задуживање локалне самоуправе. Ово се нарочито односи на већ препознатљиве туристичке локације, као што су Љубичево и Виминацијум. Такође у наредном периоду требало би чешће конкурисати код приступних фондова Европске Уније, не само као извор финансијских средстава за израду пројеката, већ и као могућност подизања нивоа знања и капацитета кадрова у туризму града Пожаревца.

Мали број хотела и ресторана, показује да је туризам у Пожаревцу неразвијен и да добар део туристичких потенцијала није искоришћен.

Оно што је битно за развој туризма је да је потребно да се води рачуна о поштовању еколошких стандарда, како развој индустрије не би угрозио туристичка подручја.

Табела 20: Годишњи број туриста

	Укупан број туриста				Домаћи туристи				Иностранци туристи			
	2000	2002	2005	2014	2000	2002	2005	2014.	2000	2002	2005	2014.
Пожаревац	6.322	5.169	9.748	11.193	5.922	4.531	8.199	8.395	400	638	1.549	2.798
Браничевски округ	24.262	25.330	27.125	39.985	23.538	24.194	24.964	33.186	724	1.136	2.161	4.338
Република Србија	2.169.225	2.209.675	1.988.469	2.192.268	2.003.549	1.897.612	1.535.790	1.163.536	165.676	312.063	452.679	1.028.732

Извор: Републички завод за статистику Србије

Табела 21: Годишњи број ноћења

	Укупан број ноћења				Број ноћења домаћих туриста				Број ноћења страних туриста			
	2000.	2002.	2005.	2014.	2000.	2002.	2005.	2014.	2000.	2002.	2005.	2014.
Пожаревац	45.148	37.155	31.706	29.388	43.894	31.553	27.343	20.512	1.254	5.602	4.363	8.876
Браничевски округ	100.789	90.443	78.553	70.840	98.929	83.741	72.722	69.769	1.860	6.702	5.831	6.699
Република Србија	7.696.290	7.206.734	6.499.352	6.086.275	7.265.197	6.468.473	5.507.604	3.925.221	431.093	738.261	991.748	1.028.732

Извор: Републички завод за статистику Србије

Табела 22: Дужина боравка туриста

	Дужина боравка домаћих туриста у данима				Дужина боравка страних туриста у данима			
	2000.	2002.	2005.	2014.	2000.	2002.	2005.	2014.
Пожаревац	7,4	7	3,3	2,4	3,1	8,8	2,8	3,2
Браничевски округ	4,2	3,5	2,9	2,1	2,6	5,9	2,7	2,4
Република Србија	3,6	3,4	3,6	3,4	2,6	2,4	2,2	2,1

Слика 9: Виминацијум
Извор: muzejpozarevac.org.rs

2.9.2 Запосленост

Према подацима из 2014 године, на територији Пожареваца послује 700 привредних друштава, 2.160 предузетника и 274 удружења. Према величини предузећа, заступљени су сви типови, од великих привредних субјеката до малих и средњих предузећа.

Година	Број привредних друштава	Број предузетника	Број удружења
2013.	684	2.134	229
2014.	700	2.160	274

Територија/година	Република Србија	Браничевски округ	Пожаревац
Бр.запослених по сектору делатности	1.338.082	24.125	16.056

	Република Србија	Браничевски округ	Пожаревац
А - Пољопривреда, шумарство и рибарство	32.715	543	228
Б - Рударство	22.188	414	22
Ц - Прерађивачка индустрија	287.147	3.166	2.263
Д - Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	27.950	3.976	3.844
Е - Снабдевање водом; управљање отпадним водама, контролисање процеса уклањања отпада и сличне активности	34.510	749	479
Ф - Грађевинарство	67.195	1.101	800
Г - Трговина на велико и трговина на мало; поправка моторних возила и мотоцикала	180.037	2.902	1.758
Х - Саобраћај и складиштење	85.033	936	603
И - Услуге смештаја и исхране	19.945	377	289
Ј - Информисање и комуникације	40.258	210	179
К - Финансијске делатности и делатност осигурања	37.186	154	142
Л - Пословање некретнинама	3.056	4	2
М - Стручне, научне и техничке делатности	56.491	383	183
Н - Административне и помоћне услужне делатности	34.726	286	233
О - Државна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање	74.322	1.864	1.266
П – Образовање	140.725	2.921	1.340
Q - Здравствена и социјална заштита	160.021	3.439	1.893
Р – Уметност, забава и рекреација	22.645	223	123
С - Остале услужне делатности	11.933	477	407

2.9.3 Инвестиције

Остварене инвестиције у нове основне фондове по делатностима у 2013.години

	Република Србија	%	Округ Браничево	%	Пожаревац	%
Укупно, РСД	501 512 800	100,00	5.465.286	100,00	4.714.042	100,00
Пољопривреда, шумарство и рибарство	13 874 777	2,76	15.680	0,28	15.680	0,33
Рударство	19 856 482	3,95	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	134 351 881	26,78	195.717	3,58	193.311	4,10
Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	37 389 558	7,45	3.266.785	59,87	3.222.862	68,36
Снабдевање водом и управљање отпадним водама	16 864 162	3,36	140.134	2,56	77.000	1,63
Грађевинарство	32 997 147	6,57	143.376	2,62	20.570	0,43
Трговина на велико и мало и поправка моторних возила	49 980 781	9,96	698 417	12,80	414 811	8,79
Саобраћај и складиштење	29 657 812	5,91	164.195	3,00	131.184	2,78
Услуге смештаја и исхрана	10 101 001	2,01	-	-	-	-
Информисање и комуникације	74 677 415	14,89	333 107	6,11	303 082	6,42
Финансијске делатности и делатност осигурања	14 130 508	2,81	8 379	0,15	7 098	0,15
Пословање некретнинама	2 761 693	0,55	225	-	225	-
Стручне, научне и техничке делатности	16 325 347	3,25	113 958	2,10	36 008	0,76
Административне и помоћне услужне делатности	7 568 130	1,50	-	-	-	-
Државна управа обавезно социјално осигурање	18 281 607	3,64	194 978	3,57	156 984	3,33
Образовање	8 504 558	1,69	42 083	0,77	19 168	0,41
Здравствена и социјална заштита	6 572 557	1,31	121 494	2,22	67 412	1,43
Уметност, забава и рекреација	5 929 765	1,18	26 168	0,47	18 057	0,38
Остале услужне делатности	1 687 748	0,33	590	-	590	-

2.9.4 Незапосленост

У анализама кретања и карактеристика незапослених лица користе се два различита показатеља и то:

- Лица која траже запослење – то су сва евидентирана незапослена лица без обзира на њихову спремност за тражење посла
- Активна незапослена лица – активна лица и одмах спремна за рад

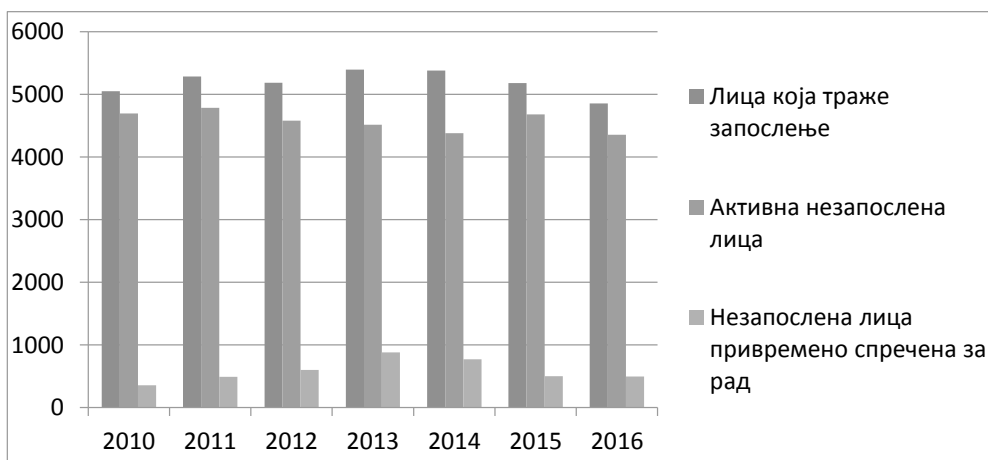
У наредној табели дајемо преглед кретања броја незапослених лица и активних незапослених лица у периоду 2010-2014. Из табеле се може уочити да се број евидентираних незапослених лица кретао у интервалу 5.052 до 5.397. Број активних незапослених лица се кретао у распону од 4.515 до 4.787. Оно што је интересантно је чињеница да се у посматраном периоду између 7.0% и 16.3% % незапослених лица изјаснило да није спремно и способно за тражење посла (односно рад) тј. сваки незапослени се изјашњава као привремено неспреман за рад.

Овако висок проценат неспремних за рад може да указује да или имамо висок проценат незапослених лица који имају здравствене проблеме или пак да су ангажовани и раде на црно а са овом квалификацијом решавају питање вођења на евиденцији незапослених.

	ЛИЦА КОЈА ТРАЖЕ ЗАПОСЛЕЊЕ	АКТИВНА НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА	НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА ПРИВР. СПРЕЧЕНА ЗА РАД	УЧЕШЋЕ ПРИВ. СПРЕЧЕНИХ У %
2010.	5.052	4.697	355	7.0%
2011.	5.287	4.787	492	9.3%
2012.	5.185	4.580	603	11.6%
2013.	5.397	4.515	882	16.3%
2014.	5.380	4.580	772	14.3%
2015.	5.182	4.679	503	9.7%
2016. (октобар)	4.855	4.356	499	10.3%

Извор : НСЗ, филијала Пожаревац 2016.

Графикон – Активност незапослених лица у претходним годинама

Пошто се у протеклом периоду у различитим приликама оперисало са овим различитим подацима у даљој анализи ћемо искључиво анализирати „лица која траже запослење“ без осврта на њихову тренутну спремност или неспремност за рад.

Старосна и полна структура незапослених

У старосној структури незапослених лица најзаступљенија је групација од 25-29 која у укупном броју незапослених учествује са 13,28%.

Категорија	Град Пожаревац	
	Укупно	Жене
15-19	208	93
20-24	616	318
25-29	645	386
30-34	598	386
35-39	568	364
40-44	526	350
45-49	480	296
50-54	427	264
55-59	460	257
60-64	327	79
Укупно	4.855	2.793

Извор: НСЗ, филијала Пожаревац 2016.

Табела - Структура незапослених према полу

Година	Укуп.незапослених	Мушкарци	Жене	% Мушкара.	% Жена
2010	5.052	2.144	2.908	42.4%	57.6%
2011	5.287	2.131	3.156	40.3%	59.7%
2012	5.185	2.172	3.013	41.9%	58.1%
2013	5.397	2.271	3.126	42.1%	57.9%
2014	5.380	2.380	3.000	44.2%	55.8%
2015	5.339	2.286	3.053	42.8%	57.2%
2016	4.855	2.062	2.793	42.47%	46.53%

Извор: НСЗ, филијала Пожаревац 2016.

У структури незапослених лица, учешће лица старијих од 50 година у последње четири године је осцилирало у распону од 20,76% до 27,08% од укупног броја незапослених лица са благим трендом повећања у укупном броју. Можемо рећи да је у току 2013.године учешће старијих од 50 година значајно што указује на велики проблем њиховог запошљавања.

Како је евидентан пад броја старијих од 50 година у укупном броја незапослених у октобру 2016. у односу на 2013. годину и то за 39%. Пад је могућ због испуњења услова за пензију или због склоности лица старијих од 50 година да буду неактивна то јест да се не воде на евиденцији НСЗ Филијале Пожаревац.

Табела: Учешће младих у структури незапослених у октобар 2016.године

Број незапослених	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
Од 15-19	235	107	247	106	224	97	257	118	123	107	111	120	115	93
20-24	604	347	657	348	699	373	617	400	358	356	333	354	298	318
25-29	700	425	773	476	768	478	828	499	350	468	308	475	259	386
Укупно према полу	660	879	747	930	743	948	685	1017	831	931	742	949	672	797
Укупан број младих	1.539		1.677		1.691		1.702		1.762		1.691		1.469	
Укупан број незапослених	5.052		5.287		5.185		5.397		5.380		5.339		4.855	
Учешће младих у укупном броју незап.	30.5%		31.7%		32.6%		31.5%		31.5%		31.7%		30.26%	

Извор: НСЗ, филијала Пожаревац

Табела: Процентуално учешће стручних и нестручних лица у укупном броју незапослених

Година	Нестручни %	III %	IV%	V%	VI%	VII%	Укупно
2010	42.8%	21.9%	25.4%	0.4%	5.6%	3.9%	100%
2011	39.9%	22.7%	26.6%	0.4%	5.8%	4.6%	100%
2012	40.3%	21.2%	25.5%	0.3%	6.2%	6.4%	100%
2013	39.4%	21.3%	26.3%	0.4%	5.7%	6.8%	100%
2014	37.4%	21.8%	27.1%	0.6%	6.3%	6.8%	100%
2015	37.8%	22.3%	26.7%	0.5%	5.8%	6.9%	100%
2016	39.5%	19.6%	28.7%	0.5%	5.6%	7.2%	100%

Извор: НСЗ, филијала Пожаревац

Када посматрамо полну структуру код лица са шестим и седмим степеном стручне спреме уочавамо да жене учествују са 54,56% од укупног броја. Ово је на нивоу просечног учешћа у односу у учешћу жена у укупном броју незапослених

2.9.5 Пољопривреда

- Пољопривредне површине заузимају 74,10% укупне територије

Пољопривредна производња, има посебан значај за привреду, економски и друштвени развој како Града Пожареваца, тако и читавог региона и земље у целини.

Према расположивим природним, људским и техничким ресурсима који нису у потпуности искоришћени, пољопривреда града Пожареваца може, и у постојећим условима остваривати више приносе и значајније доприносити његовом економском развоју.

Генерално посматрано, пољопривреда је један од пратећих сектора у Граду Пожаревацу. Између два пописна периода, смањило се учешће пољопривредне у укупној популацији, као и удео активног пољопривредног у укупном становништву.

Од укупне површине Града Пожареваца (48.100 ha или 481 km²), пољопривредне површине заузимају 74,10% укупне површине територије, од чега су 97,8% обрадиве површине. Квалитет земљишта је висок и највећим делом припада плодним типовима земљишта (чернозем, смоница, гајњача).

Табела 17: Пољопривредно земљиште

Округ/општина	Укупна површина (ha)	Пољопривредно земљиште (%)	Коришћено пољопривредно земљиште (ha)	Коришћено пољопривредно земљиште (%)
Браничевски округ	385.700	60,70%	135.748	35,20%
Град Пожаревац	48.100	74,10%	24.981	52,37%
Пожаревац	37.700		22.666	60,60%
Костолац	10.400		2.315	22,48%

Што се тиче структуре обрадивих површина, највише се гаје: пшеница, кукуруз, сунцокрет, крмно биље и поврће.

Воћњаци покривају 444 ha. Од воћа, највише се гаје јабуке и шљиве. Виногради покривају 99 ha и углавном се налазе у приватном власништву. Ливаде и пашњаци заузимају површину од 938 ha.

После ратарства, сточарство заузима друго место по обиму пољопривредне производње. Сточни фонд у 2014. години изгледао је овако: 5.819 говеда, 27.720 свиња, 9.465 оваца и 310.151 живине.

Један од најзначајних сектора у региону јесте пчеларство. Према последњем Попису пољопривреде, у Браничеву је регистрован највећи број кошница у Србији, а збирно Регион учествује у укупном броју кошница на националном нивоу са 8,62%

Обзиром на тренутно стање као и очекиване последице светске економске кризе, која је све присутнија, постоји ризик да се настави негативан тренд у погледу обима и квалитета пољопривредне производње.

Земљиште

Према подацима из Пописа пољопривреде 2012. године, Град Пожаревац располаже са 35.729 ha пољопривредног земљишта од чега се користи 24.981 ha, од тога оранице и баште заузимају 23.319 ha, ливаде и пашњаци 938 ha, воћњаци 444 ha и виногради 99 ha.

Табела 17: Врсте земљишта и подаци о парцелама

Територија Града Пожаревца							
	Укупна површина (ha)			Број газдинстава			Просечна површина парцеле (ha)
	Активна	Пасивна	Укупно	Активна	Пасивна	Укупно	
Ратарске културе	10.156	607	10.763	1.378	163	1.541	6,98
Индустријско биље	1.200	8	1.208	289	6	295	4,09
Крмно биље	636	69	705	659	57	716	0,98
Повртарство	38	7	45	234	29	263	0,17
Воћарство и виноградарство	265	26	291	654	78	732	0,40
Остало	447	990	1.437				2,53

Извор: Завод за статистику Републике Србије – Попис пољопривреде у 2012. године

Вишегодишњи засади

На територији Града Пожаревца, воћарство и виноградарство представљају потенцијално значајну грану пољопривреде, на готово свим деловима територије а неке од воћних врста су нашле погодно место за интензивно гајење. Већина воћних врста која се производи условљена је различитим факторима, углавном климатским, али и близином тржишта, хладњача, прерађивачких капацитета и сушара. По статистичким подацима из 2012. године, укупне површине под виноградима су заступљене на око 99 ha, а воћни засади на 478 ha, од чега је плантажни начин гајења заступљен са око 130 ha, а екстензивним са 348 ha. Доминантне су коштичаве воћне врсте, затим следе јабучaste, језграсте, а најмање су заступљене јагодичасте воћне врсте. Шљива је по површинама и даље доминантна врста са 209 ha, а затим следе јабука 61 ha, крушка 39 ha, кајсија 26 ha, вишња 26 ha, орах 61 ha и бресква 15 ha. До сада доступни подаци показали су се далеко од реалних (по подацима из 2005. године воћњаци су били заступљени на око 1.657 ha, а виногради на 832 ha, с тим што је претпоставка да је добар део засада неевидентираних пописом такође ван тржишне односно интензивне производње.

Табела 18: Вишегодишњи засади

Округ/општина	Коришћено пољ.земљиште (ha)	Оранице и баште	Воћњаци	Виногради	Ливаде и пашњаци	Шуме
Браничевски округ	135.748	105.186	3.684	638	25.025	36.682
Град Пожаревац	24.981	23.319	444	98	938	1.522
Пожаревац	22.666	21.107	397	87	923	1.503
Костолац	2.315	2.212	47	11	15	19

Извор: Завод за статистику Републике Србије, Општине и региони 2014.

Сточни фонд

После ратарства, сточарство заузима друго место по обиму пољопривредне производње. Сточни фонд у 2002-2005. години изгледао је овако: 9.261 говеда, 44.419 свиња, 12.187 оваца и 381.897 живине. По подацима из 2014. године број говеда смањио се на 5.819, свиња на 27.720, број оваца смањио се на 9.465 као и број живине на 310.151, козе 2.098. Приметан је раст у област пчеларства захваљујући доброј организацији, удруживању и субвенцијама од стране локалне самоуправе, тако да се број кошница из ранијег периода - Попис пољопривреде 2012 године - са 6.674 попео на преко 10.000 комада у 2014. години.

Претежни расни састав: говеда – сименталска, холштајн фризијска, црвени холштајн; свиње - ландрас, јоркшир, пијетрен; овце-пиротска праменка, виртемберг, цигаје; козе - домаће, алпске, санске.

Капацитети објеката смештај говеда у м²: 17.042 –коришћени 5.881, објекти за смештај свиња: 52.450 м² - коришћени 25.114 м², објекти за смештај кока носиља: 125.944 м² - коришћени 56.915 м², објекти за смештај остале стоке: 44.794 м² - коришћени 39.982 м².

Претежна оријентација – производња меса, јаја и млека. Обзиром на тренутно стање, постоји ризик да се настави негативан тренд у погледу обима и квалитета сточарске производње. Имајући све наведено у виду, да би се постигле квалитативне промене у сточарској производњи која ће обезбедити пристојну егзистенцију, мора да се пруже мере подршке државе и локалне самоуправе са једне стране, и стицање нових знања и вештине самих пољопривредних произвођача са друге стране.

Табела 19: Сточни фонд

Број сточног фонда	Говеда			Свиње			Овце			Живина		
	2014.	2002.	2005.	2014.	2002.	2005.	2014.	2002.	2005.	2014.	2002.	2005.
Град Пожаревац	5.819	9.080	6.903	27.720	44.419	32.313	9.465	12.894	9.127	310.151	240.437	113.879
Браничевски округ	32.528	63.261	52.404	184.267	265.853	215.420	79.452	95.113	97.537	1.085.924	897.248	614.063
Република Србија	908.102	1.161.506	1.096.185	3.407.318	3.634.274	3.211.597	1.736.440	1.515.561	1.609.239	26.710.921	17.676.609	17.905.052

Извор: Завод за статистику Републике Србије, Општине и региони 2014

Табела 20: Број кошница

Округ/Општина	Број кошница
Браничевски округ	42.142
Град Пожаревац	6.674
Пожаревац	5.534
Костолац	1.140

Извор: Завод за статистику Републике Србије – Попис пољопривреде у 2012. години

Механизација, опрема и објекти

Као основни проблеми у пољопривреди уочавају се: уситњеност поседа, дугогодишња застарелост пољопривредне механизације, велика миграција становништва из села у градове и иностранство. Пољопривредна механизација на територији града данас је стара у просеку око 15-20 година. Оживело је тржиште половне механизације а само мали број произвођача је имао могућности да се кредитно задужи и обнови механизацију куповином нових погонских и прикључних машина. Евидентно је да се намеће потреба да се са укрупњавањем поседа ревитализује домаћа индустрија машина и опреме уз подршку стратешких иностраних партнера, која би била усмерена ка потребама малих и средњих газдинстава до 50 ha обрадиве површине. Бројно стање пољомеханизације, опреме и објеката: - Трактори укупно 5.725, комбајни 301, берачи за кукуруз 809, плугови 3.593, тањираче 1.758, дрљаче 2.451, сетвоспремачи 1.062, ротофрезе 156, објекти за смештај примарних готових производа – кошеви 4.152, амбари 2.649, силоси 61, сушаре 3 и објекти за силажу 73, објекти за смештај пољопривредних машина и опреме 2.603, хладњаче 7, стакленици 3, пластеници 164. На територији града број објеката за смештај стоке изгледа овако: - објекти за смештај говеда 2.152, за смештај свиња 4.694, за смештај кока носиља 2.236, смештај остале стоке 2.328.

Радна снага

На основу података из Пописа пољопривреде из 2012. године, газдинства према броју чланова и стално запослених на газдинству на територији града Пожареваца, има укупно 5.184 лица, од тога у Пожаревцу 4.552 лица и Костоцу 632 лица. На укупно 5.019 газдинстава запослено је 1-4 лица, а на 165 газдинстава, запослено је више од 5 лица.

Чланови газдинства стално запослених према полу и правном статусу газдинства на територији града Пожаревца, има укупно 10.795 лица, од тога женског пола 4.618 и мушког пола 618 запослених. На породичном газдинству има 10.605 стално запослених лица, од тога 4.585 жена и 6.020 мушкараца. На газдинствима правних лица или предузетника има укупно 190 запослених, од тога 33 женског пола и 157 запослених мушког пола.

Радне јединице годишње ангажоване радне снаге у пољопривреди на територији града Пожаревца укупно износи 4.658, носиоца газдинства има 2.130, од тога жене носиоци газдинства су 423 особа. Чланова газдинства има укупно 2.199 особа, стално запослених има 180, а сезонска радна снага има 148 особа. Ниво обучености лица на газдинству са средњом пољопривредном школом је 137 особа, а са другом средњом школом је укупно 1.190 особа, пољопривредна виша школа или факултет има 41 особа, а других делатности 138. Стечено пољопривредно искуство има 3.657 особа.

На газдинствима према другим профитабилним активностима у вези са газдинством има укупно 469 особа. Према областима, према преради меса има 6 лица, прерада млека 373, воћа и поврћа 21, други пољопривредни производи 8, обрада дрвета 2, шумарство 2, туризам 3, народна радиност 1 особа.

Структура пољопривредних газдинстава

Према подацима последњег пописа Републичког завода за статистику:

- Укупна површина коришћеног пољопривредног земљишта на територији Града износи 24.654,4 ха, док је укупан број говеда 5.821, свиња 27.625, оваца 9.472, коза 2.148, живине 309.327 и пчелињих друштава 6.618.
- Укупна пољопривредна производња на подручју града Пожаревца са Градском општином Костолац обавља се на површини од 24.981 ха од чега се производња ратарских култура одвија се 93%, воћарских култура на 1,9% и винова лоза на свега 0,4%.
- Остварени обим производње ратарских култура износи 101.545 тона од чега кукуруз, пшеница и сунцокрет чине 86,4%. Просечни приноси кукуруза износе 5.694 kg, пшенице 3.537 kg и сунцокрета 2.254 kg по хектару.
- Укупна производња воћа износила је 2.971 тону с тим што се највише производе шљиве на 209 хектара и јабуке на 63 хектара.
- На територији града Пожаревца има укупно 18.457 условних грла при чему се највише гаје свиње, говеда, овце и кокошке.

Услови за интегралну производњу су веома повољни како због типова и класе земљишта тако и због близине река. Органска производња није заступљена али постоје интересовање мањег броја пољопривредних произвођача који још нису ушли у поступак конверзије али то планирају у блиској будућности.

Према подацима доступним из регистра пољопривредних газдинстава, који обухватају пољопривредна газдинства која су активно укључена у пољопривредну производњу, стање у пољопривреди Града Пожаревца је следеће:

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника

На територији града Пожаревца постоје три земљорданичке задруге, и то:

- ЗЗ „Лучица“ из Лучице, има укупно 50 задругара, од којих су 5 запослена,
- ЗЗ „Јединство“ из Пожаревца, има укупно 51 задругара, од којих су 17 запослена,
- ЗЗ „Дрмно“ из Дрмна, има укупно 15 задругара, од којих су 4 запослена,

Задруге су активне, уписане су у привредни регистар у Агенцији за привредне регистре, имају минимум пет задругара регистрованих у Управи за трезор и имају позитивно пословање, једино ЗЗ „Јединство“ Пожаревац има губитак у прошлој години. Наведене задруге се првенствено баве

трговином, мањи део се бави гајењем усева ратарских и повртарских култура. Према нашим сазнањима задругари су заинтересовани за увођење нових сорти (аронија, црна рибизла...) преко пројеката.

У оквиру Акционог плана Стратегије за одрживи развој града Пожареваца, у делу који се односи на пољопривреду, планирано је оснивање Услужног сервиса за организовање и удруживање пољопривредних произвођача, што значи да постоји веза са стратешким документом. На територији града Пожареваца постоје пет Удружења из области пољопривреде, и то:

- Удружење пчелара „Пожаревац“, има укупно 290 чланова,
- Удружење воћара „Пожаревац“, има укупно 15 чланова,
- Удружење пољопривредних произвођача „Стиг“ Града Пожареваца, 160 чланова
- Удружење произвођача лешника „Србије“, 28 чланова
- Удружење грађана „Развојна визија“, 5 члана
- Пољопривредно удружење „Доње Поморавље“ Брежане, 28 чланова
- Удружење Рома Браничевског округа (Златни точак издвојена задруга), 20 чланова

Трансфер знања и информација

На територији Града врше се интензивни и непосредни контакти са пољопривредним произвођачима и стручним службама (ПССС Пожаревац, Пољопривредном школом са домом ученика „Соња Маринковић“, Удружењем пчелара Пожаревац, Високом струковном школом Пожаревац, Буџетским фондом за пољопривреду и рурални развој Града Пожареваца и др.).

Обуке се остварују кроз разне видове предавања, радионица, зимских школа уз пружање могућности практичне наставе. Све ово је испраћено од стране медија како штампаних тако и електронских (САТ ТВ, ТВ ДУГА, Радио Пожаревац, Реч народа, Нова реч и др.). А све у циљу примене нових технологија и стандарда који домаћим и страним тржиштима нуде здравствено безбедне производе који обезбеђују одржив и стабилан доходак пољопривредним произвођачима.

Током 2003. године од стране Скупштине града Пожареваца, основан је Аграри фонд за развој пољопривреде Града Пожареваца, у циљу стварања услова за подстицање, очување, унапређење и развој пољопривреде на територији града Пожареваца. Од 2015. године уместо Аграрног фонда основан је Буџетски фонд за пољопривреду и рурални развој Града Пожареваца. Из средстава буџета Града годишње се издваја до 0,7% сталних буџетских прихода за финансирање делатности буџетског Фонда, тако да је у 2015. години он располагао са 61.845.354,33 динара којима је краткорочно кредитирао пољопривредна газдинства која су уписана у Регистар пољопривредних газдинстава Министарства Финансија РС. У 2016. години издвојен је износ у вредности од 11.282.580,00 динара из буџета Града за пољопривреду, те целокупан износ са пренетим средствима из претходних година износи 69.086.477,00 динара за подстицаје у пољопривредној производњи. Средства се расподељују на основу Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја Града Пожареваца за сваку годину, на основу расписаних јавних конкурса а на предлог Комисије која и доноси предлоге Одлуке о расподели средстава за следеће намене: ратарску, воћарску и повртарску производњу, сточарску (набавку приплодних и товних грла, вештачко осемењавање), набавку опреме за наводњавање и механизацију, подстицај извозних програма пољопривредне производње и унапређење рада постојећих и успостављање нових организација пољопривредних произвођача и прерађивача са територије града Пожареваца.

Као основни проблеми у пољопривреди уочавају се: уситњеност поседа, дугогодишња застарелост пољопривредне механизације, велика миграција становништва из села у градове и иностранство, као и повећање површина необрађеног земљишта.

Вишегодишњи негативан тренд у пољопривредној производњи, карактерише, поред пада физичког обима производње и ниска акумулативна и репродуктивна способност, високе цене репроматеријала, пре свега минералног ђубрива и низак ниво тржишне производње.

Прелазак на врсте производње које ће обезбедити пристојну егзистенцију подразумева мере подршке државе и локалне самоуправе, са једне стране, и стицање нових знања и вештина самих пољопривредних произвођача.

Та знања се односе на саму технологију пољопривредне производње, при чему су агротехничке мере (заштита биља и наводњавање) и даље велика непознаница. Поред тога у великој мери су неопходна и знања у области нових технологија органске пољопривредне производње-наменске врсте, а такође и знања за прераду пољопривредних производа као и оквири и обими газдинстава који је могућ у датим условима.

Најзад, а можда и пре свега, пољопривредницима недостају економска знања почев од планирања - израда Бизнис плана, калкулација трошкова производње и продајне цене производа, маркетинга и др. Да би се дошло до ових квалитативних промена, потребно је успоставити организацију која ће удружити напоре пољопривредника, а то је могуће кроз удружења пољопривредника и пољопривредних задруга. Постоји и уверавање, да се у традиционалној експанзивној пољопривредној производњи могу производити старе аутохтоне сорте воћа и винове лозе или старе напуштене расе стоке (нпр. Свиње мангулке и др.) За овакву врсту производње и држава даје подстицаје, али уз услов одговарујуће организованости.

Имајући, све наведено у виду, неопходно је активно учешће свих релевантних фактора у привреди и друштву, како би се побољшали резултати у пољопривредној производњи, обезбедиле потребе за пољопривредним производима, повећао извоз и обезбедила економска стабилност самих пољопривредних произвођача.

Повећање степена економске валоризације пољопривредних ресурса мора бити везано за интензивирање ратарске производње, ревитализацију и повећање сточарске производње, економско-финансијску консолидацију пољопривредних предузећа и задруга, носилаца пољопривредне производње на територији града, односно њихово реструктурирање и повезивање са успешним агроиндустријским предузећима у граду и ван њега, као и јачање и развој капацитета за прераду пољопривредних производа.

Оно што локална самоуправа може да учини на пољу организованог наступа пољопривредних произвођача на тржишту, јесте да класичну пијацу (сточну, зелену...) подигне на ниво кванташке пијаце, а затим тржнице. Та организација би свакодневно од пољопривредних произвођача преузимала вишкове пољопривредних производа ради даље продаје, с тим што би претходно, уколико је потребно, чистила, класирала, паковала и дизајнирала и испитивала њихову здравствену исправност. Оснивањем тржница, пољопривредни произвођачи би добили већу сигурност за пласман својих производа, а потрошачи редовније, јефтиније и квалитетније снабдевање.

Посебно је важно за територију града Пожареваца интензивирати напоре на плану водозаштите као мере која ће допринети између осталог и развоју пољопривреде. Ово је нарочито битно када је реч о територији насеља Стари Костолац, Брадарац и Маљуревац.

Табела 21 : Структура пољопривредних газдинстава

Округ/Општина	Чланови пољ.газд. и стално запослени	Жене	На породичном пољ.газд.	Жене	Носиоци пољ.газд.	Жене
Браничевски округ	61.535	27.604	61.029	27.492	26.130	5.417
Град Пожаревац	10.795	4.618	10.605	4.585	5.158	1.168
Пожаревац	9.550	4.107	9.372	4.078	4.529	1.040
Костолац	1.245	511	1.233	507	629	128

Извор: Завод за статистику Републике Србије, Општине и региони 201

Табела 22: Производња воћа и грожђа

Производња воћа и приноса у грожђу, у тонама	Јабуре			Шљиве			Виногради		
	2014.	2005.	2002.	2014.	2005.	2002.	2014.	2005.	2002.
Град Пожаревац	1.449	1.520	1.424	1.685	1.352	866	1.762	1.190	243
Браничевски округ	6.359	5.194	4.319	18.472	18.329	15.868	14.201	9.988	25.111
Република Србија	332.255	198.030	195.584	738.278	304.351	197.486	320.329	320.643	394.811

Извор: Завод за статистику Републике Србије, Општине и региони 2014.

2.10 Инфраструктура

2.10.1 Саобраћај

Град Пожаревац, представља административни, културно – образовни, здравствени, саобраћајни и привредни центар Браничевског округа. Налази се у североисточном делу Србије на осамдесетак километара југо-источно од Београда, између три реке: Дунава, Велике Мораве и Млаве. Захваљујући географско-стратешком положају и конфигурацији терена, преко територије Града развијала се саобраћајна мрежа, тако да су данас на подручју Града Пожаревац, осим ваздушног, заступљени сви видови саобраћаја.

Путна мрежа

Друмски саобраћај одвија се на магистралним, регионалним и локалним путевима. Најзначајнији путни правац представља магистрални пут М-24 (веза са Коридором 10 који се налази на око 15 километара од града), и М-25.1 (Пожаревац-Голубац-Кладово). Мрежу регионалних путева чине саобраћајнице Р-103 Костолац-Пожаревац-Жабари, Р-105 Речица-Набрђе, Р-1076 Дубравица-Мало Црниће, Р-108а од М-15.1 код Берања-Средњево и Р-214а Пожаревац-Љубичево-Смедерево. Укупна дужина путева на територији града Пожаревац износи 293 km, од чега путеви I реда чине 80 km, путеви II реда 148 km, а мрежа локалних путева 64 km савременог коловоза. Иако је повезаност насеља у Граду Пожаревцу задовољавајућа, још увек је недовољно изграђена локална мрежа путева, као и мрежа са савременим коловозом. Од великог значаја је обилазница око Пожаревац која је изместила магистрални правац из грађевинског реона Града Пожаревац.

Табела 2: Дужина путне мреже у km. (2014.)

Држава/Округ/Град	Свега	Савремени коловоз	Државни путеви I реда		Државни путеви II реда	Општински путеви		
			Свега	Саврем. колов.	Свега	Саврем. колов.	Свега	Саврем. колов.
Република Србија	44.406	28.996	4.793	4.753	10.341	9.518	29.271	14.725
Браничевски округ	2.340,846	1.889,857	350,23	350,23	982,88	982,88	1.007,736	563,247
Пожаревац	293,16	283,26	80,44	80,44	148,52	148,52	64,2	54,3

Извор: Републички завод за статистику Републике Србије – Општине и региони у Републици Србији 2015.

Железничка мрежа

Град Пожаревац се налази на веома значајној прузи Београд-Бор-Зајечар, која повезује Тимочку крајину и целу источну Србију са мрежом железничких пруга Републике Србије. Од осталих железничких праваца треба поменути везу са пругом Велика Плана-Смедерево и пругу до огранка "ТЕ-КО" Костолац, која је у изградњи.

Укупна дужина пруга на територији Града Пожареваца износи 30 km. На територији Града Пожареваца постоји 5 пруга од којих су 4 активне а једна је затворена. У железничком чвору Пожаревац има 22 станице и 177 путних прелаза. Укупан обим рада у 2015. години износио је 71.752 кола, односно око 2.646.547 хиљада тона робе. Укупно је продато 98.864 карата и превезено 178.621 путника.

Табела 3: Дужина железничке мреже у km.

Држава/Округ/Град	Свега
Република Србија	3.808,74
Браничевски округ	95
Пожаревац	30

Извор: Републички завод за статистику Републике Србије

Речни саобраћај

Посебан саобраћајни, привредни и економски значај за Град Пожаревац има река Дунав која дужином од 13 km, представља природну границу према Војводини, односно јужном Банату. Велика Морава је пловна свега 3 km од ушћа. У историји, била је пловна све до града Ћуприје, што је скоро $\frac{1}{4}$ њене дужине. Међутим, као што је наведено, Велика Морава је дословно затрпана материјалом из Јужне Мораве," као и " У доњем току Млава постаје пловна река, прави делту Млаве при ушћу и дели се у много паралелних токова и изазива честе поплаве, па иако се много насеља налази близу реке, ниједно није на њеној обали.Налазећи се на ушћу Велике Мораве у Дунав, као и на ушћу Млаве у Дунав, Град Пожаревац спада у ред малог броја градова и општина са изузетно повољним условима за коришћење водених токова за још веће саобраћајно повезивање са другим деловима Србије. Међутим, поред ослањања на овако значајан пловни пут, речни саобраћај није развијен у оној мери у којој то услови дозвољавају.

Град Пожаревац је у току 2016. године приступио изради документације потребне за проглашење лучког подручја за путнички саобраћај на катастарској парцели бр. 1 КО Костолац Град, код ресторана "Драгуљ" и то уз подршку Министарства трговине, туризма и телекомуникација Републике Србије.

2.10.2 Водоснабдевање

Водоводни систем Града Пожареваца снабдева се из алувиона реке Велике Мораве преко два водоизворишта: „Меминац“ и „Кључ 1“. Међутим, деградацијом воде услед утицаја близине насеља и нефункционисањем система за реверсну осмозу на изворишту „Меминац“ дошло је до његовог искључења из система водоснабдевања 2000. године, тако да је данас једино преостало извориште у функцији, извориште „Кључ 1“, које обезбеђује граду Пожаревацу просечно 300 l/s (максимално је 300l/s, а просечно у 2014. години нпр. је 235l/s). Утицај повезаности хидролошког режима Дунава, Велике Мораве и Млаве на подизање нивоа подземних вода и повећану могућност њиховог загађења, још увек је изражен и представља велики проблем заштите изворишта за водоснабдевање. За град се може рећи да има добру заштиту од површинских вода, међутим постоји велики проблем високог нивоа подземних вода који није неутрализован ни постојећим црпним станицама. Основни проблем је одвођење

атмосферских вода због недовољне изграђености атмосферске и фекалне канализације и антропогени утицај на зону заштите водоизворишта "Кључ" који се огледа у повишеном садржају нитрата, тако да је неопходно преузети одговарајуће мере заштите изворишта.

Костолац се снабдева водом из изворишта „Ловац“ са просечно 100 l/s (85 l/s је просек за прошлу годину). Са водоизворишта Ловац снабдевају се Град Костолац, Петка, Кленовник и Ћириковац (од пуштања ППВ "Млава") са просечно 55 l/s, а са ППВ "Млава" која у просеку даје 24 l/s (максимум је 40 l/s) снабдевају се насеља Канал у Костолцу, Село Костолац, Дрмно и Виминацијум.

У Граду Пожаревцу, осим градских подручја Пожаревац и Костолца, из јавног градског водовода, водом за пиће се снабдевају још само 4 сеоска насеља (Дрмно, Петка, Кленовник, Ћириковац). Непостојање водоводне инфраструктуре у удаљеним сеоским насељима, јесте један од највећих проблема, у којима локално становништво користи индивидуалне бунаре, како за пиће, тако и за напајање стоке. Квалитет воде која се користи је незадовољавајући, а посебно је изражено присуство нитрата у пијаћој води. Овај проблем нагомилан је у претходном периоду и као такав заједно са великим губицима у мрежи представља приоритет у решавању.

Током 2008. године, усвојен је Генерални развојни план водоснабдевања општине Пожаревац до 2030. године. Овим планом препознате су потребе Града Пожаревац у области водоснабдевања, дефинисан је начин дугорочног решавања водоснабдевања Града Пожаревац, израђен је план оперативних активности у вези решавања проблема водоснабдевања којим су утврђене и исказане финансијске величине за његову реализацију, како по активностима тако и по годинама.

- У овом тренутку, препознати циљеви у области водоснабдевања, а са циљем обезбеђења довољних количина воде за пиће по прихватљивој цени, по редоследу приоритета су:
 1. Реверсна осмоза (фаза 1 и фаза 2),
 2. Детекција губитака у водоводном систему са практичним применама на смањењу губитака,
 3. Замена водомера,
 4. Обезбеђење довољне количине наливне воде,
 5. Дефинисање изворишта Јагодица,
 6. Потпуно преузимање и управљање инфраструктуром од значаја за поверену делатност водоснабдевања изграђену од стране привредних субјеката (ЕПС)
 7. Укључивање постојећих изолованих сеоских водовода у систем водоснабдевања и наплате
 8. Аутоматизовано праћење свих тренутних и будућих објеката водоснабдевања преко јединственог диспечерског центра,

Одвод и пречишћавање отпадних вода

Систем канализације отпадних вода је сепарациони и датира још из 1962. године, као и постројење за пречишћавање отпадних вода. Због равничарског терена у већем делу града, отпадне воде се препумпавају системом фекалних црпних станица, а препумпана вода гравитира ка градском постројењу за пречишћавање отпадних вода које је на локацији код градског Хиподрома. Недовољност капацитета за пречишћавање отпадних вода и уливање атмосферских вода у канализациони систем фекалних вода, представља главни проблем када је у питању одвођење отпадних вода. Поред комуналних вода, отвореним сабирним каналом (Брежански канал) упуштају се и отпадне воде околних индустријских објеката у Велику Мораву.

У овом тренутку, препознати циљеви у области канализације и одвођења отпадних вода, а са циљем испуњења поверених обавеза, по редоследу приоритета су:

1. Прикључење свих корисника на јавну канализацију (Љубичево, Меминац, Лучица...) са неутрализацијом постојећих септичких јама у циљу заштите водоизворишта Кључ,
2. Обезбеђење статуса корисника јавне канализације постојећих нелегалних прикључака (дефинисање статуса корисника који се не налазе у поступку легализације),

3. Аутоматизовано праћење свих тренутних и будућих објеката канализације отпадних вода преко јединственог диспечерског центра,
4. Свеобухватно решавање функције ППОВ (одговарајућа пројектна документација, финансирање).

Табела 1: Водоснабдевање и испуштање отпадних вода на територији Града Пожареваца

Регион/област /град	Укупне захваћене воде у хиљ. м ³	Испоручене воде за пиће хиљ. м ³	Укупне испуштене отпадне воде хиљ. м ³	Испуштене отпадне воде у системе за одвођење отпадних вода, хиљ. м ³	Пречишћене отпадне воде, хиљ. м ³	Број домаћинстава прикључен на водоводну мрежу	Број домаћинстава прикључен на канализациону мрежу
Србија	657.720	451.632	431.080	302.573	49.786	2.039.942	1.437.515
Браничевски округ	13.222	7.012	6.642	3.844	598	39.344	21.164
Пожаревац	8.526	4.559	4.363	2.598	-	22.679	13.788

Извор: Републички завод за статистику, Публикација општине и региони у Србији 2014

На систем за водоснабдевање прикључено је 23.411 домаћинстава, односно 94,3% укупног броја домаћинстава у Граду Пожаревцу (24.806), на канализациону мрежу прикључено је 15.054 домаћинстава, тј. 60,6%, а на топлификациони систем 8.514 индивидуалних и 764 правних корисника. У току летњег периода по становнику се прикупи 0,727 м³ отпада (4 месеца), а у току зимских месеци 1,844 м³ отпада (8 месеци).

Табела 4: Основни подаци о комуналном систему у Граду Пожаревцу

Комунални систем	Отпадне воде		Водоснабдевање		Градски систем грејања
	Број становника 2011. година	Број домаћинстава 2011. година	Број домаћинстава са рикључком на канализациону мрежу	Број домаћинстава без прикључка на систем водоснабдевања	Број корисника са прикључком на градски систем грејања
Браничевски округ	183.625	83.503	21.161	39.344	9.278
Пожаревац	75.334	24.806	15.054	1.395	9.278

Извор: Републички завод за статистику Републике Србије

Развојни значај водног потенцијала зависиће првенствено од његове заштите, очувања и уређења. Богатство вода (река Млава, Велика Морава и Дунав) ствара могућности за примену система наводњавања пољопривредних површина у сушним периодима, ради остварења високе и стабилне биљне производње.

2.10.3 Управљање отпадом

Успостављање целовитог система управљања отпадом, подразумева постизање пуне контроле над свим токовима отпада, од места настајања, сепарирања, сакупљања, одвоза, одговарајућег третмана па до коначног депоновања.

Град Пожаревац усвојио је Локални план управљања отпадом 2009. године, којим су дефинисани основни параметри и подаци важни за даље предузимање мера у овој области, као што су: географске одреднице и демографске карактеристике и подаци за Град Пожаревац; места односно сеоске месне заједнице које још увек нису обухваћене организовано услугом изношења кућног смећа-отпада, непостојање одговарајућег регистра загађивача, (пре свега када се ради о медицинском отпаду), процењене генерисане количине отпада на дневном односно годишњем нивоу, са проценом морфолошког састава отпада, стање односно неадекватно одлагање отпада на неуређене депоније, од којих је још активна депонија „Јеремијино поље“, на коју се одлаже градски комунални отпад, али која се налази у процесу санације и затварања, имајући у виду процену Института „Кирило Савић“ из Београда из 2015. године, да је преостали капацитет поменутих депоније за одлагање отпада око 49.000 м³, са предлогом да се доградњом још једне касете у вредности од око 55.000.000,00 динара, продужи

век коришћења ове депоније, односно неуређеног одлагалишта отпада до коначног решавања овог проблема изградњом санитарно уређене регионалне депоније отпада.

При томе треба имати у виду, да се на територији Града Пожареваца, углавном у сеоским и приградским насељима налази више од 26 дивљих депонија отпада на којима је Локалним планом за управљање отпадом из 2009. године, процењено да је депоновано више од 700.000 m³ отпада. Данас је та количина знатно већа и према мерењима на дивљим депонијама на територији Града Пожареваца, тренутно се налази више од 1.000.000 m³ отпада, недефинисаног морфолошког састава али у коме је свакако садржан и део опасног отпада као што је: медицински отпад, електронски отпад, отпад који садржи азбест, отпадна уља, аутомобилске гуме и сл.

Табела 5: Број и врста контејнера на територији Града Пожареваца – Проверити тачност података

ВРСТА КОНТЕЈНЕРА И ЗАПРЕМИНА	ПОЖАРЕВАЦ	ГО КОСТОЛАЦ
1,1 m ³	149	48
5 m ³	60	-
1,1 m ³ - пластични	4	-
Жичани контејнери	15	-
ПЕТ контејнери	70	-

Извор: Извештај ЈКП "Комуналне службе Пожаревац"

Број физичких лица корисника услуге за изношење смећа на територији градског насеља Пожаревац износи 15.581, док на територији Градске општине Костолац тај број износи 2.804. Број правних лица који користе ову услугу на територији Града Пожареваца износи 1.428.

Табела 6: Дневне количине генерисаног отпада:

	Летњи месеци	Зимски месеци
Пожаревац	378 m ³	489 m ³
Костолац	79 m ³	90 m ³

Извор: Извештај ЈКП "Комуналне службе Пожаревац"

Регионална депонија

Регионална санитарна депонија, планирана и изграђена по свим критеријумима и стандардима ЕУ и домаћих позитивних прописа од Националне стратегије за управљање отпадом са циљем приближавања ЕУ, Стратегије управљања отпадом 2010-2019 године, Законом о заштити животне средине, Законом о управљању отпадом и многим другим позитивним подзаконским прописима, правилницима и уредбама из ове области, уз поштовање свих процедура и стандарда просторног и урбанистичког планирања на основу Закона о планирању и изградњи, је простор на који се одлаже и третира неопасан отпад, уз могућност да у оквиру депоније буде изграђена и депонија за инертни отпад у складу са прописима. На овакву уређену депонију може се одлагати само:

- комунални отпад после сепарације;
- неопасан отпад било ког порекла који испуњава критеријуме за прихват отпада на депонију за неопасан отпад;
- стабилизван и нереактиван претходно третиран опасан отпад, ако граничне вредности не прелазе граничне вредности за неопасан отпад.

Интегрисани односно регионални принцип управљања отпадом промовисан је у складу са стандардима и директивама ЕУ, Националном стратегијом за управљање отпадом са циљем приближавања ЕУ из 2003 године, Стратегијом управљања отпадом 2010-2019 године, а законски је први пут промовисан и одређен Законом о управљању отпадом („Сл.гласник РС“ бр. 36/2009, 88/2010 и 14/2016), којим је утврђено да: „две или више јединица локалне самоуправе формирају Регион за управљање отпадом, доносе Регионални план о управљању отпадом и споразумом утврђују фазе планирања и

изградње, финансирање изградње у складу са својим потребама и друга питања уз претходну сагласност Министарства надлежног за област заштите животне средине.

Један од услова који је Закон о управљању отпадом („Сл.гласник РС“ бр. 14/2016) у члану 12. истог Закона, предвидео је да тако формиран регион за управљање отпадом има најмање 250.000 становника. Међутим, у складу са чланом 12., став 2., истог Закона, утврђено је да се регионални план управљања отпадом може донети и за територије општина које имају мање од 250.000 становника, по претходно израђеној студији оправданости за доношење регионалног плана на коју сагласност даје Министарство надлежно за послове заштите животне средине.

Регионална санитарна депонија планира се и изграђује са капацитетом који треба да задовољи потребе за наредних најмање 20 година, са битном карактеристиком да се по искоришћењу њеног капацитета, простор који заузима може рекултивисати и вратити првобитној намени. Процес планирања и изградње санитарне депоније чврстог комуналног отпада, по свим планским и урбанистичким стандардима, траје најмање 3-5 година, а цена коштања изградње депоније са изградњом трансфер станица, рециклажних дворишта и центара износи око 15.000.000 €.

Могућност аплицирања за добијање бесповратних средстава из предприступних ИПА – фондова ЕУ, и отварања повољних кредитних линија и аранжмана у директној је зависности од поштовања свих просторних и урбанистичких планова и решења и свих законом и другим прописима утврђених услова и процедура у поступку планирања и изградње санитарне регионалне депоније чврстог комуналног отпада.

Приоритетни и стратешки циљ ЕУ и Републике Србије у наредном периоду у области управљања отпадом јесте смањење генерисаног отпада по глави становника на годишњем нивоу као и предузимање мера на стварању могућности за поновно искоришћење отпада кроз разне начине третмана отпада као што су: селектирање и одвајање отпада, рециклирање отпада, компостирање, анаеробна дигестија, инсинерација и коинсинерација и други начини третмана отпада, све са циљем стварања могућности да што је могуће више отпада постане обновљиви извор добијања електричне и топлотне енергије.

Због тога, треба имати у виду да се депоновање отпада по „начелу хијерархије“ у управљању отпадом, налази на последњем месту од свих других и могућих третмана отпада. Међутим, стање и хитна потреба решавања проблема у управљању отпадом на територији Града Пожаревца, упућују нас на, за сада, за нас економски најприхватљивије решење а то је изградња регионалне санитарне депоније чврстог комуналног отпада.“

Анализа стања и проблеми

Утврђени просек генерисаног отпада по становнику на територији Града Пожаревца је око 0,85 кг на дневном нивоу, што на територији Града представља око 110 тона дневно или на годишњем нивоу око 40.150 тона генерисаног отпада. На територији Града Пожаревца налазе се две нерегистроване депоније на којима се одлаже комунални отпад у Пожаревцу и Костолцу. Посао сакупљања, изношења и депоновања комуналног отпада обавља ЈКП „Комуналне службе“ Пожаревац. Организованим сакупљањем и изношењем у овом тренутку обухваћено је око 68,67% становништва Града Пожаревца и око 86,36% правних лица .

Организовано сакупљање и депоновање отпада у Граду Пожаревцу се врши са четири аспекта:

1. Сакупљање и депоновање чврстог комуналног отпада од физичких и правних лица;
2. Сакупљање и депоновање чврстог комуналног отпада насталог чишћењем јавних површина;
3. Сакупљање и депоновање чврстог комуналног отпада са „дивљих“ депонија на територији града Пожаревца;
4. Депоновање грађевинског отпада организованим сакупљањем и одлагањем отпада у Граду Пожаревцу у смислу прве и друге тачке обрађују се само два градска насеља - Пожаревац и Костолац.

Имајући у виду да према морфолошком саставу комуналног отпада 1 m³ отпада тежи око 350 кг, то практично значи да се на садашње одлагалиште отпада, „Јеремијино поље“ које не представља санитарно уређену депонију и која се налази у процесу санације и затварања, годишње одлаже око 83.937 m³ отпада. Процена је да ЈКП „Комуналне службе“ дневно сакупи око 333 m³ отпада.

Како сеоска насеља нису уопште обухваћена организованој услугом изношења смећа, део генерисаног отпада се одлаже на дивље депоније, на којима се сада налази преко 1.000.000 m³ отпада, што у смислу заштите животне средине представља велики проблем, имајући у виду да је свака депонија био-хемијски реактор која депонијским гасовима и утицајем на процедурне и подземне воде битно нарушава и трајно оштећује животну средину.

Реализација свих неопходних планова и активности на планирању и изградњи Регионалне санитарне депоније је хитна потреба Града Пожареваца, имајући у виду како потребе града тако и хитну потребу уклањања односно чишћења дивљих депонија и потребу стварања услова за пружање организоване услуге изношења смећа у сеоским насељима.

Један од битних предуслова за реализацију овог капиталног инфраструктурног пројекта је било и усвајање регионалног просторног плана. И поред налога Владе Републике Србије, из 2008. године, републичкој агенцији за просторно планирање, да овај план донесе у року од једне године, Регионални просторни план за Подунавски и Браничевски округ је усвојен тек 06.01.2015. године и објављен 29.01.2015. („Службени гласник РС“, бр.8/2015) на који начин је створен један од битних предуслова на даљем планирању и изградњи регионалне санитарне депоније.

Стратегијом управљања отпадом Републике Србије 2010-2019. године, регионална депонија за градове Смедерево и Пожаревац и општине Велико Градиште, Голубац и Ковин, предвиђена локација „Јелен До“ на територији Града Смедерева.

2.10.4 Електрификација, гасификација, грејање

ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Снабдевање електричном енергије града Пожареваца врши се преко основне мреже трафостаница снаге 220/110 kV, 110/35 kV, 35/10 kV и 10/0,4 kV. У будућности се рачуна са новим објектима снаге 110/35/10 kV – трафостаницом и далеководом.

У Граду Пожаревацу постоји потреба за изградњом нове ТС 110/35/10 kV у даљем тексту ТС 110/35/10 kV „Пожаревац 2“.

На основу „Студије перспективног развоја“ која је израђена од стране Института „Никола Тесла“ из Београда такође се показује неопходност што хитније изградње ТС 110/35/10 kV „Пожаревац 2“.

Изградњом нове ТС 110/35/10 kV „Пожаревац 2“ оствариле би се велике могућности снабдевања града Пожареваца и индустријске зоне електричном енергијом. Садашња индустријска зона и део градског подручја напајају се дуплим далеководом 35 kV, 2А и 2Б из ТС 110/35kV „Пожаревац 1“. У случају настанка квара на поменутом дуплом далеководу није могуће напојити индустријску зону и део градског подручја због непостојања алтернативног напајања на 35 kV нивоу.

Изградњом нове ТС 110/35/10 kV „Пожаревац 2“ би се растеретила ТС 110/35 kV „Пожаревац 1“ за 22 MW.

Планирано је да се поменута трафостаница изгради на парцели бр. 6874/4 К.О. Пожаревац. Град Пожаревац је у 2016. години потписао уговор о праву преноса јавне својине без накнаде, са Града Пожареваца на Републику Србију, у циљу изградња трафостанице 110/35/10 kV, „Пожаревац 2“. Овим уговором створили су се услови за изградњу трафостанице 110/35/10 kV „Пожаревац 2“, којом ће се обезбедити довољне количине електричне енергије за индустријску зону и за не сметано снабдевање струјом Града Пожареваца. Комплетна инвестиција треба да буде готова до 2020.године и треба да износи око 10 милиона евра.

ТОПЛОТНА ЕНЕРГИЈА

Са топлификацијом Костолаца почело се 1986. Године, а 1996. године покренут је систем за грејање и у Пожаревцу. Укупна инсталисана снага потрошача топлотне енергије градских насеља Пожаревац и Костолац износи 130 MW. Топлотни извор за даљинско грејање су Термоелектране „Костолац А“ и „Костолац Б“ који је довољан да снабдева топлотном енергијом Костолац, Пожаревац и околна сеоска насеља. Изграђен је магистрални вреловод Костолац-Пожаревац дужине 12 km. На магистралном вреловоду предвиђени су прикључци за следећа насељена места: Костолац, Кленовник, Ђириковац и Пожаревац. Укупан конзум свих потрошача је 315 MW.

Испорука топлотне енергије за грејање града Пожаревац и околних насеља, је имала више фаза у начину снабдевања топлотном енергијом. Од локалних котларница, котларница Месне индустрије Пожаревац и Фабрике шећера Пожаревац до изградње вреловода Костолац-Пожаревац, 1996. год., кад су се стекли услови за поуздано и квалитетно снабдевање топлотном енергијом уз обезбеђење услова за коришћење пуног пројектованог конзума вреловода. Од тада па до данас, тада општина а данас град Пожаревац, постаје симбол квалитетног грејања.

Упркос напорима који су уложени, брзина којом се повећавао број корисника није била на очекиваном нивоу. На то је утицала и чињеница да је већина будућих корисника у зонама индивидуалне градње што у основи има вишу цену инвестиционог улагања. Последњих година је тренд инвестиционих улагања у опадању, што се рефлектује и на систем даљинског грејања и број нових корисника. Узимајући у обзир чињеницу да је у Србији енергетски однос у потрошњи за грејање објеката врло неповољан у односу на друге потребе, има смисла сваки проценат уштеде остварен у овим системима. Препознавањем ове чињенице као могућности за генерално смањење трошкова и релативног повећања постојећих енергетских капацитета, Република Србија је донела низ закона и прописа из ове области којима се регулише енергетска ефикасност и дају смернице за даље активности у овој области. Користећи сва претходна сопствена искуства и искуства других предузећа из ове области, ЈП „Топлификација“ Пожаревац треба да свој наредни петогодишњи период развоја дефинише у оквирима који ће поштовати законску регулативу из области енергетске ефикасности и при том користити све компаративне предности које јој стоје на располагању. Визија ЈП „Топлификација“ Пожаревац је водећа позиција у дистрибуцији топлотне енергије у Браничевском региону, као модерна компанија која запошљава високообразовани кадар, који ће одговорити захтевима савременог и профитабилног пословања. Један од најзначајнијих стратешких циљева је оријентација ка потрошачу ради пружања благовремене и квалитетне услуге.

Табела 2: Подаци о корисницима топлификационе мреже (2008. година)

Подаци о топлотном конзуму		
Коначна снага топлификационог система		315 MW
Снага топлификационог система на дан 01.11.2008		85 MW
Коначна снага зонских топлопредајних станица		215 MW
Снага зонских топлопредајних станица на дан 01.11.2008		75 MW
Коначна снага индивидуалних топлопредајних станица		100 MW
Снага индивидуалних топлопредајних станица на дан 01.11.2008		10 MW
Подаци о корисницима		
Максималан број корисника	Индивидуалних	11.000
	Пословних	2.000

Извор: <http://www.toplifikacija.rs>

Табела 3: Подаци о корисницима топлификационе мреже (2016. година)

Подаци о топлотном конзуму	
Коначна снага топлификационог система	315 MW
Снага топлификационог система на дан 01.10.20016 - Пожаревац	120 MW

Конечна снага зонских топлотних станица		215 MW
Снага зонских топлотних станица на дан 01.10.2016 - Пожаревац		105 MW
Конечна снага индивидуалних топлотних станица		100 MW
Снага индивидуалних топлотних станица на дан 01.10.2016 - Пожаревац		15 MW
Подаци о корисницима		
Максималан број корисника	Индивидуалних	11.000
	Пословних	2.000
Број прикључених корисника на дан 01.10.2016 - Пожаревац	Индивидуалних	8514
	Пословних	764

Извор: <http://www.toplifkacija.rs>

ЈП "Топлификација" Пожаревац је од 1. јуна 2015. године до данас уградила 36.180 т цеви различитих промера у ширење топлификационе мреже Града Пожареваца, а у оквиру одржавање постојеће мреже, у истом периоду замењено је и уграђено 932 т цеви. То укупно чини излаз из магацина ЈП "Топлификација" Пожаревац од 37.112 т цеви различитих димензија.

Употребом топлотне енергије остварују се значајне уштеде у потрошњи чврстих и течних горива, електричне енергије, рудног богатства, уштеде у погледу простора за складиштење угља као и могућност коришћења топлотне енергије за стакленике. Такође, прикључењем топлификационог система градских насеља Пожаревац и Костолац са околним насељима на трајни извор топлоте у огранку "ТЕ-КО" Костолац смањује се број извора емисије аерозагађења (укида се 10.000 димњака индивидуалних котларница и 50 димњака снаге 2-5 MW). Термоелектрана омогућава примену одговарајућих постројења за санацију аерозагађења, а такође се у комбинованој производњи топлотне и електричне енергије смањује и топлотно загађење околине. Све ово омогућује повољније решавање еколошких услова.

У складу са Стратејом ЈП "Топлификација" Пожаревац до 2021. године и полазећи од основних принципа којима се руководи јавно предузеће, савремених трендова у енергетици и специфичностима којима располаже ЈП „ТОПЛИФИКАЦИЈА“ -Пожаревац, стратегија развоја у наредних пет година се огледа у следећем:

- осавремењавање система даљинског грејања у сегментима у којима је могуће остварити енергетску ефикасност уз одржавање већ постојећег, веома високог, квалитета грејања;
- стварање теничких и финансијских услова за прикључење нових корисника;
- ревитализација делова система који су старији од 30 година;
- повећан обим инвестиционог одржавања вреловода Костолац-Пожаревац;
- регулисање политике цена топлотне енергије са електропривредом Србије;
- уклањање диспаритета продајне цене топлотне енергије са циљем: једнака цене по јединици топлотне енергије за све;
- унапређење система даљинског управљања до нивоа могућности данашње технологије;
- коегзистенција са гасом као енергентом који ће бити на располагању на територији града Пожареваца од 2017. године;

Током 30 година постојања и испоруке топлотне енергије за грејање града Пожареваца и околних насеља, ЈП „Топлификација“ -Пожаревац је имала више фаза у начину снабдевања топлотном енергијом: локалних котларница, котларница Месне индустрије Пожаревац и Фабрике шећера Пожаревац и коначно Изградњом вреловода Костолац-Пожаревац, од 1996.год., стекли су се услови за поуздано и квалитетно снабдевање топлотном енергијом уз обезбеђење услова за коришћење пуног пројектованог конзума вреловода. Преласком на топлификациони режим рада постројење у Термоелектрани Костолац „А“ остварује услове за повећање степена корисности примарног енергента. Од тада па до данас, тада општина а данас град Пожаревац, постаје симбол квалитетног грејања. Обзиром на околности из тог периода, током наредних година експлоатације система даљинског грејања, више пажње се посвећивало даљем развоју система у смислу проширења капацитета и прикључења већег броја купаца. Упркос напорима који су уложени, брзина којом се повећавао број купаца није била на очекиваном нивоу. На то је утицала и чињеница да је већина будућих купаца у зонама индивидуалне градње што у основи има вишу цену инвестиционог улагања. Последњих година је тренд инвестиционих улагања у порасту, што се рефлектује и на систем даљинског грејања и број нових купаца. Узимајући у обзир чињеницу да је у Србији енергетски однос у потрошњи за грејање објеката врло неповољан у

односу на друге потребе, сваки проценат уштеде остварен у овим системима има смисла. Препознавањем ове чињенице као могућности за генерално смањење трошкова и релативног повећања постојећих енергетских капацитета, Република Србија је донела низ закона и прописа из ове области којима се регулише енергетска ефикасност и дају смернице за даље активности у овој области. Користећи сва претходна сопствена искуства и искуства других предузећа из ове области, ЈП „Топлификација“–Пожаревац свој наредни петогодишњи период развоја дефинише у оквирима који ће поштовати законску регулативу из области енергетске ефикасности и притом користити све компаративне предности које јој стоје на располагању. Стратегија развоја у наредном периоду од пет година има визију којом ће се остварити постављени циљеви.

- осавременавање система даљинског грејања у сегментима у којима је могуће остварити енергетску ефикасност уз одржање већ постојећег, веома високог, квалитета грејања;

Прелазак на наплату испоручене топлотне енергије по утрошку и већим степеном регулације предаје топлотне енергије купцима, створени су услови за рационално коришћење расположивих енергетских ресурса као део стратегије осавременавања топлификационог система Пожаревца применом најновијих закона и прописа из ове области. На овај начин је на новоизграђеним зонама успостављена рационална дистрибуција топлотне енергије што такође подразумева оптималну потрошњу електричне енергије за транспорт загревног флуида. Наплатом по утрошку се купцима даје могућност да управљају својом потрошњом топлотне енергије и плаћају у складу са тим. Сваки степен више амбијенталне температуре повећава потрошњу топлотне енергије за 4-5%. Грејање делова објекта који се не користе такође повећава трошкове а мерење утрошене топлотне енергије даје купцима могућност контроле ових трошкова.

У последње време се све више јавних установа као што су школе, вртићи, дом здравља, и други, опредељује да на својим објектима замени столарију и термички изолује објекте што директно утиче на трошкове за грејање. Овим активностима се на посредан начин утиче на повећање броја купаца који се могу прикључити на даљински систем грејања без додатног повећања капацитета опреме у топлопредајним станицама и цевном систему.

Следећи сегмент којим се могу остварити ефекти енергетске ефикасности јесете давање бенефита свим корисницима који имају мерење утрошене топлотне енергије у смислу цене по јединици преузете топлотне енергије у зависности од неколико параметара а пре свега температуре повратне воде. Смисао оваквог тарифирања је у томе да се што више код корисника снизи повратна температура загревног флуида јер се на тај начин смањују термички губици из система пошто се до електране у поврату транспортује флуид нижих температурских параметара. Ови ефекти се могу постићи на више начина а један је и грејање топле санитарне воде где корисник има корист у смањењу јединичне цене топлотне енергије и смањење потрошње електричне енергије која је по јединици мере скупља. На овај начин се само тарифирањем изазива реакција код купаца који ће својом инвестицијом обезбедити себи мању јединичну цену уз нешто веће коришћење топлотне енергије што у крајњем резултату ЈП „Топлификација“ доноси мање топлотне губитке из система и више продате топлотне енергије. Ова мера подстиче активно учешће корисника.

Следећи сегмент за постизање енергетске ефикасности може бити изведен кроз договор са скупштинама станара о евенуалним ноћним редуцијама и то се може понудити као опција само у деловима система у којима је то технички изводљиво. Самим увођењем наплате топлотне енергије према утрошку ће се значајно подићи ниво свести корисника о могућностима смањења потрошње јер ће то директно утицати на кућни буџет. Овом мером се врши правилнија расподела топлотне енергије и повећава садашњи капацитет система јер се исти број купаца загрева са мање топлотне енергије.

- стварање техничких и финансијских услова за прикључење нових корисника;

У претходних пар година добар део средстава из фонда за заштиту животне средине користио се за проширење топлификационе мреже и прикључење нових купаца. Сопствена финансијска средства су у мањој мери чинила инвестициону изградњу могућом. Да би ЈП „Топлификација“ створила могућности за даљу градњу потребно је да се оријентише ка неком стратешком партнеру или кроз концесиона улагања дође до модела достизања пројектованог конзума. Систем градње је био заснован на изградњи примарног прикључка и топлопредајне станице од које се дистрибутивном мрежом повезују објекти купаца. Осим овог модела предвиђа се и концепт ширења мреже само кроз примарни развод прелазак резиденцијалне топлопредајне код индивидуалних купаца у зобама где није могуће обезбедити локацију за смештај објекта топлопредајне станице.

Даље повећање конзума даљинског система Пожареваца није могуће без изградње пумпне станице за подизање притиска (ПСП). Тренутни проток, који зависи од конзума, резултира падом притиска који се надокнађује циркулационим пумпама у Костолцу. Овај пад притиска је на нивоу називног притиска уграђене опреме у систему од 16 бар. У наредне 2-3 године на даљински систем Пожареваца је могуће прикључити још пар стотина купаца без изградње ПСП. Након тога ће даље повећање конзума бити условљено изградњом ПСП.

Приликом пројектовања топлификационог система предвиђало се и коришћење топлотне енергије из повратног вода за стакленике или пластенике у непосредној близини вреловода. Цена топлотне енергије преузете на овај начин може бити нижа и представља добар стимуланс за кориснике који се баве пољопривредном производњом. Уз ефекте повећања продаје топлотне енергије на овај начин се снижава температура флуида у повратном воду и смањују губици. За ову тему је потребно анимирати локалну самоуправу да се промовишу овакве могућности које су многим непознате и заборављене. Као пример се може навести РИО који је у Костолцу направио пластеник за цветни расад који се греје из Костолачког система даљинског грејања. Сличне објекте планирају да граде и на потезу који је близу Вреловда Костолац-Пожаревац.

- ревитализација делова система који су стрији од 30 година;

Градња система даљинског грејања се одвијала у неколико фаза. Објекти колективног становања, школе, вртићи, болница, дом здравља, зграда Општине и други објекти у граду су имали индивидуалне котларнице. Неке су користиле мазут а неке чврсто гориво-угаљ. Идеја је била да се кроз град изведе примарна цевна мрежа која би ове објекте повезала у једну целину али тако да се систем касније може доградити. То је подразумевало извођење појединих грана у димензијама које су довољне за капацитет будућег конзума. Од самог почетка је систем дефинисан са извором топлоте у термоелектрани Костолац „А“ и из тог разлога је димензионисање цевовода изведено у смеру од улаза у град из правца Костолца. То је значило да ће највећи пречник цевовода бити код МЗ Сопот, на улазу у град из правца Костолца, а најмањи код пруге на улазу у град из правца Београда. Као привремени извори топлотне енергије коришћене су енергане у Месној индустрији Пожаревац и Фабрици шећера Пожаревац. У том периоду је градања даљинског система предизолованом цевима била знатно скупља у односу на каналски развод те је то био опредељујући фактор при одабиру начина извођења. На овај начин је изведен већи део цевног система у ужем градском језгру: бетонски канали у кје су нас ослонцима положене челичне цеви. Овакав начин градње подразумева израду термичке изолације стакленом вуном у облози од тер хартије у каналском делу и у алуминијумској облози у ревизионим коморама. Несумњиво је да овакав начин градње има веће термичке губитке. Резултат тога су већи губици из система и смањење његовог преносног капацитета. Током радног века, који се за овакав начин градње процењује на 30 година, долази до слеганања термичке изолације и постепеним повећањем термичких губитака што у крајњем повећава трошкове експлоатације и смањује капацитет појединих деоница. Такође треба имати у виду да се највећи протоци остварују управо у овим деоницама. Такође овакав систем градње је врло осетљив на присуство влаге у каналима и то пре свега у летњем периоду када се јавља кондензација и могућност продора атмосферских падавина у систем канала када кишна канализација нема довољни капацитет за одводњавање са улица. Овим се повећава степен корозије са спољашње стране цевовода што смањује поузданост система обзиром да није могуће прићи овим деловима система и измерити дебљину зида цеви. Све овакве деонице треба заменити савременим предизолованим цевима са алармним системом за дојаву цурења. Замена ових деоница се изводи фазно током периода од пет до десет година чиме се елиминишу смањена поузданост и губици из система. Циљеви које треба остварити су пре свега смањење термичких губитака из система, повећање капацитета појединих деоница и повећање поузданости система.

- повећан обим инвестиционог одржавања вреловода Костолац-Пожаревац;

Током експлоатације вреловода Костолац-Пожаревац у претходних 20 година, дошло је до бројних оштећења бетонских носача, ослонаца и термичке изолације. Сваки сегмент који је овде поменут има свој утицај на ефекте који се могу остварити. Поправка бетонских ослонаца има за циљ продужење века трајања вреловода и подизање поузданости рада на виши ниво. Термичка изолација је део коме треба посветити највишу могућу пажњу. Примењен систем термичке изолације је током претходних година експлоатације показао низ слабости од којих је најважнија да се дебљина изолације на горњим деловима цевовода скоро потпуно изгубила преласком у ниже делове. У фази градње вреловода није били довољно финансијских средстава већ је одабрано техничко решење које је били усклађено са техничким захтевима и финансијским могућностима. Током прве грејне сезоне вреловод је стављен у

функцију без термичке изолације на повратном воду јер није ни било довољно времена да се она изведе. Радови на санацији термичке изолације и свих других делова вреловода Костолац-Пожаревац се могу изводити фазно током периода од 2-3 године а ефекти у уштеди топлотне енергије ће бити сразмерни степену изведених радова. Све оно што је већ уграђено као термичка изолација се може искористити, стаклена вуна и полиестерска облога. Технологија која би се користила подразумевала би решење за наредних 25-30 година и обезбедила да се током целог тог периода експлоатације задржи степен термичке заштите на истом нову.

- регулисање политике цена топлотне енергије са електропривредом Србије;

За планска документа у развоју ЈП „Топлификација“ најважнија роба је топлотна енергија из Костолачких термоелектрана и цена која се може очекивати у наредном петогодишњем периоду. Веза која се успоставља између цена електричне и топлотне енергије је прилично егзактна и требало би да буде дефинисана на нивоу ЕПС-а. Гледано кроз енергетске односе, сваки кНх мање произведене електричне енергије кошта електропривреду али се за узврат добија више кНх топлотне енергије чијом ценом се овај трошак надокнађује. Електропривреди одговара комбинована производња електричне и топлотне енергије само ако има интерес. Тај интерес треба да буде обостран: смањење потрошње електричне енергије за грејање за електропривреду значи мања улагања у нове капацитете. Обзиром да у Србији постоји још система који користе топлотну енергију из комбиноване производње, треба заједнички дефинисати односе са ЕПС-ом. На основу Европске директиве о малим ложиштима термоенергетских капацитета, будућност опстанка блокова А1и А2 и Костолцу још није дефинисана а градње блока Б3 у Дрмну ускоро почиње. Блок Б3 није пројектом дефинисан за когенерацију али о томе треба озбиљно повести дискусију на највишем нивоу како би се евентуалним гашењем блокова А1 и А2 обезбедио нови извор топлотне енергије.

- уклањање диспаритета продајне цене топлотне енергије са циљем: једнака цене по јединици топлотне енергије за све;

До сада је коришћено неколико модела обрачуна и наплате топлотне енергије купцима. Сваки модел је подразумевао различите цене за различите категорије потрошача. Ове диспаритете треба уклонити и то кроз период од неколико година у виду постепеног приближавања циљу „једнака цена за све категорије корисника“. Захваљујући законској регулативи, од 2016. год. овај диспаритет је сведен на 25% већу цену за пословни простор. Изједначавање цена подразумева постепено повећање цена за грађанство и постепено смањење цена за правне субјекте. Свако повећање цене није популарна мера али је оправдана из простог разлога што технички не захтева некада врло компликована решења за издвајање простора различитих по намени, стамбени или пословни. Током периода уклањања диспаритета треба одржати постојећи ниво финансијског прилива што значи да се промени систем обрачуна а да прилив финансијских средстава остане исти. Другим речима треба применити алгоритам који ће линеарно мењати јединичне цене по категоријама до коначног изједначења уз задржавање постојећег нивоа финансијског прилива. Наравно да се током овог периода примењују промене цена у складу са дешавањима на тржишту и корекција које би уследиле без обзира на процес уклањања диспаритета.

- унапређење система даљинског управљања до новог могућности данашње технологије;

Развој информационог технологија у последњој деценији омогућио је далеко мања инвестициона улагања са великим ефектима у смањењу трошкова експлоатације и повећања комфора и квалитета пружања услуге даљинског грејања. Осим ових ефеката могуће је повећати и степен наплате а нарочито у условима преласка на обрачун према утрошку јер је ову технологију прилично лако објединити са информационом системом. Осим нивоа локалног управљања са даљинским прикупљањем и складиштењем информација и могућностима промене параметара управљања треба развијати и Адаптабилни систем аутоматског управљања, систем са предвиђањем и активним учешћем централног рачунара у управљању целокупним системом даљинског грејања. Овај систем подразумева корекцију рада целог система у складу са метеоролошким прогнозама, могућностима извора топлотне енергије, потребама корисника даљинског грејања и историјом рада система у претходном периоду. Овим се систем држи на потребном енергетском потенцијалу без великих резерви које унапред значе већи обим термичких губитака и веће трошкове експлоатације. Такође се обезбеђује брз оцив система на поремећаје који настају услед промене метеоролошких услова и услед термичких и хидрауличких карактеристика система. Степен утицаја система аутоматског управљања на рад даљинског система грејања треба прилагодити и купцима према њиховим специфичним захтевима уз уважавање техничких могућности. Циљеви који су постављени у скоро свим тачкама стратешког развоја су повезани са

технолозијом даљинског управљања и напора. Статистичком обрадом прикупљених података је могуће извести многе закључке и вршити корекције у појединим сегментима.

- коегзистенција са гасом као енергентом који ће бити на располагању на територији града Пожаревца од 2015. године;

Током свих година постојања ЈП „Топлификација“ није имала озбиљног конкурента на територији Пожаревац и околних насеља. Доласком гаса на ово подручје ситуација се донекле мења али на срећу не драстично ако се узме у обзир цена гаса као енергента. Сама чињеница да постоји нешто друго као алтернатива је оно на шта треба обратити пажњу. Развод гаса се у односу на топлификациони систем изводи веома брзо, заузима мање простора, прикључења корисника се изводе у ходу, цена прикључка је неколико пута мања, доступност енергента током целе године, могућност когенерације електричне и топлотне енергије итд. Највеће предности гаса су у фази инвестиционе изградње али је енергија скупља. Још једна веома важна предност је да инвестициона изградња не зависи од фондова, средстава грађана и других видова заједничког улагања већ је искључиво у надлежности „Србијагас“-а. За индустријске кориснике је гас најважнији енергент и ту нема дилеме тако да у том делу не треба тражити упоређивање. Оно што преостаје топлификацији као главни аргумент је јефтинија енергија и на томе у маркетиншком смислу треба инсистирати.

Интересантна идеја коју можда треба поменути, али не као део стратегије развоја, је да се кроз топлификациони систем дистрибуира топлотна енергија водом као радним медијумом и да се њено загревање може извести и на друге начине. Данас је у развијеним заједницама проблем отпада делимично решен и кроз енергане које као енергент користе отпад, спаљују га и добијену топлотну енергију дистрибуирају кроз даљинске системе грејања. Треба имати у виду да је проблем отпада на регионалном нивоу веома велики и да се за његово складиштење дају велика финансијска средства уколико се нађе погодна локација. Наравно да приход иде у буџет локалне самоуправе на чијој територији се отпад складишти али је проблем добити такву сагласност од становништва. Спалионица смећа или отпада је нешто из чега се може добити топлотна енергија са примарним енергентом који се добија, и то уз надокнаду, а систем дистрибуције топлотне енергије кроз топлификациону мрежу већ постоји. Од овога би користи имао и град и ЈП „Топлификација“. Пројекат је прилично амбициозан и могу се остварити значајни резултати.

РАДОВИ НА ОДРЖАВАЊУ И ИНВЕСТИЦИЈАМА (У РСД)

	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Инвестиционо и текуће одржавање	100.000.000,00	150.000.000,00	100.000.000,00	100.000.000,00	100.000.000,00
ИИнвестиције	427.000.000,00	300.000.000,00	200.000.000,00	400.000.000,00	400.000.000,00
ПСП			250.000.000,00		
Укупно	527.000.000,00	450.000.000,00	550.000.000,00	500.000.000,00	500.000.000,00

ГАСИФИКАЦИЈА

Изградња гасоводне мреже и гасификација Града Пожаревца неопходна је како због потреба становништва, тако и економског развоја и индустрије. Гасификација на територији Града Пожаревца спроводи се на основу Уговора о пословно – техничкој сарадњи на гасификацији Града Пожаревца. Инвеститор је компанија Србијагас, а стратешки партнер и извођач радова Гасинвест. Укупна вредност инвестиције је 13 милиона евра. Предвиђена је гасификација свих месних заједница у којима није урађена топлификациона мрежа, као и индустријске зоне Града Пожаревца.

Радови на гасификацији подразумевају изградњу гасовода средњег притиска и дистрибутивних цевовода. Највећи део инвестиције је реализован и постављено је укупно око 50 километара гасовода средњег притиска и више од 250 километара дистрибутивног цевовода. Према последњим подацима, добијене су употребне дозволе за дистрибутивне цевоводе на следећим локацијама: ДГМ "Брежане", ДГМ "Петка", ДГМ "Ђириковац", ДГМ "Острово", ДГМ "Маљуревац", ДГМ "Братинац", ДГМ "Лучица",

ДГМ "Тулба", и ДГМ "Кличевац", ДГМ "Бусија". У поступку добијања употребних дозвола су ДГМ "Индустријска зона" и ДГМ "Љубичево". Што се изградње мерно – регулационих станица тиче, планирана је њихова изградња у МРС "Брежане", МРС "Петка" и МРС "Тулба", МРС "Бусија", МРС "Братинац", МРС "Индустријска зона", МРС "Љубичево", МРС "Маљуревац", МРС "Ђириковац", МРС "Кличевац" и МРС "Лучица". Највећи део гасовода средњег притиска такође је завршен. Изградња последњих шест километара очекује се у наредном периоду.

2.10.5 Телекомуникације

На територији Града Пожаревца главни телекомуникациони оператери су Телеком Србија а.д. , Теленор, VIP и SBB кабловски дистрибутер.

Кабловско-дистрибутивну мрежу на територији града Пожаревца и Костолаца, поставља, опслужује и одржава предузеће „SBB“. SBB (Пун назив: Serbia Broadband - Српске кабловске мреже) је српски оператер кабловске и сателитске телевизије, интернет дистрибутер, оператер фиксне телефоније.

SBB своје услуге опслужује путем „територијалних дирекција“. Пожаревац и Костолац су делови територијалне дирекције Београд.

SBB у Пожаревцу има основну понуду аналогне телевизије са 63 канала. Такође у Пожаревцу има и понуду дигиталне телевизије са око 120 канала у стартном пакету (под брендом D3) која пружа више канала, бољи квалитет слике, видео на захтев и сл.

Такође, SBB у Пожаревцу нуди и кабловски интерент брзине до 100 Mb/s, док од октобра 2012. године SBB пружа и услуге фиксне телефоније путем VoIP.

Покривеност градских насеља Пожаревац и Костолац кабловском мрежом је добра и власништво је компаније SBB док у појединим сеоским насељима постоје други кабловски дистрибутери чије су услуге на доста нижем нивоу у односу на SBB.

Од 2006. године SBB поседује сателитску pay-TV платформу која садржи више домаћих, регионалних и страних канала. Комерцијални назив ове платформе је Тотал ТВ. Састављена је из основног пакета и више додатних, претежно тематских, пакета и на територији Града Пожаревца има одређен број корисника у местима где нема сервиса кабловске телевизије и услуга које пружа Телеком Србија попут IPTV телевизије.

Телеком Србија А.Д. је највећи оператер мобилне телефоније и мобилног интернета који на територији Града Пожаревца има постављених 11 базних станица мобилне телефоније и интернета, од чега 7 базних станица на територији самог градског језгра у Пожаревцу, 3 базне станице у сеоским насељима (Дубравица, Кличевац и Дрмно) и 1 базну станицу на територији Градске општине Костолац. Од овог броја, 2 базне станице су за најсавременију 4G мрежу (по једна у Пожаревцу и Костолацу).

Теленор Србија део је Теленор групе, једног од највећих светских мобилних оператера са 203 милиона корисника у свету и налази се међу првих 500 глобалних компанија по тржишној вредности са 36.000 запослених широм света. Теленор Србија је прва мобилна мрежа у Србији. На територији Града Пожаревца, компанија Теленор је присутна од 2007.године. До сада је поставила 7 базних станица мобилне телефоније и интернета, од чега 5 у самом градском језгру Пожаревца и 2 у сеоским насељима (Брежане и Дубравица)

VIP mobile д.о.о. је приватни мобилни оператер, власник треће лиценце за мобилну телефонију у Србији за GSM и УМТС мреже и ексклузивни стратешки партнер Водафона у Србији. Вип мобиле је члан Телеком Аустрија Групе, која има више од 24 милиона корисника у осам земаља региона и позната је као лидер у иновацијама. Од 1. маја 2015. године Вип мобиле послује у оквиру ТАГ организационе јединице „Србија & Словенија“.

VIP данас у Србији има више од 2,1 милиона корисника и заузима 22,5% тржишног учешћа.

VIP на је територији Града Пожаревца до сада поставио 8 базних станица мобилне телефоније и интернета, од чега 6 у самом Пожаревцу и по 1 у Костолацу и сеоском насељу Берање.

2.10.6 Остали објекти комуналне инфраструктуре

ПИЈАЦЕ

Пијаце имају због својих социо-економских функција посебан значај за привреду и развој града Пожаревца и Србије уопште.

На територији Србије тренутно се пијачном делатношћу бави око 160 правних лица која управљају са око 410 пијаца на којима има око 70.000 продајних места. На пијацама ради свакодневно око 80.000 људи, а упркос све израженијој конкуренцији мегамаркета, пијаце бележе прихватљив промет. Пијаце прате тенденцију модернизације пружања пијачних услуга, при том не нарушавајући првобитни изглед у потпуности већ само осавремењавањем и прилагођавањем у мери у којој је то могуће. Реално, потребно је радити на привлачењу пољопривредних газдинстава и трговинских радњи на начин који би нудио најбоље услове пословања.

У Граду Пожаревцу и Костолцу, тренутно постоје и функционишу следеће пијаце:

- Зелена пијаца „Круг“ у улици Моше Пијаде бб,
- Робно-зелена пијаца „Стари млин“ у улици Шумадијска бб,
- Робно-зелена пијаца „Пионирски трг“,
- Бувља пијаца, на локацији 27. април бб (привремена локација),
- Сточна пијаца, на локацији Драговачки пут бб (у организацији Земљорадничке задруге "Јединство"),
- Зелена и бувља пијаца у Костолцу, у улици Боже Димитријевића.

Пијаца „Круг“ се налази у самом центру града и састоји се од пијачних тезги и локала који су окренути ка унутрашњем делу. У оквиру пијаце „Круг“, налазе се рибарнице, затворен простор за продају живинског меса, и тренутно је у процесу адаптације затворен простор за продају млечних производа. Робно-зелена пијаца „Стари млин“ се састоји од локала који су окренути ка спољној страни, и од тезги које су подељене на два дела: тезге у пољопривредном делу, и тезге у робном делу. Робно-зелена пијаца „Пионирски трг“ је ограђена, није наткривена, и поседује само тезге.

Бувља пијаца на тренутној локацији заузима простор око 1,3 хектара и захтева додатно уређење или евентуално измештање на нову локацију.

Сточна пијаца се налази на Драговачком путу и заузима површину око 1 хектар.

Пијаца у Костолцу се састоји из пољопривредног дела и дела бувље пијаца које поседује 180 места. Пијаца је окружена локалима, није наткривена, не поседује простор за продају рибе а за продају млечних производа постоје 2 раскладне витрине.

Кванташка пијаца се налазила на простору где је и бувља пијаца, али због лоших услова, локација се не користи.

ГРОБЉА

На територији Пожаревца се налазе следећа гробља:

- „Старо гробље“ у Пожаревцу,
- „Ново гробље – Могила“ у Пожаревцу,
- Гробље у Костолцу
- Сеоска гробља.

Локација „Старог гробља“ је одређена још 1861-1862 године. Површина на којој се налази гробље обухвата 13 хектара. На овом гробљу је извршена адаптација капела, изградња ограда, уређење прилаза, уређење зелених површина, уређење санитарних чворова и напонске мреже. Старо гробље је конзервирано одлуком Града Пожаревца, тако да се не може даље ширити.

Ново гробље „Могила“ се налази на брду, и оформљено је 1994. године, заузимајући површину од 9,5 хектара. Такође је опремљено неопходном комуналном инфраструктуром, стазама, водом и осветљењима. Обзиром на то да се и Ново гробље налази при крају својих капацитета, град бу у будућности требало да предвиди изградњу новог гробља.

Гробље у Костолцу је подељено на стари и нови део. Планом генералне регулације Костолца предвиђено је и евентуално проширење гробља на већ постојећој локацији. Гробље у Костолцу поседује неопходну инфраструктуру која прати ширење гробља.

Сеоска гробља нису уређена, и постоји проблем око земљишта за те намене, око управљања гробљима имајући у виду да је управљање поверено месним заједницама, непостојање евиденције, проблеми са есхумацијом и сл.

ПАРКИРАЊЕ

Последице непланског развоја града условило је непланску изградњу мреже саобраћајница. Развој града није пратио и развој моторизације.

Развојем града, повећањем степена моторизације и растом животног стандарда, односно повећањем броја аутомобила указала се потреба за увођењем комуналног реда на јавним површинама, за њиховим уређењем и привођењем намени – што је практично значило формирање паркинг зона, одређивање услова паркирања, обележавања паркинг места, наплату паркирања и одржавање успостављеног реда.

У централној зони Града Пожаревца, стационарни саобраћај као и у свим градовима, обавља се на јавним паркиралиштима. Јавна паркиралишта су површине одређене за паркирање моторних возила.

У градовима се користе два основна начина паркирања на јавним паркиралиштима:

- општа паркиралишта, и
- посебна паркиралишта.

У централној зони Града Пожаревца општа паркиралишта лоцирана су претежно на коловозу уз десну ивицу коловоза. Мањи број општих паркиралишта лоцирана су на тротоару и тренутно је једна површина посебно обележена за паркирање моторних возила.

У централној зони Града Пожаревца посебна паркиралишта лоцирана су на уређеним и изграђеним површинама намењеним за паркирање моторних возила. На њима је контролисан улаз и излаз возила. Град Пожаревац нема изграђена посебна паркиралишта у виду објекта (гараже).

Паркинг зоне се налазе унутар Центра града и по ободима. Ове зоне се међусобно разликују по цени временске јединице за наплату паркирања (цена за 1 сат паркирања), тако што је највиша цена у зони I, а најнижа у зони II. Такође, зоне се разликују и по временском ограничењу паркирања. Јавна паркиралишта имају на видном месту истакнуто обавештење које садржи : зону, категорије моторних возила, која се могу паркирати, начин наплате накнаде за коришћење, као и временско ограничење коришћења јавног паркиралишта. Сва јавна паркиралишта како општа тако и посебна паркиралишта, изграђена су са савременим коловозним асфалтним застором, опремљена су одговарајућом опремом, вертикалном и хоризонталном саобраћајном сигнализацијом.

Саобраћајна мрежа, која у већини градова, представља наслеђено стање, обзиром на профиле улица, карактеристике токова, уз постојећу регулативу, као и формирана јавна паркиралишта на њима, у великој мери задовољава садашње потребе возача моторних возила.

Анализом јавних паркиралишта у Пожаревцу утврђено је да постојећи број паркинг места представља максимум у тренутном стању, и већи број паркинг места, у централној зони, могуће је једино добити додатним изменама режима саобраћаја (претварање двосмерних улица у једносмерне и организовање паркирања), што би се неповољно одразило на проточност саобраћаја и доступност појединих градских целина. Али, такође, постоји и већи број мера којима би се проблеми учени у анализирању ублажили, или чак и побољшали, а самим тим и били корак ближе решењу.

Саобраћајну мрежу Града Пожаревца оптерећује за наше услове велики број возила, готово 50% тих возила оптерећује централне градске зоне. У Граду Пожаревцу мирујући саобраћај је проблем због неповољне ширине уличних профила, због недовољног броја изграђених паркинга површина, али и недисциплине возача. Један од највећих проблема централне зоне града Пожаревца је недостатак места за паркирање као и недефинисано блоковско паркирање. Посебан проблем је дефицит паркинга места у централној градској зони и практично исцрпљене могућности заузимања површина за повећање паркинга места. Проблему паркирања и уређењу овог значајног саобраћајног сегмента нема релевантних истраживања, али је визуелним прегледом стања јасно да је ова значајна градска функција годинама занемаривана. Основни је закључак да постоји дебаланс паркинга места у односу на потребе, нарочито уређених паркинга и гаража, асфалтираних и опремљених са саобраћајном сигнализацијом.

ЈАВНО ЗЕЛЕНИЛО

Због друштвених дешавања током протеклих 20 година дошло је до убрзане деградације стања на зеленим површинама, те су многе изгубиле своју функционалну, социолошку, биолошку, еколошку, естетску и економску вредност. То је утицало и на стање "Система зеленила" као инфраструктурног елемента урбане средине, те не само да се систем деценијама није развијао већ је пропадао. Посматрајући са тог аспекта, систем зеленила је услед акумулације утицаја девестирао много значајније него сама зелена површина.

Пожаревац нема дефинисану стратегију развоја система зелених површина града, политику финансирања истих, адекватну планску регулативу у области зеленила, као и да не постоји доследна примена постојећих закона и прописа у овој области. На територији града Пожаревца одржавају се паркови, скверови, зелене површине дуж саобраћајница (дрвореди, живе ограде и сл.) и зелене површине око стамбених блокова на површини од око 85000m². Одржавање јавних зелених површина поверено је ЈКП „Комуналне службе“ Пожаревац, а обавља се према годишњем програму и налогу надзорног органа. Одржавање јавних зелених површина у Костолцу поверено је ЈКП „Комуналне службе“ Пожаревац, а један део површина одржава огранак „ТЕ-КО“ Костолац. Одржавањем су обухваћене зелене површине око стамбених блокова, паркови, дрвореди, живе ограде и сл. на површини од око 58.500m². Наиме, малим фондом зеленила (чак ни 1m² по становнику у односу на светски тренд од 25 m² по становнику), можемо се сврстати у сиромашне урбане средине у којима нема довољно простора за различите категорије зелених површина.

На територији Града Пожаревца издвојен је меморијални комплекс „Чачалица“ који се простире на површини од 24 ha, као зелена површина специјалне намене (парк-шума). Парк заузима битно место у урбаној структури града са више од 190 дендролошких врста, (дрвећа и жбуња) и 95.000 садница. Чачалица као спомен-парк није на адекватан начин одржаван и негован, њиме нико не управља и не постоји Програм који би омогућио самофинансирање. Изграђен је објекат “Еколошки дом” у коме своје уточиште налазе разна удружења грађана (“Еколошко друштво”, “Љубитељи Чачалице” и др). Сваке године се из Буџета Града издвајају средства за разне санације штете која је настала услед не коришћења и не одржавања истог. Чачалица је једино уточиште грађанима за одмор, рекреацију и опуштање од свакодневних обавеза. Овај парк може имати многе садржаје који би употпунили потребе корисника, али је неопходно да се ти садржаји плански реализују, а не стихијски и парцијално.

Поред већ поменутог Спомен парка Чачалице у граду постоји један „Градски парк“ који датира још из доба Књаза Милоша, „Сунчани парк“ који је настао 70-их година (чија је функција доведена до нивоа трга заузимањем зелених површина поплочаним стазама и бистама), блоковско зеленило око објекта колективног становања старијег датума (нови стамбени објекти не садрже површине под зеленилом), комплекс „Тулба-Табана“, Љубичево и Хиподром. Сви тргови и мање зелене површине због дугогодишњег запостављања у одржавању и уређењу изгубиле су своју функцију. Многе зелене површине уништене су постављањем гаража и других привремених објеката, трафо-станица, паркинга и других објеката.

На територији градске Општине Костолац, формирана је и уређена посебна зелена површина на плажи „Тополар“. На овој површини су засађене нове саднице дрвећа али је потребно обезбедити континуитет у одржавању исте. Такође у Костолцу неопходно је извршити планску замену и реконструкцију дрвореда у централном парку и формирати нове дрвореде. Од изузетног значаја за

животну средину је сем реализације пројекта „Пошумљавања на територији Градске општине Костолац „ са око 2350 стабала, потребно и подизање ветрозаштитног појаса око града са друге стране Дунавца, као и између угљенокопне зоне и насељених места, као заштита од прашине и пепела са одлагалишта и ветрова.

Дрвореди који су некада посађени угрожени су неконтролисаним постављањем подземних и надземних инсталација, паркирањем возила на тротоарима и нередовним одржавањем и обнављањем. У новоформираним улицама чак и не постоје могућности за формирањем дрвореда због хаотичног и непланског постављања комуналне инфраструктуре и формирања узаних тротоара којима једва да се могу кретати пешаци.

Данас постоје проверени докази да зелене површине од најмањих и најједноставнијих, као што су скверови и дрвореди, до врло сложених као што су паркови и парк-шуме, захваљујући својим основним елементима-биљкама, могу у разним правцима да делују позитивно на средину насеља-града, побољшавајући квалитет ваздуха, земљишта и воде. Посебно утичу на квалитет архитектонских и урбанистичких решења и слике града, а самим тим и на психички позитивна стања човека, побуђујући пријатне догађаје у сагледавању градског предела.

Вегетација има важну улогу, поред пречишћавања градског ваздуха од прашине и гасова и у регулисању температуре и влажности ваздуха урбане средине. Зелени засади позитивно утичу на регулисање режима ветрова, показују изразито фитонцидно дејство и делују на смањење буке.

Град Пожаревац је дејством негативних утицаја Термоелектране и копова Костолац, издувних гасова, нарочито у зимском периоду изложен прекомерном загађењу ваздуха. Ако се упореди ваздух у градским насељима са оним у приградским зонама где је више зеленила, може се констатовати да у њему има знатно мање кисеоника, а више прашине, тешких метала од издувних гасова, бактерија и вируса.

Зелене површине упијају из ваздуха угљен-диоксид и обогаћују га кисеоником. За 1 сат, површина од 1 ха зелених површина засада, апсорбује 8l угљен-диоксида. Тако 1 ха шуме-парка, издваја кисеоник који задовољава потребе активности 30 људи. За Град Пожаревац са око 50.000 становника у градским насељима Пожаревац и Костолац, потребно је 1.700 ха површине под зеленилом како би се остварила равнотежа у продукцији и потрошњи кисеоника. Имајући у виду да нема више од 50 ха што уређених, што неуређених зелених површина, закључак је да је неопходно њихово повећавање.

2.11 ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

У овом тренутку у општини већ постоје секторске стратегије и програми који се реализују и завршавају у наредним годинама. Поменута документа су:

- **Просторни план Републике Србије** који дефинише Град Пожаревац као центар од националног значаја јер је због своје близине коридорима VII и X географски положај града од великог значаја за Републику Србију
- **Просторни план Града Пожаревца 2012-2022** - План је усвојен 2012. године са периодом важења до 2022. године. Овим планом обухваћено је комплетно подручје Града Пожаревца. Просторним планом града детаљније је разрађена намена простора на територији Града Пожаревца, дефинисаних у Просторном плану Републике Србије. Такође су утврђени критеријуми организације, уређења и коришћења простора у погледу: намене и коришћења земљишта, развоја становништва и мреже насеља, размештаја објеката и привреде и друштвених делатности, изградње индустријских и стамбених целина, употреба воде, рационалног искоришћавања рудних богатстава, рационалне изградње мреже инфраструктуре, заштите и коришћења културних добара, уређење подручја са посебном наменом, заштите и коришћења културних добара. Такође, Просторним планом Града Пожаревца посебно је предвиђена изградња гасовода на територији Града Пожаревца. Осим овог постоји и Просторни

план подручја посебне намене Костолачког угљеног басена и археолошког налазишта Виминачијум.

- **Генерални план водоснабдевања општине Пожаревац 2008-2030** – Овај план усвојен је 14.03.2008. године. Планом су препознате потребе Града Пожаревца у области водоснабдевања на дужи период, дефинисан је начин дугорочног решавања водоснабдевања Града Пожаревца, утврђене су и исказане финансијске величине потребних средстава за реализацију плана, како по годинама тако и по појединим активностима. Дата су конкретна решења водоснабдевања за градско подручје Града Пожаревца.
- **Генерални урбанистички план Пожаревца** (усвојен 2014. године и важи до доношења новог) Основни циљеви ГУП-а су: равномернији територијални развој између уже зоне карактеристичне по високој концентрацији капиталних улагања и шире зоне која је релативно неразвијена, смањење диспропорције у структури привредног развоја, постизање ефикасности (економске, функционалне и просторне), раст конкурентности комплекса рударства и енергетике и укупног подручја, усклађивањем развоја социоекономске основе са развојем уравнотежене и интегрисане просторне структуре подршком балансираном развоју територије, неутралисање развојних конфликта и негативних екстерних ефеката, заштита квалитета средине и квалитета живљења, обезбеђење сигурности од природних и створених деструктивних утицаја.

Обезбеђивање прилагођавања општих и посебних услова за уређење простора града, неопходним променама, новим друштвеним потребама и могућностима које се могу одредити како сада тако и у непосредној будућности али и дужем периоду развоја. Пожаревац је по ППРС-у означен као центар националног значаја, што у конкретном случају предвиђа развој града путем примене концепта "микроразвојних нуклеуса – насеља са развијеном јавно-социјалном инфраструктуром и делатностима из сектора услуга у којима су смештени индустријски погони прилагођени савременим технологијама, еколошким стандардима и аутохтоним сировинама. То је детаљније решено кроз Генерални урбанистички план. Такође важно је напоменути да ГУП обухвата цело грађевинско подручје града Пожаревца.

- **Планови детаљне регулације за град Пожаревац** - Доносе се за делове насеља, у складу са генералним планом, односно планом генералне регулације. План детаљне регулације може да се донесе и за цело насеље, у ком случају се не доноси план генералне регулације. Ближе се разрађују, нарочито, границе јавног грађевинског земљишта са елементима за обележавање на катастарској подлози; парцелација; регулационе линије улица и јавних површина и грађевинске линије; нивелационе коте улица и јавних површина (нивелациони план). За територију града Пожаревца донети су следећи ПДР:
 - ПДР локалног пута Пожаревац – Костолац
 - ПДР „Северни блок индустријске зоне“ у Пожаревцу
 - ПДР „Блок Браничевске улице“
 - ПДР „Здравствени центар“
 - ПДР „Блока Синђелићеве и Југ Богданове улице“
 - ПДР „Кључ“ у Пожаревцу
 - ПДР „Блок Поречка“
 - ПДР "Тулба – Табана"
 - ПДР „Северни блок индустријске зоне - II фаза“
- **План генералне регулације Костолаца** (усвојен 2015. године и важи до усвајања новог) Основни циљеви ПГР Костолаца су: сагледавање могућности развоја простора Костолаца и његово оптимално искоришћење, обезбеђивање услова за унапређење постојећих функционалних структура и образовање нових са циљем унапређења квалитета живота, нивоа развијености и привређивања града, унапређење и побољшање инфраструктуре насеља, обезбеђивање услова за планско усмеравање градње и образовање одговарајућег односа између изграђене структуре, зеленила и слободних површина, све у циљу стварања квалитетног урбаног простора. Костолац

је кроз нацрт РПП-а препознат као значајан локални центар, са наглашеним условима за изградњу и развој индустрије, али и са значајним туристичким потенцијалима.

ОСНОВНА НАМЕНА ПРОСТОРА: Костолац је, као насеље постављено дуж Дунава и на ободу Панонске низије, смештен у подручју интензивне пољопривреде. Уз град, на Дунаву, постављени су и лука (пристаниште) и спортски аеродром.

КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА: Костолац је означен као привредно-туристички центар. Захваљујући свом положају излази на саобраћајни коридор I реда који чини дунавска магистрала и спада у Подунавску развојну зону која представља окосницу будућег развоја. Концепцијом је предвиђено стварање планираних развојних веза ка Смедереву у циљу „умрежавања“ подручја као основе усаглашеног и планског развоја.

- **Остали планови вишег реда** - Кључна питања на која се односе планови: Планска акта вишег реда доносе се на иницијативу Владе Републике Србије, Покрајине или Округа, а могу да обухватају део или целу територију Града Пожаревца. Просторни план Републике Србије, Регионални Просторни план Браничево-Подунавље, обухватају целу територију и дају општу слику намене простора, правце развоја и сл. Просторни планови подручја посебне намене Косталачки угљени басен и Виминацијум и Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е 80 – Дунав односе се на део територије и то за подручја од посебне важности за Републику Србију, што због своје специфичности што због важности правилног искоришћења природних ресурса.

Тренутно је у фази израде и План генералне регулација Града Пожаревца, чије је усвајање предвиђено за 2017. годину.

2.12 Култура

Као град од великог значаја за развој модерне Србије, у коме су настале неке од националних институција, попут Првог нахијског суда, Прве гардијске јединице у Србији, у коме је закључен Пожаревачки мир 1718. године, и у коме и данас ради једна од најстаријих школа у Србији, и који има неколико врло значајних археолошких локалитета, Пожаревац има посебну обавезу и одговорност да чува, негује и развија културну традицију. Неговање и развој културе имају огроман значај за очување завичајног и националног идентитета, као и у испуњавању неопходне потребе да се становници града Пожаревца, а нарочито деца и млади упознају и идентификују са својим градом. Пожаревљани морају познавати историју свог града, његов некадашњи значај у историји Србије, знати за познате суграђане који су у њему живели и радили, како би били мотивисани да и сами чувају и развијају завичајне и националне културне вредности и дали сопствени допринос развоју културе у будућности.

Култура има огроман значај у подизању свести становништва, ради пуног разумевања процеса обнове, реформи и изградње демократског друштва у Србији. Култура је та која препознаје и реafirмише основне вредности на којима почива савремено демократско друштво, и ослобађа креативне и стваралачке потенцијале једног народа. Улога културе је назаменљива и у стварању отвореног друштва и неговању духа толеранције, разумевања, дијалога и поштовања различитости, стварању повољног амбијента за квалитетнији живот и рад. Културно наслеђе Пожаревца је тренутно највећи туристички потенцијал који град има.

Сведоци смо да је претходних година, па већи деценија, дошло до урушавања, промене, и обезвређивања друштвених вредности, као последица тешке економске ситуације, ратова, санкција, одлива мозга, нестанка заједничке државе, промене идеолошког миљеа, као и других негативних појава које прате тешку економску кризу, које су заједно утицале на свеукупно опадање активности на пољу културе, што је за последицу имало и нарушавања укупног културног амбијента како у Србији, тако и у Пожаревцу. Услед задржавања устаљених навика, а комбиновано са недостатком средстава, дошло је и до окоштавања неких од кључних установа културе у Пожаревцу, и до гашења установа и

организација у којима су ранијих деценија углавном млади имали простора да се изразе у различитим облицима (пре свега) популарне културе. Скупа узевши, културне институције града једноставно нису биле у стању да са постојећим ресурсима искористе модерна технолошка и маркетиншка достигнућа, и да у адекватној мери „освежавају“ своје програме. Последица тога је постепени губитак интересовања за културне садржаје који одсликавају локални културни идентитет на једној страни, а на другој недостатак простора за изражавање културног стваралаштва свих видова на локалу.

Културна понуда града огледа се у раду његових најзначајнијих културних институција, као и удружења грађана која се баве културом. Институције из области културе на територији Града Пожареваца су: Туристичка организација Града Пожареваца, Центар за културу Пожаревац, Установа културно-спортски центар "Костолац", ЈУ ултурно-спортски центар "Пожаревац", Народна библиотека "Илија М. Петровић" Пожаревац, Историјски архив Пожаревац, Народни музеј Пожаревац, Фондација Миленин дом - Галерија "Милене Павловић Барили" Пожаревац, Градски женски хор „Барили“.

Најзначајније културне манифестације Града Пожареваца су: Љубичевске коњичке игре, Глумачке свечаности "Дани Миливоја Живановића", "Новембарски дани културе", "Миливојев штап и шешир", "Дани Слободана Стојановића", "Аматерске глумачке свечаности", "Милице у походе", "Бијенале Милене Павловић Барили", Ликовна колонија "Љубичево", "Игрице без граница", "Љевка", "СФАС" у Кличевцу, "СТИШКИ АКОРДИ", "Сестрољински дани", "Мајска гитаријада", "КОРОК фест", "Костолачко лето", "Островачки бећарац" и др. У организацији ових манифестација значајно је поменути и учешће бројних културно уметничких друштава: Градски ансамбл народних игара и песама Пожаревац, КУД "Костолац", КУД "Пољана", КУД "Лучица", КУД "Петка", КУД "Острово", КУД "Кличевац", КУД "Ђириковац" и др.

Споменици културе, знаменита места, археолошка налазишта - Према класификацији Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедерево на територији Града Пожареваца се налазе следећи културни локалитети и споменици:

- Археолошко налазиште од изузетног значаја: Локалитет Виминацијум
- Споменик културе од великог значаја: Зграда старог начелства које представља и седиште Града.
- Споменици културе: Саборна црква Св. Арханђела у Пожаревцу, Зграда Епископског двора у Пожаревцу, Манастир Сестрољин – црква Св. Вознесења у Пољани, Тодићева црква Св. Георгија у Костолцу, Црква Св. Николе у Пожаревцу, Црква Св. Трифуна у Кличевцу, Кућа Добрњчевих у Пожаревцу, споменик Српским војницима 1912 – 1918 у Пожаревцу, Стара зграда у улици Немањина бр. 46 у Пожаревцу и Гроб и споменик Васи Пелагићу и Димитрију Туцовићу
- Знаменито место од великог значаја: Спомен парк Чачалица

2.12.1 Установе културе у Пожаревцу:

ЦЕНТАР ЗА КУЛТУРУ ПОЖАРЕВАЦ

Центар за културу Пожаревац, основан је 1978. године. После две реорганизације (формирање Сложене радне организације која се састојала из свих установа културе (тзв. ОУР, а затим и њихово раздруживање почетком деведесетих) кратко је (годину дана) радио као Културно-спортски центар, а реоснован је 30. 06. 2001. године, издавањем из Културно-спортског центра. Оснивач Центра за културу Пожаревац је локална самоуправа, тј. Град Пожаревац.

Програм рада Центра за културу Пожаревац, поред редовне активности које планирају уредници и организатори, у свом опису активности има и посебну област коју чини аматерско културно-уметничко стваралаштво. Активни су позориште (са више сцена), фолклор (у више старосних категорија), Симфонијски оркестар Града Пожареваца "Гвардија", музички (рок концерти) и омладински програми, издаваштво (часопис и едиција "Браничево"), књижевни живот, сарадња са школском омладином и сарадња са чланицама "Венца липарских градова", сарадња са другим установама културе и културно-уметничким друштвима, друштвима међународних пријатељстава, као и изложбени живот.

Делатност јесте организација сценских и културно-уметничких делатности, којој су основни циљеви задовољавање културних потреба наше средине, продубљивање културне свести грађана и развијање неких основних критеријума вредности. Стратегија развоја установе заснована је на основама програмских задатака и опште мисије која је дефинисана културним потребама публике кроз различите облике дифузије културе (представе, концерти, изложбе, фестивали, мултимедијалне манифестације, итд). Мисија Центра за културу Пожаревац јесте задовољавање културних потреба наших грађана и развој културних вредности, подстицање младих и деце на стваралаштво и креативност. У Центру за културу заступљени су сви аспекти креативног изражавања, кроз глуму, фолклор, музику, писање, сликање, балет, итд. На тај начин Центар за културу директно утиче на повећање квалитета живљења и општу културу нашег грађанства.

Поред капиталног стратешког циља - перманентног задовољавања културних потреба публике Центар за културу има још једну групу циљева - сарадњу са подручјем које у најширем смислу речи гравитира нашем граду. Уз административну припадност, значајан број места са ширег подручја Источне Србије свој природан ослонац у сарадњи и развоју види у нашем граду и нашој установи.

ФОНДАЦИЈА МИЛЕНИН ДОМ-ГАЛЕРИЈА МИЛЕНЕ ПАВЛОВИЋ БАРИЛИ

Фондација Миленин дом – Галерија Милене Павловић Барили је установа основана у складу са Законом о задужбинама и фондацијама и Законом о култури Републике Србије.

У складу са чл. 65.и 77. Закона о културним добрима, основна делатност Фондације, која се сврстава под шифру: 9102 (делатност музеја, галерија и збирки, која обухвата рад музеја свих врста), обавља се у Фондацији Миленин дом-Галерија Милене Павловић Барили, која, као музеј меморијалног типа са уметничким фондом, личним предметима Милене Павловић Барили, Миленином библиотеком, породичном заоставштином и архивском грађом, обавља послове заштите, истраживања, евидентирања, прикупљања, сређивања, публиковања и презентације културних добара-уметничких радова Милене Павловић Барили и породичне заоставштине.

Фондација је основана и у знак захвалности и сећања на Милену Павловић Барили, уз поштовање воље и жеље њене мајке Данице Павловић Барили да имовину, коју је наследила од својих родитеља, и уметнички фонд своје преминуле кћери, дарује српском народу и да се ова заоставштина сачува као целина.

20. новембра 1961. године, на основу тестаментног завештања, сачињеног у форми Уговора о поклону, склопљеног између дародавца Данице Павловић Барили и поклонопримца, СО Пожаревац, основана је Фондација Миленин дом-задужбина Данице Павловић Барили 1883-1965. и Милене Павловић Барили 1909-1945. са седиштем у Пожаревцу, Воје Дулића бр.14. У свом саставу има Галерију слика Милене Павловић Барили. Скраћени назив гласи: Фондација Миленин дом-Галерија Милене Павловић Барили.

Галерија је за јавност свечано отворена 24. јуна 1962. године, под кровом преуређене старе породичне куће Павловића. Том приликом Даница Павловић је открила меморијалну плочу са урезаном посветом: “Миленин дом-њеном таленту, вредноћи и младости-мама”.

Фебруара месеца 1966. године Галерија је припојена Народном музеју у Пожаревцу, у чијем је саставу радила до 1997. године. Одлуком оснивача, СО Пожаревац, од 28.02.1997.године Галерија је издвојена из састава Народног музеја и од тада послује као ново правно лице под садашњим називом.

У свом фонду Галерија има 894 уметничка рада Милене Павловић Барили, од којих 40 имају статус „од великог значаја за републику“, (136 уља, 51 пастел, 415 цртежа, 286 темпера и акварела, 6 графика), 50 дела из збирке Бијенала и савремених аутора, 9 радова из породичне уметничке збирке, што укупно износи 953 рада. Наведени радови евидентирани су у Инвентарској књизи Збирке М.П.Барили, Инвентарској књизи савремене уметности и Збирци породичне заоставштине.

Покретну имовину Фондације чине и личне ствари, библиотека, документација и архивска грађа чланова породице Павловић и Барили, те на тај начин иста постаје и својеврстан информационо-документациони центар.

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА „ИЛИЈА М. ПЕТРОВИЋ“

Народна библиотека „Илија М. Петровић“ Пожаревац има дугу традицију. Основана је 27. (14.) јануара 1847. год. тако да је једна од једанаест најстаријих библиотека и установа културе у Србији. Народна библиотека „Илија М. Петровић“ Пожаревац је од 1995. год. окружна матична библиотека за седам општина Браничевског округа: Велико Градиште, Голубац, Жабари, Жагубица, Кучево, Мало Црниће и Петровац на Млави. Као матична библиотека пружа велики допринос развоју библиотекарства у Браничевском оркугу.

Данас Библиотека, заједно са Одељењем у Костолцу, има 23 запослена радника, преко 5.000 уписаних чланова и богат фонд од 110.000 књига који обилује информацијама за потребе корисника заједнице коју опслужује. Књиге се набављају куповином, поклоном, надокнадом и Откупом Министарства културе.

У Библиотеци се прикупља, чува, организује и врши дисеминација записа знања и информација и пружају се услуге на основу ових записа. У свом пословању придржава се стандарда који јој обезбеђују релевантност.

Библиотека има богату издавачку и културну делатност. Поред бројних књижевних вечери и радионица за децу и младе организатор је и 4 значајна културна догађаја: Обележавање Дана Библиотеке – Св. Саве, „Дани Слободана Стојановића“, 23. април – "Светски дан књиге" и „Ноћ књиге“ у сарадњи са издавачком кућом „Лагуна“.

НАРОДНИ МУЗЕЈ ПОЖАРЕВАЦ

Народни музеј у Пожаревцу сврстава се у ред најстаријих музеја у Србији. После вишегодишњих сакупљања старина, првенствено археолошких предмета (нумизматика) са Виминацијума, у Пожаревачкој гимназији је 1885. године, установљена музејска збирка. Овоме је допринео и сам Кнез Милош до кога су стизале вести о великим ископавањима на територији садашњег Виминацијума. Прва збирка је имала око 350 предмета, а 22. јануара 1886. године усвојена су Правила музеја која је потврдило Министарство просвете и црквених дела.

Од тада Народни музеј сакупља предмете, увећава збирку која до пред Први светски рат поседује вредне музејске експонате. Да би се сачували највреднији предмети, издвојени су, спаковани и послати у Ниш. Ти предмети нису никад враћени Музеју, а обнављање са новим предметима ишло је врло споро. До почетка Другог светског рата збирка музејских предмета значајно је обновљена. И за време рата предмети, нарочито приликом ископавања у Костолцу, су доношени у Музеј. Највреднији и најзначајнији предмети, једно време су били склоњени у манастир Горњак, а потом пребачени у Саборну цркву у Пожаревац.

После рата, 1946. Музеју је додељна зграда у Његошевој улици, у којој је након адаптације септембра 1947. године Музеј и званично отворен за публику.

Тек преласком у зграду у којој се и сада налази, настаје прекретница у његовом развоју. Добио је прве стручњаке и прва музеолошка изложба, чији је аутор био Милан Пиндић, отворена је 1954. године.

Музеј је наставио са развојем и систематским прикупљањем културне баштине.

Најстарији и један од три нађених у свету, представља саркофаг са гирландама, који се налази у лапидаријуму Музеја. Кличевачком идолу, који је са наше територије, а налазио се у Народном музеју у Београду, најжалост после бомбардовања 1941. губи сваки траг. Такође, вредан пажње и кантар који потиче из византијско-римског периода. Музеј има затворене целине, коју чине збирка археолошких предмета из Виминацијума, затим Маргума и средњовековног Браничева. Светски и европски раритет представља клепсидра, водени сат, каламус, коштано перо, као и фреске из Виминацијума.

Етно збирка поседује вредне предмете са територије Браничевског округа.

Народни музеј чува легат Миодрага Марковића са значајном збирком слика наших сликара између два Светска рата.

У музејским депоима налази се преко 50 000 музејских предмета из разних периода. Народни музеј има надлежност која покрива територију свих осам општина Браничевског округа. Он је комплексног типа са више одељења:

- археолошким, кога чине: праисторија, античка збирка, виминацијумска и збирка средњег века; етнолошка збирка, историјска и историјско-уметничка збирка,
- одељење општих послова и
- одељење библиотеке и документације.

ИСТОРИЈСКИ АРХИВ ПОЖАРЕВАЦ

Историјски архив Пожаревац је установа културе која чува, прикупља, сређује, обрађује, даје на коришћење и презентује јавности самостално или у сарадњи са другим установама културе, архивску грађу и друге архивалије настале на подручју Браничевског управног округа. Историјски архив је основан 24. априла 1948. године, од стране Градског народног одбора Пожаревац – садашњи Град Пожаревац. Током свог постојања више пута је мењао назив, а своје садашње име носи од 1993. године. Архив чува око 5000 метара архивске грађе сврстане у 631 фонд и збирку од којих су: 14 фондова од изузетног значаја, 40 фондова од великог значаја, а 577 фондова и збирки утврђено је за културно добро.

Архивску грађу чине изворни и репродуковани писани, цртани, компјутеризовани, штампани, фотографисани, филмовани, микрофилмовани, фонографисани или на други начин забележни документарни материјал од посебног значаја за науку и културу који је настао у раду државних органа и организација, органа јединица територијалне аутономије и локалне самоуправе, политичких организација и њихових органа, установа и других организација, верских заједница, као и појединаца, без обзира на то кад је и где настао и да ли се налази у установама заштите или ван њих.

При Архиву ради библиотека која располаже са око 10.000 библиотечких јединица и великим бројем листова и часописа.

Архив Пожаревац од 2004. године има своју издавачку делатност, у седам едиција. Од тада је издато 70 монографских, каталожских, електронских и др. публикација и пет Годишњака – међународног стручног часописа „Записи“.

Архив Пожаревац од 2003. године има и своју изложбenu делатност. Од тада је приређено 72 изложбе архивских докумената у земљи и иностранству.

Историјски архив Пожаревац је од 2011. године члан Међународног архивског савета (ICA) са седиштем у Паризу/Француска и члан Европске породице архива (EURBICA) са седиштем у Паризу/Француска. Од 2016. године је и члан Међународног центра за архивска истраживања (ICARUS) са седиштем у Бечу/Аустрија.

2. 13 Образовање

Предшколско, основно, средње и високо образовање

Предшколска установа „Љубица Вребалов“ обухвата 11 објеката, од којих је један у оквиру Ромског центра.

Установа организује рад кроз два основна облика:

1. Целодневни боравак (за децу од годину дана до седам година)
2. Програм припреме за школу (за децу од пет и по до шест и по година)

Основни циљ предшколског васпитања и образовања је целовит развој укупних потенцијала детета и напредовање у сваком од његових аспеката (физичког, сазнајног, социјалног и афективног бића).

Општи циљ предшколског васпитања и образовања је да се допринесе целовитом развоју детета предшколског узраста, тако што ће му пружати услове и подстицаје да развија своје способности и својстава личности, проширује искуства и изграђује сазнања о себи, другим људима и свету.

Укупан број деце у Установи за радну 2016/17. годину износи 2074. У оквиру овог броја деце налази се 578 деце узраста од 1 до 3 године распоређених у 30 група, 1181 дете узраста од 3 до 7 година распоређених у 48 група, као и 315 деце која похађају четворочасовни припремни предшколски програм (16 група у сеоским насељима и 13 у оквиру градских објеката).

Установа планира организовање и реализовање следећих пригодних и повремених програма у 2016/17. години:

Врста програма	Место реализације	Време реализације	Корисници
Излети :	Виминацијум Чачалица Етно парк Тулба Ергела Љубичево	- октобар и април - током године периодично	Деца узраста од 4 до 7 година
Екскурзија	Зооврт Београд или Јагодина	- мај 2017.	Деца корисници услуга од 5 до 7 год
Акција планинарења-„пешачење и здравље,,	Околина Пожаревца	-април-мај 2017.	Деца корисници услуга од 5 до 7 год, деца града и одрасли
Дан извиђача- логоровање	Околина Пожаревца, Тулба	- октобар 2016 или мај 2017.	-// - и родитељи
Посете другим предш.установам	ПУ Смедерево, Вел. Градиште, Петровац	- пролеће 2017.	Деца предшколских група

Извор: Годишњи план рада Предшколске установе „Љубица Вребалов“ за 2016/17. годину

На расписани конкурс за упис деце на целодневни боравак за 2016/17. годину примљена је 501 молба, од чега је у вртић примљено 266 деце, док је 235 остало неуписаних. Заинтересованост родитеља за упис деце не јењава, тако да питање проширења капацитета Установе остаје у жижи интересовања како родитеља, тако и запослених.

Основно образовање и васпитање траје осам година и остварује се у два образовна циклуса. Први циклус обухвата први до четвртог разреда, а други циклус обухвата пети до осмог разреда. У оквиру основних школа постоји 8 централних школа и 24 издвојена одељења.

Према подацима основних школа о броју уписаних ученика, број ученика уписаних у I разред у школској 2016/2017. години износи **713**, што је више за **21** ученика у односу на школску 2015/2016. годину, у којој је број ђака првака износио **692**.

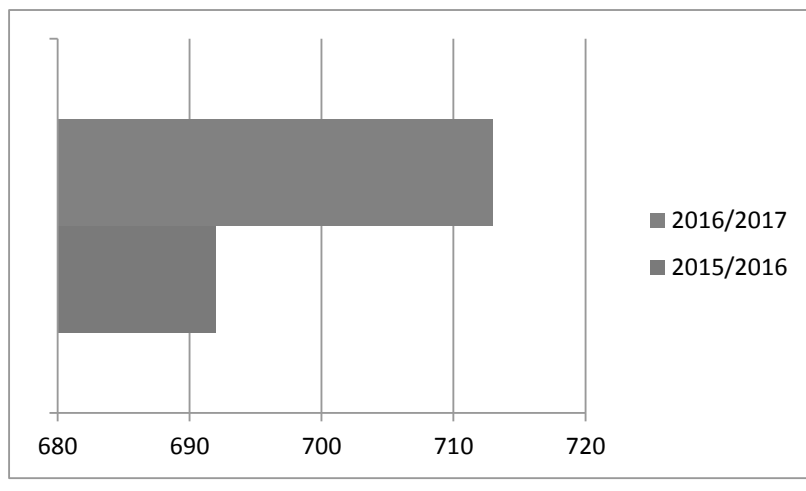

График 4: Однос броја уписаних ученика у основне школе у школској 2015/2016 и 2016/2017 години

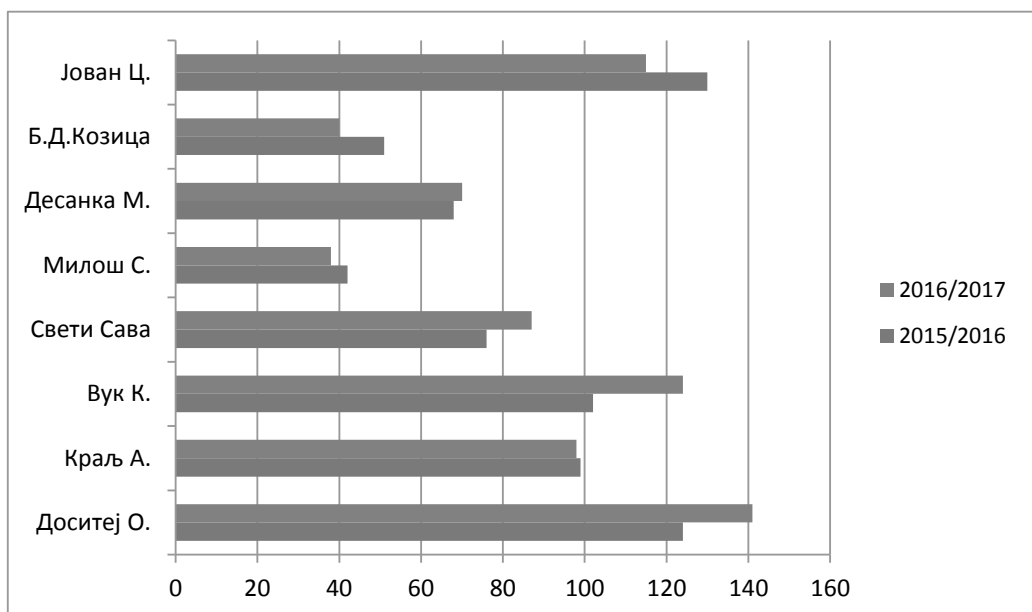
Извор: Извештај о упису ученика у основне и средње школе за школску 2015/2016 и 2016/2017

УКУПАН БРОЈ УЧЕНИКА УПИСАНИХ У I РАЗРЕД ПО ОСНОВНИМ ШКОЛАМА

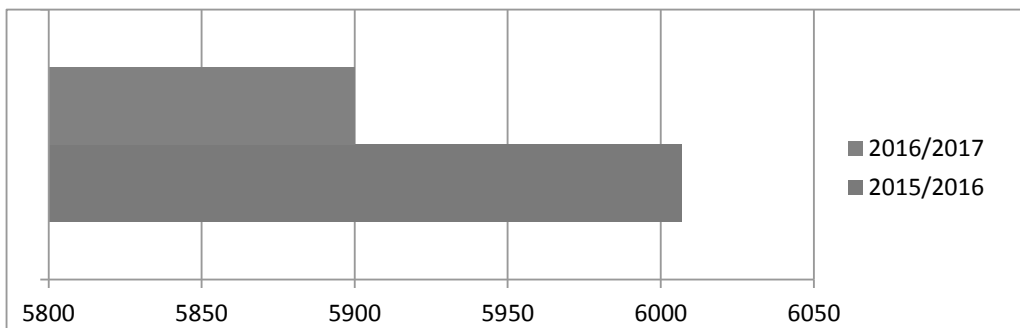
Табеларни приказ:

школска 2015/2016.		школска 2016/2017.	
ОСНОВНЕ ШКОЛЕ	Број ученика	ОСНОВНЕ ШКОЛЕ	Број ученика
Доситеј Обрадовић	122	Доситеј Обрадовић	141
Краљ Александар I	99	Краљ Александар I	98
Вук Караџић	102	Вук Караџић	102
Свети Сава	76	Свети Сава	87
Милош Савић-Лучица	42	Милош Савић-Лучица	38
Десанка Максимовић	68	Десанка Максимовић	70
Б. Д. Козица-Брадарац	53	Б. Д. Козица-Брадарац	40
Јован Цвијић-Костолац	130	Јован Цвијић-Костолац	115
УКУПНО :	692	УКУПНО :	691

У школској 2016/2017. години, укупан број ученика од I до VIII разреда у школама за **основно** образовање и васпитање је **5.900**, што је мање у односу на укупан прошлогодишњи број за **107** ученика. У школској 2015/2016. години укупан број ученика од I до VIII разреда износио је **6.007**.

Укупан број ученика у основним школама на територији Града Пожаревца
 Извор: Извештај о упису ученика у основне и средње школе за школску 2015/2016 и 2016/2017

Средње образовање одвија се у 7 струковних средњих школа: Медицинска школа, Економско-трговинска школа, Пожаревачка гимназија, Пољопривредна школа са домом ученика „Соња Маринковић“, Политехничка школа, Школа за основно и средње музичко образовање Музичка школа „Стеван Мокрањац“ и Техничка школа са домом ученика „Никола Тесла“ у Костолцу.

Образовни профили у средњим школама планирају се на бази структуре привреде и приватног предузетништва на територији локалне самоуправе, могућности запошљавања ученика који завршавају школовање као и на основу испуњености просторних и кадровских услова и постојеће опремљености школе за одређене образовне профиле.

У школској 2016/2017. години, у школама за **средње** образовање и васпитање уписано је укупно **3.897** средњошколаца, што је мање за **61**, у односу на укупан број средњошколаца у школској 2015/2016. години, а који је износио **3.958**.

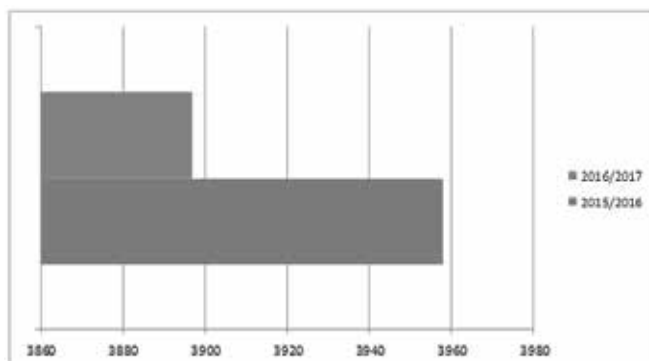

График 5: Однос броја уписаних ученика у средње школе у школској 2015/2016 години и 2016/2017. години

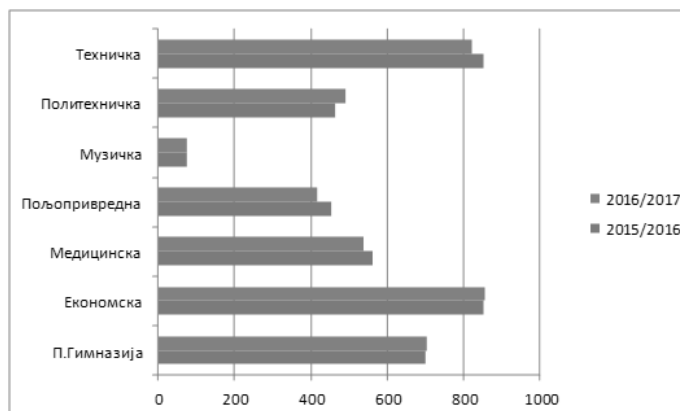
УКУПАН БРОЈ УЧЕНИКА ОД I ДО III / IV РАЗРЕДА ПО СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

Табеларни приказ:

школска 2015/2016		школска 2016/2017.	
СРЕДЊЕ ШКОЛЕ	Број ученика	СРЕДЊЕ ШКОЛЕ	Број ученика
Пожаревачка гимназија	700	Пожаревачка гимназија	703
Економска школа	852	Економска школа	855
Медицинска школа	561	Медицинска школа	537
Пољопривредна школа	454	Пољопривредна школа	417
Музичка школа	75	Музичка школа	75
Полтехника школа	463	Политехничка школа	490
Техничка школа-Костолац	851	Техничка школа-Костолац	820
УКУПНО :	3.956	УКУПНО :	3.897

Извор: Извештај о упису ученика у основне и средње школе за школску 2015/2016 И 2016/2017

Графички приказ:

Што се тиче **високо-образовних** и истраживачких институција, оне су у Србији централизоване, тако да се истраживачки центри налазе углавном у Београду, док у Пожаревцу постоје две високо-образовне школе: Висока техничка школа струковних студија у Пожаревцу и Факултет за пословне студије – Универзитет Џон Незбит.

Образовна структура становништва има посебан значај у демографским истраживањима, с обзиром на утицај који има на природно и миграционо кретање становништва.

У образовној структури становништва старог 15 и више година, на подручју Града Пожаревца, завршена средња школа је најчешћи вид образовања 46,26% односно 29.942 становника има завршену средњу школу, а пописом 2002. године тај проценат је био 48,5%, на другом месту је основно образовање које по попису из 2011. године заврши 24,09% и не образује се даље, а пописом из 2002. године број становника који је остао на основном образовању је 31,24% од становништва старијег од 15 година, док више и високо образовање има најмање учешће 13,06% односно 8.341 становника, а пописом 2002. године овај ниво образовања је имало 11,14% становника. Оваква образовна структура јасно указује да постоји благи раст код високог образовања и већи број лица који упише средње образовање, али свакако указује на неопходност већег ангажовања на образовању становништва кроз доквалификацију, преквалификацију и програме перманентног усавршавања.

Од 2002. године Град издваја средства **за доделу стипендија и награда**, као и **за младе таленте** са основним циљем да стипендира студенте образовних профила који имају пребивалиште на територији

града Пожареваца и за којима постоји потреба у привреди града, као и јавним предузећима, установама и организацијама чији је оснивач Град Пожаревац. Одлуком о буџету Града Пожареваца за 2016.годину у школској 2015/2016. години Град је стипендирао 50 студената и 4 млада талента.

Предност Града Пожареваца је његов повољан географски положај и саобраћајна повезаност (близина) са високо-образовним центрима у Београду, Крагујевцу, Нишу, што би могло да омогући виши ниво едукације локалног становништва, а тиме и могућност развоја локалне економије и раст запослености.

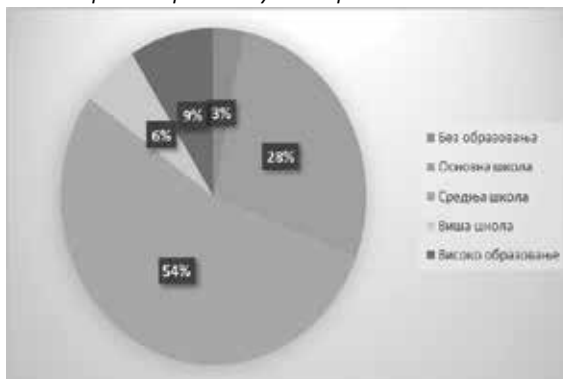
Табела 8: Образовна структура становништва

	Становништво преко 15 година старости преа образовања					укупно
	без образовања	основно образовање	средње образовање	више образовање	високо образовање	
Браниевски округ	6.203	48.323	56.692	5.844	7.612	124.674
Пожаревац	1.807	1.536	29.942	3.380	4.951	55.442

	Становништво преко 15 година старости према образовању (у процентима)					укупно
	без образовања	основно образовање	средње образовање	више образовање	високо образовање	
Браничевски округ	4,97%	38,75%	45,23%	4,68%	6,10%	100%
Пожаревац	3,2%	28,0%	54,1%	6,1%	8,94%	100%

Извор: Републички завод за статистику

График 6: Становништво према образовању - Извор: Завод за статистику Републике Србије

2.14. Здравствена и социјална заштита

2.14.1 Здравствена заштита

Град Пожаревац има четири здравствене установе:

1. Дом здравља Пожаревац
2. Општа болница Пожаревац
3. Завод за јавно здравље Пожаревац
4. Апотекарска установа Пожаревац

Здравствена заштита становништва обавља се у:

- Општој болници Пожаревац
- Дому здравља „Пожаревац“ са службом у Костолцу и Малом Црнићу

Табела 9: Број становника по доктору медицине

	2000.	2005.	2014.
Град Пожаревац	323	25	268
Браничевски округ	16	49	399
Република Србија	9	378	339

Извор: Републички завод за статистику

Општа болница Пожаревац покрива све сегменте медицинских услуга секундарне здравствене заштите (консултативне, дијагностичке, амбулантне и стационарне). Поред наведених услуга раде и три дневне болнице: дечја, психијатриска и онколошка.

Болница има укупно 530 кревета који су распоређени по одељењима.

Службе дијагностике и клиничке подршке су: анестезија, радиолошка служба са ултразвучним кабинетом, компјутеризованом томографијом и мамографијом, лабораторија, трансфузија, физикална медицина и рехабилитација, патологија и апотека.

Болница има 8 операционих сала: 4 сале за општу хирургију, ортопедију и урологију и по једну салу на гинекологији, офталмологији, ОРЛ служби и породилишту.

У болници ради 160 лекара на неодређено време и 11 на одређено време и 552 сестре и техничара на неодређено и 46 на одређено време.

У оквиру болнице постоји и нов објект који је првобитно грађен као породилиште, а од 2015. године се користи само један његов део (сутерен и приземље) где су смештене амбуланте хирургије, гинекологије, патологија и пријемно-ургентна служба, који је реновиран средствима из пројекта прекограничне сарадње са Румунијом.

Дом здравља „Пожаревац“

Дом здравља Пожаревац својим сталним напорима у правцу побољшања квалитета рада, осавремењавању медицинских и дијагностичких процедура, увођења нових научно доказаних технологија и сталног усавршавања кадра, представља водећу здравствену установу у Браничевском округу, али је истовремено и високо рангиран у односу на остале установе примарног нивоа здравствене заштите у Републици Србији. О томе најбоље говори додељен сертификат о акредитацији на 3 године од стране Агенције за акредитацију здравствених установа Републике Србије. Овај позитиван тренд наставиће се и у наредним годинама у складу са усвојеним стратешким документима наше установе, а нарочито ће се посветити пажња добијању акредитационог сертификата на 7 година.

По напред наведеним принципима организациона структура Дома здравља регулисана је Правилником о организацији и систематизацији послова. У Дому здравља Пожаревац организоване су следеће организационе јединице:

- Служба за здравствену заштиту деце, са одсеком развојно саветовалиште;
- Служба за здравствену заштиту школске деце, са одсеком саветовалиште за младе;
- Служба за здравствену заштиту жена, са одсеком цитолошке лабораторије;
- Служба за здравствену заштиту одраслих са амбулантама у сеоским насељима: Баре, Брадарац, Брежане, Бубушинац, Дрмно, Кличевац, Лучица, Збела и Одељење Поливалентне патронаже.
- Служба кућног лечења;
- Служба за здравствену заштиту радника;
- Служба за хитну медицинску помоћ;
- Служба за стоматолошку здравствену заштиту одраслих са одсеком болести уста и зуба, одсеком пародонтологије и оралне медицине, одељењем протетике, одсек оралне хирургије и одсек за здравствену заштиту одраслих у огранку Костолац;

- Служба за дечју и превентивну стоматологију са одељењем дечје и превентивне стоматологије и амбулантама у дечјем вртићу „Пчелица“ у ОШ „Десанка Максимовић“, „Вук Караџић“, „Свети Сава“, „Доситеј Обрадовић“, „Краљ Александар,“ и у Економско-трговинској школи, одељењем ортопедије вилице и зуба, одсеком дечје и превентивне стоматологије у огранку Костолац са амбулантом у ОШ „Јован Цвијић“.
- Служба за радиолошку и УЗ дијагностику са одсеком радиолошке и УЗ дијагностике у огранку Костолац;
- Служба за лабораторијску дијагностику са одељењем за лабораторијску дијагностику у огранку Костолац;
- Служба социјалне медицине;
- Одсек информатике;
- Одељење стерилизације, уништавања медицинског отпада и медицинског снабдевања са одсеком стерилизације;
- Служба за правне и економско финансијске послове са одељењем правних и општих послова, одсеком кадровских и општих послова, одсек ППЗ и физичко техничког обезбеђења, одсеком радничког одмаралишта на Копанику, одељењем за економско финансијске послове, одсеком плана, анализе и интерне контроле, одсеком за обрачун зарада и накнада зарада, одсеком финансијске оперативе, одсеком финансијског рачуноводства, одсеком основних средстава и ситног инвентара и одељењем за јавне набавке;
- Служба техничких и сличних послова са одсеком техничких послова, одсеком одржавања хигијене и одсеком санитетског транспорта;

У Дому здравља организован је и **огранак у Костолцу** са следећим ужим организационим јединицама:

- Одељење за здравствену заштиту деце и школске деце;
- Одсек за здравствену заштиту жена;
- Служба за здравствену заштиту одраслих са амбулантама у сеоским насељима
- Одељење за поливалентну патронажу;
- Одсек за кућно лечење;
- Одељење за здравствену заштиту радника са одсеком специфичне здравствене заштите на коповима Огранка „ТЕ-КО“ у Дрмну.
- Служба техничких и сличних послова са одсеком санитетског превоза.

Кадровским планом Министарства здравља за 2013. годину, који је још увек важећи, одређен је број од 518 запослених у Дому здравља Пожаревац по следећој структури: 94 доктора медицине, 258 здравствених радника са средњом и вишом школском спремом, 11 стручних здравствених сарадника, 100 немедицинска радника, 55 запослених у стоматолошкој служби.

Кадровска структура запослених је: 83 доктора медицине на неодређено време и 14 на одређено време укључујући и специјалисте, 17 доктора стоматологије на неодређено време и 4 на одређено време укључујући и специјалисте, 31 виших и струковних медицинска техничара, на неодређено време и 3 на одређено време, 205 средњих медицинска техничара на неодређено време и 11 на одређено време, 18 здравствених радника са средњом спремом на неодређено време и 6 на одређено време у стоматологији, 5 стручних здравствених сарадника на неодређено време и 1 на одређено време, 2 стручна сарадника за информационе технологије на неодређено време, 20 административних радника на неодређено време и 1 на одређено време, 66 техничких и помоћних радника на неодређено време и 3 на одређено време.

На специјализацији се налазе четири лекара и то из : радиологије до 2016 , педијатрије до 2016, ургентне медицине до 2018 и гинекологије и акушерства до 2019 године

Специфичну здравствену заштиту радника изван обавезног здравственог осигурања Дом здравља Пожаревац организује на три пункта:

1. Служба медицине рада
2. Огранак Костолац
3. Амбуланта „Дрмно“.

У оквиру специфичне заштите обављају се:

- Периодични прегледи који спадају у законску категорију где је послодавац у обавези да шаље своје раднике на лекарски преглед, а односи се на запослене који раде на пословима са посебним условима рада (висина, хемијска штетност, прашина, вибрације, висока температура...).
- Преглед возача аматера за категорије А, Б
- Преглед професионалних возача за категорије Ц, Д, Е,Ф
- Лекарска уверења - обична и за раднике са посебним условима рада (висина, хемијска штетност, прашина, вибрације, висока температура...)
- Остала уверења за потребе Суда, основних и средњих школа, факултета и слично
- Систематски прегледи запослених жена ради заштите од ризика који би могли угрозити остварење материнства, као и рано откривање патолошких стања и малигних болести.
- Систематски прегледи запослених

Завод за јавно здравље

Завод за јавно здравље је јединствена установа која обавља социјално-медицинску, хигијенско-еколошку, епидемиолошку и микробиолошку здравствену делатност.

Завод за јавно здравље врши бактериолошке, серолошке, вирусолошке, физичко-хемијске, хемијске и токсиколошке прегледе и испитивања у вези са производњом и прометом животних намерница, воде, ваздуха, предмета опште употребе, као и у вези са дијагностиком заразних и незаразних болести.

Завод за јавно здравље координира, усклађује и стручно повезује рад здравствених установа из Плана мреже здравствених установа за Браничевски и Подунавски округ, сарађује и организује рад како са другим здравственим установама у оба управна округа, тако и са надлежним органима локалне самоуправе, као и са другим установама и организацијама значајним за унапређење здравља становништва.

Завод за јавно здравље обавља и послове дезинфекције, дезинсекције и дератизације.

У оквиру своје делатности Завод за јавно здравље прави, процењује и анализира здравствено стање становништва и извештава надлежне органе и јавност; прати и проучава здравствене проблеме и ризике по здравље становништва; предлаже елементе и здравствене политике, планове и програме са мерама и активностима намењеном очувању и унапређењу здравља становништва; врши информисање, образовање и обуку становништва за бригу о сопственом здрављу; врши процену ефикасности, доступности и квалитета здравствене заштите; планира развој стручног усавршавања здравствених радника и здравствених сарадника; подстиче развој интегрисаног здравственог информационог система; врши примењена истраживања у области јавног здравља; сарађује и развија партнерство у друштвеној заједници на идентификацији и решавању здравствених проблема становништва; организује и спроводи мере за контролу и унапређење квалитета здравствене заштите, као и надзор над стручним радом и обавља друге послове у складу са Законом.

2.14.2 Социјална заштита

Анализа стања социјалне заштите на подручју Града Пожаревца

Град Пожаревац, попут многих у Србији, суочен је са великим проблемима у свом развоју који су настали као последица вишедеценијског осиромашења, недостатка средстава и недовољног улагања у привреду. Низ нагомиланих проблема, од лоше инфраструктуре, све веће незапослености, итд. се донекле компензује великим бројем лица на привременом раду у иностранству и миграцијама на територији Града Пожаревца из околних више погођених средина.

Ефикасан систем социјалне заштите треба да одговори на стварне потребе грађана у новим околностима и да подржава рањиве и маргинализоване појединце и групе којима је неопходна организована помоћ наше заједнице, као и грађане који нису у стању да учешћем у економској активности обезбеде своју егзистенцију.

Ефикасност развоја локалне заједнице поред економског аспекта огледа се и у развијености система социјалне заштите односно система подршке и помоћи оним нашим грађанима који због неке неповољне ситуације у животу нису у стању да себи обезбеде живот достојан човека. Социјална заштита, јесте организована друштвена делатност од јавног интереса чији је циљ пружање помоћи и оснаживање за самосталан и продуктиван живот у друштву појединаца и породица, као и спречавање настајања и отклањање последица социјалне искључености.

Планирање развоја социјалне заштите на нивоу Града Пожаревца је веома битан чинилац јер омогућава задовољење социјалних потреба појединаца и друштвених група и тиме одговорност локалне самоуправе према грађанима.

Квалитет услуга социјалне заштите биће подигнут на виши ниво кроз увођење иновативних програма и омогућавања приступа расположивим градским и донаторским фондовима, остварење партнерских односа, поштовање усвојених стандарда, перманентно образовање кадрова у систему као и охрабривање и оснаживање и грађанских иницијатива.

Основна функција система социјалне заштите је задовољавање социјалних потреба грађана, а Центар за социјални рад као базична установа има централно место у овом систему. Најважнији носилац активности када је у питању социјална заштита на подручју Града Пожаревца је Центар за социјални рад Пожаревац, који у поступку решавања захтева и остваривања појединих права грађана од општег интереса у социјалној заштити, извршавају обимне и разноврсне стручне и управне послове.

Центар своју делатност обавља вршењем јавних овлашћења пренетим од стране Министарства рада и социјалне политике и обављањем послова и пружањем услуга из надлежности локалне самоуправе, односно града Пожаревца.

Из домена јавних овлашћења Центар спроводи све законом предвиђене послове, а за потребе локалне самоуправе пружа услуге дневног боравка за децу и омладину ометену у развоју и једнократне помоћи.

Праћењем флукуације корисника приметно је повећање броја новоевидентираних и реактивираних предмета у свим старосним групама. За потребе овог документа даћемо приказ анализе само кључних осетљивих група корисника Центра за социјални рад.

Центар за социјални рад Пожаревац

Центар за социјални рад Пожаревац је једина установа социјалне заштите на нивоу Града Пожаревца. Основан је 1962. године, а своју делатност обавља вршењем јавних овлашћења пренетим од стране Министарства рада и социјалне политике и обављањем послова и пружањем услуга из надлежности локалне самоуправе, односно града Пожаревца.

Из домена јавних овлашћења Центар спроводи све Законом предвиђене послове, а за потребе локалне самоуправе пружа услуге дневног боравка за децу и омладину ометену у развоју и једнократне помоћи.

Социјална заштита, јесте организована друштвена делатност од јавног интереса чији је циљ пружање помоћи и оснаживање за самосталан и продуктиван живот у друштву појединаца и породица, као и спречавање настајања и отклањање последица социјалне искључености.

Центар за социјални рад, у складу са законом, у делокругу јавних овлашћења:

1. процењује потребе и снаге корисника и ризике по њега и планира пружање услуга социјалне заштите;

2. спроводи поступке и одлучује о правима на материјална давања и о коришћењу услуга социјалне заштите;
3. предузима прописане мере, покреће и учествује у судским и другим поступцима;
4. води прописане евиденције и стара се о чувању документације корисника.

Послови који се односе на права, односно услуге социјалне заштите о чијем се обезбеђивању стара Република Србија обављају се као поверени, а организацију рада, нормативе и стандарде стручног рада у вршењу поверених послова прописује министар надлежан за социјалну заштиту. У складу са законом, Центар за социјални рад пружа услуге процене и планирања, а друге услуге социјалне заштите може пружати само у оквиру своје посебне организационе јединице, ако добије лиценцу за пружање одређене услуге и ако у локалној заједници нема другог овлашћеног пружаоца услуге социјалне заштите.

Укупан број корисника према старосним групама:

Година	Број корисника	Ланчани индекс
2010.	5.824	106,3
2011.	5.574	95,7
2012.	6.485	116,3
2013.	4.742	73,12
2014.	4.727	99,68
2015.	6.039	127,76

У оквиру Центра за социјални рад Пожаревац као посебна организациона јединица од 2003. године функционише Центар за дневни боравак деце и омладине ометене у развоју, са капацитетом од 30 корисника максимално. Овај облик дневне услуге у заједници представља облик социјалне заштите који је од посебног интереса за Град Пожаревац и Браничевски округ. Његова специфичност је то што га користе деца и млади са више врста ометености и различите старосне структуре.

Евидентно је да је укупан број лица у стању социјалне потребе корисника услуга социјалне заштите континуирано све већи. Ово је резултат изузетног увећања обима послова везаних за област тзв. проширених права, али и општих трендова у друштву (сиромаштво, насиље, антисоцијално понашање, демографска структура становништва, ментално здравље и сл).

Посебно осетљиве групе корисници Центра за социјални рад су: деца са проблемима у понашању, жртве насиља и трговине људским бићима и социјално-материјално угрожене породице и особе са инвалидитетом. Пратећи тенденције годинама уназад бележимо пораст броја деце нижег календарског узраста и деце женског пола, са проблемима у понашању, што је посебно евидентно 2015. године. Према природи проблема у понашању и узрасту евидентирано је укупно 375 малолетника са проблемима у понашању док је 2014. године тај број 241. Од овог броја је новоевидентираних 86, а са рецидивантним понашањем 2 док је прошле године тај број био 8, што се сматра великим успехом предузетих мера (најчешће упућивање у Социорехабилитациони клуб за младе, односно једину социјално-едукативну услугу у локалној заједници). Посебна група су млади који напуштају систем социјалне заштите (најчешће хранитељство) и у чијој заштити и помоћи око осамостаљивања је потребно посветити већу пажњу. Проблеми са којима се они сусрећу су најчешће најпре егзистенцијалне природе (становање, смештај и сл) као и смањен ниво социјалних компетенци и мрежа које може омогућити лакше укључивање у заједницу. Ступањем на снагу Породичног закона учињен је позитиван помак у друштвеној демистификацији проблема насиља у породици те је евидентан све већи број пријава, по овом основу (41 жртва током 2015. године). Са лицима са поремећеним породичним односима се најчешће ради на уређењу њихових односа у ситуацијама развода, те поверавања малолетне деце. Центар је Суду по основу вршења родитељског права током 2015. доставио 214 налаза и стручних мишљења, уважавајући у ситуацијама када се и то процењује и мишљење детета. Овом проблему је потребно посветити велику пажњу, посебно и због ситуације великог броја постразводних спорова. Напомињемо да је у раду са корисницима у поступцима миррења и нагодбе, посебан проблем представља непостојање Саветовалишта за брак и породицу. Несумњиво је да група корисника-особе са инвалидитетом, спада у најсиромашније и најмаргинализоване друштвене групе. По стручним апроксимацијама, процена је да на територији Града Пожаревца живи 6090 особа са инвалидитетом и

1423 особа чији је статус инвалидитета непознат. Код заштите лица угрожених болешћу или инвалидитетом, као адекватни облик заштите примењује се продужење родитељског права или организовање старатељске заштите, као и њихов смештај у адекватне установе. Такође се примењује и збрињавање у отвореној заштити и упућивање у установу социјалне заштите уз процену тима о потреби коришћења стратељске заштите. Од 2011. године бележи се и раст броја корисника свих видова материјалне подршке, условљен друштвено-економском кризом пре свега, али и изменама у Закона о социјалној заштити, док у наредним година број породица корисника овог права опада до 2014. године, када опет показује тенденцију раста (339 у 2015. години). Често се дешава да се из ове групе корисника јављају лица којима је неопходно обезбедити и смештај у Прихватну станицу или Прихватилиште, које оснива јединица локалне самоуправе.

Услуге социјалне заштите о чијем се обезбеђивању стара Град Пожаревац: Дневне услуге у заједници: Дневни боравак и Помоћ и нега у кући. Саветодавно-терапијске и саветодавно-едукативне услуге: Социо-рехабилитациони клуб за децу и младе са проблемима у понашању, Клуб за одрасла и старија лица, Услуге саветовалишта, Услуга медијације. Услуге смештаја: Привремени смештај у прихватилиште и прихватну станицу. Програми унапређења социјалне заштите.

Облици материјалне подршке о чијем се обезбеђивању стара Град су: право на једнократну помоћ, право на накнаду трошкова сахране, право на коришћење Народне кухиње, право на путне трошкове и исхрану пролазника, право на опремање стана штићеника и право на накнаду трошкова превоза ученика.

Услуге које приоритетно подржава Центар за социјални рад и које је неопходно успоставити у наредном периоду су: Саветовалиште за брак и породицу и Прихватна станица, чијим успостављањем би се у у овом тренутку помогло решавању кризних ситуација и евидентних социјалних потреба које становници Града Пожаревца имају.

2.15 Спорт

Институционални механизми који постоје у Граду Пожаревцу, а задужени су за одржавање система спорта су пре свега Градско веће, Комисија за спорт Града Пожаревца, Спортски савез Града Пожаревца, Градски фудбалски савез, Савез за школски спорт и организовање школских такмичења и други грански савези. Између осталог, ови институционални механизми имају задатак да иницирају и учествују у изради локалних стратешких докумената развоја спорта, да иницирају и учествују у писању локалних акционих планова, и да прате њихово остваривање.

У Граду Пожаревцу данас постоји и ради шездесет и девет клубова, чланова Спортског савеза Града Пожаревца и тридесет фудбалских клубова чланова градског фудбалског Савеза и то:

Р. бр.	Назив спортског клуба/удружења
1.	Кошаркашки клуб „Пожаревац“
2.	Клуб за практично стрељаштво "Гром"
3.	Шах клуб "Млади радник"
4.	ЖОК "Млади радник"
5.	ОК "Млади радник"
6.	МРК "Пожаревац"
7.	ЖРК "Пожаревац"
8.	Савез за школски спорт и организовање школских такмичења
9.	Мото клуб "Ватрени"
10.	ФК "Раднички 1926"
11.	ЖФК "Пожаревац"
12.	Градски фудбалски савез
13.	Стонотениски клуб "Пожаревац"
14.	Спортски савез Града Пожаревца
15.	Атлетски клуб "Пожаревац"
16.	Карате клуб "Млади радник"

17.	Карате клуб "Железничар"
18.	Међуопштинско удружење глувих и наглувих Пожаревац
19.	Боди билдинг и фитнес клуб "Колосеум цим"
20.	Џудо клуб "Бамби Пожаревац"
21.	Тениски клуб "Пожаревац"
22.	Параглајдинг клуб "Бели орлови"
23.	Тријатлон клуб "Пожаревац"
24.	Коњичко друштво "Кнез Михаило"
25.	Спортско гимнастички клуб "Звезда"
26.	Планинарски клуб "Вукан"
27.	Клуб за спорт и рекреацију слепих и слабовидих "Полет"
28.	Будо савез Србије
29.	Савез извиђача града "Пожаревац"
30.	Карате савез "Пожаревац"
31.	Јога центар "Сунце"
32.	Фитнес клуб "Змај"
33.	Организација спортских риболовац "Смућ"
34.	Традиционални „Wing Chun Kung Fu“ клуб
35.	Стонотениски клуб „Пролетер“
36.	Боксерски клуб "Благоје Блага Вујчић"
37.	Планинарски клуб "Браничево"
38.	Клуб америчког фудбала "Пожаревац"
39.	Карате клуб "Пожаревац 92"
40.	Карате клуб "Камиказе"
41.	Пожаревачки шах клуб
42.	Одбојкашки клуб "Бусије"
43.	Кошаркашки клуб "ПО баскет"
44.	Плесни клуб "Болеро"
45.	БК "Кнез Милош Обреновић"
46.	Аикидо клуб "Круг"
47.	Кик-бокс клуб "Спартан"
48.	Одбојкашки савез Браничева
49.	МРК "Рудар" Костолац
50.	Одбојкашки клуб "Рудар" Костолац
51.	Спортска организација "Партизан" Костолац
52.	Спортско друштво "Рудар" Костолац
53.	Фудбалски клуб "Рудар" Костолац
54.	Спортско риболовачко друштво "Костолац"
55.	Куглашки клуб "Рудар" Костолац
56.	Шаховски клуб "Рудар" Костолац
57.	Стонотениски клуб "Рудар" Костолац
58.	ЖРК "Рудар" Костолац
59.	ЖОК "Рудар" Костолац
60.	БК "Рудар" Костолац
61.	Ронилачки клуб "Дунавац" Костолац
62.	Гимнастички клуб "Млади радник"
63.	Ватерполо клуб "Пожаревац"
64.	КСС "011 Тактикал Пожаревац"
65.	Шаховски клуб "Др.Пера Митровић"
66.	Клуб борилачких спортова '012
67.	Кошаркашки клуб „Поскок“
68.	Спортско риболовачко удружење „Горња Мала“
69.	Савез стонотениских клубова "Браничева"

У Граду Пожаревцу постоји **30.** спортских удружења у области екипног спорта и **39.** удружења у појединачном спорту.

У граду Пожаревцу у **33.** спортска удружења која се финансирају из буџета Града Пожаревца по основи **годишњих програма у спорту** регистровано је **2.479** активних спортиста и то: 1.161 сениора, 276 јуниора, 268 кадета, 310 пионира и 464 млађе селекције. На укупан број становника у Граду Пожаревцу, број спортиста је 3,03%, што представља недовољну основу за развој врхунског спорта.

Град Пожаревац има недовољно развијену спортску инфраструктуру јер је број клубова већи сваке године, а са тим и наравно потреба за већом и модернијом инфраструктуром. Овим програмом и Акционим планом предвидети изградњу нових спортских објеката.

Град Пожаревац поседује следећу спортску инфраструктуру:

Редни број	Назив спортског објекта	намена	број седишта
1.	Спортски центар Пожаревац	хала спортова, отворен олимпијски базен и отворено игралиште за кошарку	2.500
2.	Градски фудбалски стадион	фудбал – жене и мушкарци	2.500
3.	Градски хиподром површине 50 ha	- радна стаза 1400м (црвена шљака) - травната стаза 1600м	4.000
4.	Спортска хала Костолац и гимнастичка дворана	мултифункционални спортски објекат	800
5.	Фудбалски стадион ФК "Рудар" Костолац са атлетском стазом са 6 стаза	мултифункционални спортски објекат	600
6.	Пожаревачка Гимназија	- школска сала за кошарку и одбојку - игралиште за мале спортове - рукомет и мали фудбал - игралиште за кошарку	/
7.	Економско-трговинска школа	- спортска сала за мале спортове - 2 игралишта за мале спортове	500
8.	Пољопривредна школа "Соња Маринковић"	- школска сала за одбојку и кошарку - терен за мале спортове - терен за кошарку	/
9.	Политехничка школа	- терен за мале спортове - мала физкултурна сала	/
10.	Техничка школа са домом ученика "Никола Тесла" Костолац	- школска сала за мале спортове - терен за мале спортове	/
11.	ОШ "Доситеј Обрадовић"	- школска сала за одбојку и кошарку - 2 терена за мале спортове	/
12.	ОШ "Десанка Максимовић"	- школска сала за одбојку и кошарку - 2 терена за мале спортове	/
13.	ОШ "Краљ Александар I"	- школска сала за одбојку и кошарку - пич терен за мале спортове са вештачком травом	/

		- бетонски терен за кошарку	
14.	ОШ "Вук Караџић"	- школска сала за одбојку и кошарку - 2 терена за мале спортове	/
15.	ОШ "Свети Сава"	- 2 терена за мале спортове - школска сала за рукомет, одбојку и кошарку	/
16.	ОШ "Јован Цвијић" Костолац	- школска сала за одбојку и кошарку - 2 терена за мале спортове - терен за кошарку	/
17.	ОШ "Божидар Димитријевић Козица" Брадарац	- игралиште за одбојку	/
18.	ОШ "Милош Савић" Лучица	- терен за мале спортове	/

Полазећи од тога да спорт обухвата сваки облик физичке активности која доприноси физичкој спремности, добром стању менталног здравља и социјалном повезивању (организована или неформална рекреација, тактичарски спорт, традиционалне и друге спортске игре), може се рећи да су најважнији приоритети развоја спорта у Граду Пожаревцу следећи:

- развој спорта, деце и омладине, укључујући и школски спорт
- повећање обухвата бављења грађана Града Пожаревца спортом кроз реализацију програма рекреативних активности ;
- развој и унапређење врхунског спорта у Граду Пожаревцу;
- развој и унапређење спортске инфраструктуре у Граду Пожаревцу.

3. SWOT АНАЛИЗЕ ЗАЈЕДНО СА ГЛАВНИМ ТРЕНДОВИМА И ПИТАЊИМА ЗА БУДУЋНОСТ

SWOT анализа (снаге, слабости, могућности и претње) општине је основни корак у развоју дугорочне развојне стратегије. SWOT је онда рашчлањен на SWOT-ове:

1. Инфраструктура и животна средина
2. Привредни развој
3. Друштвени развој

РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРЕ	
Снаге	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> – Постојање разноврсне интерне инфраструктурне мреже (путне, електричне, телекомуникационе, водовод и канализација, топлификација итд.) – Постојање међурегионалне и међународне инфраструктурне мреже – Постојање јавних комуналних предузећа за одржавање инфраструктуре 	<ul style="list-style-type: none"> – Недостатак финансијских средстава за озбиљна и бржа улагања у реконструкцију инфраструктуре – Незадовољавајуће функционисање јавних предузећа која се баве одржавањем инфраструктуре – Лоша техничка и технолошка опремљеност јавних комуналних предузећа – Недостатак планске документације и нерешени имовинско – правни односи
<p>Саобраћајна инфраструктура</p> <ul style="list-style-type: none"> – Постојање развијене саобраћајне-друмске повезаности са осталим регионима – Постојање обилазнице за камионски и теретни саобраћај око Пожаревца – Близина Коридора 10 – Дунав, најзначајни речни водоток у међународним-европским оквирима – Постојање пруге, као основа за железнички транспорт робе и путника. – Могућност организације друмског, водног, железничког и ваздушног транспорта робе. – Географски информациони систем. 	<p>Саобраћајна инфраструктура</p> <ul style="list-style-type: none"> – Лоше стање унутрашњих путних саобраћајница. – Недовољно инвестиција у текуће одржавање постојеће инфраструктуре. – Неискоришћеност Дунава за транспорт робе и људи. – Непостојање документације за мини аеродром у Костолцу. – Значајан део локалних путних праваца је без савременог коловоза. – Проблем недовољних паркинг места у градским насељима
<p>Енергетска инфраструктура</p> <ul style="list-style-type: none"> – Постојање капацитета и мреже за снабдевање грађана топлотном енергијом – Извршене делимичне реконструкције топловодне мреже – Снабдевање града гасом – Географски информациони систем 	<p>Енергетска инфраструктура</p> <ul style="list-style-type: none"> – Непостојање трафо станице 110kV – Непокривеност Града даљинским системом грејања у појединим деловима града – Дотрајалост и учестали кварови на елементима комуналне инфраструктуре, као и топловодне мреже – Ослабљени електроенергетски капацитет града посебно у индустријској зони
<p>Телекомуникације</p> <ul style="list-style-type: none"> – Добра покривеност везама фиксне и мобилне телефоније – Развијена интернет мрежа и могућност њеног даљег развоја – Постојање кабловске и АДСЛ мреже 	<p>Телекомуникације</p> <ul style="list-style-type: none"> – Проширење и побољшање појединих услуга на делу територије ван градских насеља.

<p>Водовод и канализација</p> <ul style="list-style-type: none"> – Дobar степен изградњености водоводне и канализационе мреже. – Израђена пројектно техничка документација за изградњу постројења за прераду пијаће воде. – Већина насељених места има развијену водоводну мрежу. – Градска средина је већином покривена канализациом мрежом. – Постојање сепаратног система канализације атмосферских и фекалних вода у Пожаревцу и општег система у Костолцу. 	<p>Водовод и канализација</p> <ul style="list-style-type: none"> – Запуштен и нефункционалан систем за Реверсну осмозу – Присуство губитака у водоводном систему – Не постоји аутоматизовано праћење свих тренутних и будућих објеката водоснабдевања преко јединственог диспечерског центра – Лош квалитет воде условљен природном структуром подземља. – Неповољни састав цевног материјала водоводне мреже. – Застарела водоводна мрежа. – Високи губици у мрежи. – Висока потрошња воде, нарочито у вегетативном периоду и током лета. – Непостојање фабрике воде. – Недостатак канализационе мреже у насељеним местима. – Непостојећи систем за управљање отпадним водама у насељеним местима. – Недостатак пречистача отпадних вода.
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> – Реструктурирање јавних предузећа. – Развој регионалних и међуопштинских инфраструктурних пројеката . – Постојање националних и регионалних стратешких докумената у свим областима друштвених делатности. – Могућност коришћења националних фондова намењених пројектима. – Постојање иностраних донаторских програма намењених финансирању инфраструктурних пројеката- Програми прекограничне сарадње са Румунијом. – Развој јавно-приватног партнерства. – Сарадња са земљама чланицама ЕУ. – Наставак процеса децентрализације у Србији. 	<ul style="list-style-type: none"> – Негативан утицај примене Уредбе о смањењу броја запослених у јавном сектору на стручни кадар у ЈП. – Лимитирано време за легализацију постојећих објеката у функцији водоснабдевања након укидања ванредне ситуације – Неефикасно управљање и високи трошкови функционисања јавног предузећа поништавају ефекте инвестиција – Неадекватна кадровска структура предузећа

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	
Снаге	Слабости
<p>УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ</p> <ul style="list-style-type: none"> – одређеност да се пројектно техничка документација заврши. – Могућа брза инвестиција у трансфер станицу и ширење сакупљања отпада по селима 	<p>УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ</p> <ul style="list-style-type: none"> – нефункционално јавно предузеће – неприкупљање отпада по селима и толерисање неадекватног одлагања отпада – толерисање неадекватног одлагања отпада – недостатак планске документације за решавање проблема отпада. – недостатак финансијских средстава за партиципацију града и општина у изградњи регионалне депоније. – постојање великог броја нелегалних одлагалишта отпада.

	<ul style="list-style-type: none"> – мешање анималног отпада са комуналним. – изостанак трајних едукативних кампања о значају адекватног управљања отпадом. – спаљивање отпада, нарочито у сеоским срединама. – недефинисан статус рециклажног центра.
КВАЛИТЕТ ВАЗДУХА <ul style="list-style-type: none"> – спровођење континуалног мониторинга квалитета амбијенталног ваздуха – редован инспекцијски надзор привредних субјеката – вођење локалног катастра загађивача 	КВАЛИТЕТ ВАЗДУХА <ul style="list-style-type: none"> – високе концентрације полена у сезони – повремена развејавања пепела са одлагалишта пепела Огранка ТЕ-КО Костолац – великих број индивидуалних ложишта ниске ефикасности – недовољан број мерних места за фиксна мерења – низак ниво пошумљености града – појава спаљивања жетвених остатака – постојање дивљих депонија и њихово спонтано паљење у летњим месецима – Непостојање документације за пројекат еко ремедијације одлагалишта ТЕ-КО
КОМУНАЛНА БУКА <ul style="list-style-type: none"> – спровођење континуалног мониторинга нивоа буке у животној средини – редован инспекцијски надзор привредних субјеката – Изграђене обилазнице око Града за транзитни саобраћај 	КОМУНАЛНА БУКА <ul style="list-style-type: none"> – непостојање одлуке о акустичком зонирању Града – неконтролисано пуштање прегласне музике од стране угоститељских објеката – лоше стање дрвореда у урбаним срединама
НИВО ПОШУМЉЕНОСТИ И ПАРКОВИ <ul style="list-style-type: none"> – Постојање Програма 	НИВО ПОШУМЉЕНОСТИ И ПАРКОВИ <ul style="list-style-type: none"> – непостојање стратегије пошумљавања града Пожаревца – лоше стање парковског зеленила и парковске инфраструктуре – недостатак пројеката за реконструкцију паркова – недостатак пројеката за подизање нових парковских површина – садња инвазивних биљних врста
ПОВРШИНСКЕ ВОДЕ И ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА <ul style="list-style-type: none"> – постојање финансијских средстава за израду пројектно техничке документације у буџетском фонду за заштиту животне средине – подршка грађана 	ПОВРШИНСКЕ ВОДЕ И ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА <ul style="list-style-type: none"> – недостатак финансијских средстава од стране локалне самоуправе за партиципацију у пројекту – непостојање ажурираног катастра загађивача површинских вода – мали обим мониторинга површинских вода – велики број депонија отпада на самој обали Мораве, Млаве и Дунава – постојање септичких јама за одлагање отпадних вода
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> – могућност обезбеђивања финансијских средстава из фондова ЕУ и прекограничне сарадње – могућност увођења приватног партнера у ЈПП у области прикупљања и одлагања 	<ul style="list-style-type: none"> – одржавање постојећег стања – лоша казнена политика – лоша координација активности на различитим нивоима власти (локални, републички)

<p>смећа</p> <ul style="list-style-type: none"> – могућност гашења великог броја индивидуалних ложишта – ефикасније коришћење средстава из Буџетског фонда за заштиту животне средине. 	<ul style="list-style-type: none"> – могућност измене Стратегије управљања отпадом – погоршање економске ситуације – повећање броја моторних возила – неодржавање саобраћајница – успоравање реализације пројекта због неефикасног решавања власничких односа на локацијама на којима би се градила Фабрика воде, ППОВ, ...
--	--

РАЗВОЈ ПРИВРЕДЕ	
Снаге	Слабости
<p>Мала и средња предузећа и предузетништво</p> <ul style="list-style-type: none"> – Постојање традиције, капацитета и сировинске базе и ресурса за различите врсте делатности – Постепен опоравак приватног предузетништва – У складу са Законом о локалној самоуправи постоји одсек за локални економски развој и инвестиције – Едукована радна снага – Вишак изграђеног индустријског простора који је доступан за започињање нових активности – Значајно учешће малих и средњих предузећа – Постојање институција за нефинансијску подршку МСП и предузетништву АПР, РРА БП – Опремљене индустријске зоне – Постојање Закона о улагањима и Уредбе о условима и начину коришћења подстицаја за локални економски развој 	<p>Мала и средња предузећа и предузетништво</p> <ul style="list-style-type: none"> – Технолошка заосталост и висок степен технолошког отписа – Висок проценат незапослености – Низак степен ангажованих капацитета – Одлив високошколованог кадра – Недостатак дугорочних извора финансирања за локални развој – Недефинисаност локалне имовине – Ниска продуктивност и економичност – Недостатак иновативности у пословању – Недовољно повезивање локалних предузећа у кластере – Спорост у решавању имовинско-правних односа и стечајних поступака
<p>Пољопривреда и рурални развој</p> <ul style="list-style-type: none"> – Добри природни услови за пољопривредну производњу – Традиција у пољопривредној производњи – Квалификована радна снага – Постојање Пољопривредне Саветодавне Стручне Службе на територији Града Пожаревца – Постојање аграрног буџета на локалном нивоу 	<p>Пољопривреда и рурални развој</p> <ul style="list-style-type: none"> – Недостатак стратешког приступа у руралном развоју – Недовољно прерађивачких капацитета – Слаба организованост пољопривредних газдинстава – Неефикасна пољопривредна производња – Екстензивна производња, по структури и по приносима – Слаба техничка опремљеност и застарела механизација – Неедукованост пољопривредника – Неповољна старосна структура, миграција младих у град
<p>Туризам</p> <ul style="list-style-type: none"> – Богато културно – историјско и природно наслеђе – Постојање Туристичке организације Града Пожаревца које се бави развојем туризма – Препознатљиве туристичке, културне и привредне манифестације (ЉКИ, Глумачке 	<p>Туризам</p> <ul style="list-style-type: none"> – Низак ниво туристичког промета – Неискоришћеност туристичких потенцијала – Кратак просечан боравак посетилаца – Низак ниво коришћења смештајних капацитета – Мала туристичка потрошња, која се готово

<p>свечаности Дани Милиоја Живановића, Дани Слободана Стојановића, Сестрољински дани, СФАС, Бијенале Милене Павловић Барили, Првомајски уранак, Мајска гитаријада...)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Постојање локација атрактивних за све облике туризма – Гостопримство локалног становништва – Отворен Туристичко-информациони центар 	<p>у потпуности реализује у угоститељству</p> <ul style="list-style-type: none"> – Неискоришћени потенцијали ловног, здравственог, излетничког и културно-манифестационог туризма – Недостатак јасно дефинисаног туристичког производа – Недовољно усмерене маркетиншке активности
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> – Реструктурирање јавних предузећа – Развој регионалних и међуопштинских инфраструктурних пројеката – Постојање националних и регионалних стратешких докумената – Могућност коришћења националних фондова намењених пројектима – Постојање иностраних донаторских програма намењених финансирању подршке развоја привреде – Развој јавно приватног партнерства – Сарадња са земљама чланицама ЕУ 	<ul style="list-style-type: none"> – Недовољна финансијска средства за привредни развој

ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ	
Снаге	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> – Административни, образовни, здравствени и културни центар Браничевског управног округа 	<ul style="list-style-type: none"> – Негативна демографска кретања – Лоша образовна и старосна структура становништва
<p>Култура</p> <ul style="list-style-type: none"> – Богата културна традиција – Адекватан број установа културе – Реконструисани поједини објекти установа културе – Организација културних манифестација од домаћег и интернационалног значаја – Велики број квалитетних и афирмисаних стваралаца – Развијена мрежа КУД-ова и велики број аматерских стваралаца. – Спремност на међуопштинску, регионалну и међународну сарадњу – Укљученост у имплементацију пројеката финансираних из ЕУ средстава 	<p>Култура</p> <ul style="list-style-type: none"> – Установе културе оптерећене великим бројем запослених са неадекватним квалификацијама и компетенцијама – Неприлагођеност и нефлексибилност установа културе – Недостатак критичности – Непостојање јасне маркетиншке функције у установама културе – Недовољно издвајање средстава за финансирање пројеката у култури
<p>Друштвена брига о деци</p> <ul style="list-style-type: none"> – Постојање установе за предшколско васпитање и образовање – Образован и квалификован кадар – Подршка локалне самоуправе за бесплатан боравак деце у вртићима – Развијена мрежа по насељеним местима 	<p>Друштвена брига о деци</p> <ul style="list-style-type: none"> – Недовољан капацитет појединих објеката – Неадекватна опремљеност појединих вртића – Недовољна сарадња са организацијама које се баве ванинституционалном бригом о деци.

<p>Образовање</p> <ul style="list-style-type: none"> – Добро развијена мрежа основних школа – Разноликост образовних профила у средњим школама – могућност избора – Постојање високошколских образовних институција – Високо образовани наставни кадар у свим образовним институцијама – Образовање на ромском језику у Костолцу – Подршка локалне самоуправе талентованим и успешним ђацима и студентима – Укљученост у имплементацију пројеката финансираних из ЕУ средстава 	<p>Образовање</p> <ul style="list-style-type: none"> – Лоше инфраструктурно стање појединих образовних институција у граду и насељеним местима – Недовољна опремљеност савременим образовним средствима у основним и средњим школама – Недовољна промоција појединих образовних профила, пре свега заната – Недовољно развијена инклузија у школама – Слаба понуда неформалних видова образовања
<p>Здравство</p> <ul style="list-style-type: none"> – Регионални здравствени центар – Израђен систем опште и специјализоване здравствене заштите на нивоу Града – Урађене значајне реконструкције постојећих капацитета – Омогућен рад амбулантама и апотекарским установама у насељеним местима – Изузетно квалификован и стручан кадар – Постојање заштитника пацијентових права – Развој приватног лекарског сектора 	<p>Здравство</p> <ul style="list-style-type: none"> – Поједини здравствени објекти су инфраструктурно застарели – Недостатак финансијских средстава за нову медицинску опрему – Недовољан број специјалиста – Недовољно људских капацитета у појединим облицима здравствене заштите – Недовољан број амбуланти у сеоским насељима и с тим у вези непостојање сталне здравствене неге у сеоским насељима
<p>Социјална заштита</p> <ul style="list-style-type: none"> – Постојање мреже институција социјалне заштите – Високо квалификовани и компетенти запослени – Постојање услуге помоћ у кући – Добра сарадња са организацијама цивилног друштва – Укљученост у имплементацију пројеката финансираних из ЕУ средстава 	<p>Социјална заштита</p> <ul style="list-style-type: none"> – Сиромаштво широке популационе групе – Висока стопа незапослености – Недостатак средстава за ефикасније спровођење социјалне заштите – Недостатак финансијских средстава за субвенције сиромашним категоријама – Затвореност маргинализованих друштвених група за промене – Недостатак појединих услуга у систему социјалне заштите – Лични пратилац детета, лични асистент... – Недовољан број запослених у области пружања услуге помоћ у кући
<p>Спорт и физичка култура</p> <ul style="list-style-type: none"> – Богата спортска традиција – Постојање институције која је носилац свих активности у области спорта – Разноврсност спортских грана – Велики број спортских организација – Велики број активних, регистрованих спортиста и спортиста рекреативаца 	<p>Спорт и физичка култура</p> <ul style="list-style-type: none"> – Недостатак јасне спортске политике на локалном нивоу – Нејасни критеријуми финансирања спортских организација – Недостатак простора и спортских реквизита у образовним институцијама - Неадекватне сале за физичко васпитање при основним и средњим школама – Недостатак мотивације наставника за развој школског спорта – Негативна селекција деце у спорту – комерцијализација спорта

	<ul style="list-style-type: none"> – Недостатак врхунског спорта – Непостојање атлетске стазе, трим стазе, бициклическе стазе, затвореног базена....
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> – Управљање имовином – Постојање националних и регионалних стратешких докумената у свим областима друштвених делатности – Могућност коришћења националних фондова намењених пројектима – Постојање иностраних донаторских програма намењених финансирању активности у свим областима друштвених делатности – Успостављање партнерства са привредом и организацијама цивилног друштва у решавању кључних проблема – Сарадња са земљама чланицама ЕУ 	<ul style="list-style-type: none"> – Одлив високошколованог и стручног кадра из Пожаревца – „Увоз“ етничке нетолеранције – Недовољна финансијска средства за друштвени развој

4. ЗАКЉУЧЦИ: КОНКУРЕНТНЕ ПРЕДНОСТИ, ГЛАВНИ ТРЕНДОВИ, МОГУЋЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

Засновано на социо економској анализи, анализи животне средине и SWOT-а, размотрени су следећи главни правци и могућности деловања у граду Пожаревцу:

- **Закључак 1: Дobar географски положај (близина Београда, близина коридора IV, VII и X, и повезаност са њима),** представља битну конкурентну предност града Пожаревца, коју треба искористити у погледу *стварања повољних услова за привлачење инвеститора* према постојећој индустријској зони, развој пољопривреде, туризма, развој људских ресурса.
- **Закључак 2: Одрживи развој уз очување природних ресурса** - У Граду Пожаревцу од природних ресурса највише се искоришћавају угљ и пољопривредно земљиште, али он поседује и друге потенцијале на којима може градити свој будући развој (алтернативни извори енергије-ветар, сунце). С друге стране истовремено, постојећи велики загађивачи у окружењу, неадекватне депоније и постојање дивљих депонија, прекомерна употреба ђубрива, загађује животну средину и угрожава изворишта воде и остале природне ресурсе. Као неопходност *намеће се потреба за реконструкцијом постојећих и изградњом нових постројења за прераду воде за пиће из смањење губитака, проширењем канализационе мреже, санацијом, затварањем и рекултивацијом постојеће депоније и налажењем одрживог решења за прикупљање и одлагање отпада, као и изградња система за пречишћавање отпадних вода*. Такође је потребно радити на едукацији и подизању свести грађанства о потреби заштите животне средине и коришћењу природних ресурса уз поштовање принципа одрживог развоја.
- **Закључак 3: Пољопривреда и традиција у пољопривредној производњи,** представља такође велику могућност за развој Града Пожаревца. Неколико фактора утичу на недовољну конкурентност пољопривредне производње - уситњеност земљишта, релативно застарела механизација, недовољна примена савремене праксе у пољопривредној производњи, као и зависност од климатских услова. Све ово указује на *потребу за инвестирање у пољопривредну инфраструктуру (нпр. изградња система за наводњавање), удруживање индивидуалних пољопривредних произвођача ради заједничког наступа на тржишту, као и подизање нивоа образовања у примени нових технологија из области пољопривредне производње*.
- **Закључак 4: Успоравање миграције и запошљавање младих кадрова.** Миграцијама (ка већим градовима и иностранству) нарочито из сеоских подручја, живот на селу замире. Уопштено, рурална

популација је стара и смањује се број становништва овог подручја. Образован и стручни кадар одлази у веће градове у потрази за запослењем као и у иностранство, што доводи у питање функционисање руралног подручја. Из **наведених разлога потребно је дефинисати потпуно нову политику коју ће пратити сет активних мера усмерен ка: привлачењу инвеститора који ће запошљавати локалне кадрове, обнављање кадрова по јавним предузећима и установима, субвенције за нове бизнисе и samozapošljavanje и активна политика усмерена ка младим професионалцима са породицама који желе да раде и живе у Пожаревцу**

- **Закључак 5: Брига о деци и породици и помоћ старима.** Град Пожаревац карактерише изражен процес прогресивног старења становништва и негативан природни прираштај. Овај процес условља низ проблема везаних за старију популацију. Све је већи број старачких домаћинстава, старије особе нису у могућности да задовоље своје основне егзистенцијалне потребе, а немају ни адекватну здравствену заштиту. Због тога посебну пажњу треба усмерити на **предузимање мера за подизање квалитета заштите старих особа у граду Пожаревцу**, како у градском тако и у сеоском подручју. Такође град је суочен и са одређеним проблемима који су везани за категорију деце и породице, а који се сусрећу и на републичком нивоу: **сиромаштво, проблеми везани за образовање, незапосленост, здравствени проблеми, насиље над децом и други**. У решавању ових проблема потребно је ослонити се на већ постојеће ресурсе али и радити на стварању нових капацитета којима би се одговорило на потребе ове популације како би се проблеми свели на најмању могућу меру. Смањење сиромаштва, унапређење образовања и информисаности, унапређење здравља све деце, младих и породица, унапређење положаја деце и омладине ометене у развоју, заштита права деце без родитељског старања, заштита деце, младих и чланова породице од злостављања и смањење антисоцијалног понашања деце и младих, представљају основне правце деловања заједнице.

2009. године успостављена је услуга "Помоћ у кући за стара лица и особе са инвалидитетом", чију реализацију спроводи "Црвени крст Пожаревац". У 2016. години регистровано је 52 корисника ове услуге и то 41 корисник у градском а 11 корисника у руралном подручју, а за реализацију услуге ангажовано је 10 геронто-домаћица. Одлуком о буџету Града Пожаревац за 2016. годину за реализацију услуге опредељено је 5.200.000,00 динара.

У периоду од 1. фебруара 2014.- 1. фебруара 2015. године, Град Пожаревац је био партнер на реализацији пројекта "Брига о старим лицима – узвраћање услуге", који је спроведен у оквиру програма "EXCHANGE 4" који је финансирала Европска унија преко Делегације ЕУ у Србији. Водећи партнер на пројекту била је општина Велико Градиште, а поред Града Пожаревац, партнерске општине биле су још Мало Црниће и Голубац. Вредност пројекта износила је 142.066,29 евра.

Током реализације пројекта усвојен је и Правилник о пружању услуге помоћи у кући за старија лица.

- **Закључак 6: Богата културна баштина и развој туризма.** Богата културна баштина, бројни културно-историјски споменици (од којих неки представљају културно и туристичко благо националних размера-Виминацијум и Љубичево), наслеђе Милоша Обреновића, традиционалне културне манифестације представљају значајан потенцијал за развој туризма на подручју града Пожаревац. С тим у вези стварају се могућности за отварање нових радних места и развој привреде и других услужних делатности. С друге стране, да би се ови потенцијали у потпуности могли искористити, потребно је радити на **развијању туристичке инфраструктуре као пратећег сегмента у развоју туризма (проглашење туристичких лучких подручја, изградња рецептивних објеката), као и на менаџменту и маркетингу града.**

5. СТРАТЕГИЈА: ВИЗИЈА, МИСИЈА, ЦИЉЕВИ И ПРИОРИТЕТИ

Из свега до сада приказаног у овом документу и као наставк претходног стратешког документа дефинисана ВИЗИЈА развоја Града Пожареваца до 2022. Године наставља да гласи:

5.1. Визија

„Пожаревац, мој Град - савремени регионални центар источне Србије, са развијеном привредом, културом и инфраструктуром, еколошки чист, отворен за сарадњу“.

5.2. Мисија и вредности

Наша Мисија:

Град Пожаревац ће стварањем амбијента привлачног за инвестиције, улагањем у образовање, очувањем и развојем ресурса, отвореношћу, одговорним и савесним деловањем, постати регионални центар источне Србије.

У остварењу мисије, поштоваћемо следеће **кључне вредности**:

1. Изврсност - у обезбеђивању одговарајућих услуга које превазилазе очекивања грађана и привредника
2. Иновативност – као лидери, генерисаће нове идеје и константно ће тражити ефикаснији начини рада
3. Поштовање – у свакодневном раду све ће бити третирано са високим нивоом пристојности и достојанстава и поштовање законске регулативе
4. Интегритет – све активности ће бити спроведене са највишим нивоом одговорности који инспирише поверење јавности уз перманентно усавршавање
5. Отвореност – намера је да се сагледају све стране свих проблема и да подстакне вишеструко учешће свих сегмената заједнице, као и рад на побољшању комуникације са партнерима у заједници, јачање партнерстава и организационих способности
6. Толерантност – све активности ће се спроводити уз пуно поштовање родне, верске и националне равноправности, једнаке шансе за све грађане
7. Искреност – грађани и организације ће бити представљани са поносом и ентузијазмом и са иницијативама уз очување традиционалних вредности и унапређење културе.

6. ИНТЕР – СЕКТОРСКЕ ТЕМЕ

Ово поглавље даје свеукупну оцену стратегије, обзиром на равноправност полова и смањење сиромаштва.

6.1 Пол и једнакост

Питања једнакости са аспекта опште замисли одрживог развоја треба посматрати у склопу општих питања у образовању, информисању, култури, социјалном старању, али и поглед на начин интеграције припадника мањина, те сваког вида учествовања грађана у јавном животу.

Град Пожаревац је у складу са Законом о равноправности полова (“Службени гласник РС”, бр. 104/09) дужан да прати остваривање равноправности засноване на полу у свим областима друштвеног живота, примену међународних стандарда и Уставом зајемчених права у овој области. Град Пожаревац 7.12.2016. године потписао Европску повељу о родној равноправности на локалном нивоу. Национална стратегија за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности (“Службени гласник РС”, број 15/09) је као један од основних задатака поставила интегрисање принципа родне равноправности у све области деловања институција система у циљу бржег, равномернијег и ефикаснијег друштвеног развоја, а у складу са политиком једнаких могућности, на основу којих је израђен и усвојен Акциони план за родну равноправност и унапређење положаја жена града Пожаревца 2015-2017. (у даљем тексту: Акциони план).

Деловање Града Пожаревца у овој области је усаглашено са релевантним стратешким документима које је донела Влада Републике Србије и Скупштина града Пожаревца, и то: Националном стратегијом Србије за приступање ЕУ, Националном стратегијом за родну равноправност, Стратегијом за смањење сиромаштва, Националном стратегијом привредног развоја Србије, Миленијумским циљевима, Националном стратегијом за младе, Стратегијом регионалног развоја Републике Србије, Стратегијом развоја стручног образовања у Републици Србији, Стратегијом развоја образовања одраслих у Републици Србији, Националном стратегијом за превенцију и заштиту деце од насиља, Стратегијом развоја социјалне заштите у Републици Србији, Националном стратегијом одрживог развоја за период од 2009. до 2017.године.

Пут ка разумевању порекла родних разлика јесте проучавање родне социјализације, учења родних улога помоћу родних агенаса.

Такав принцип прави разлику између биолошког пола и друштвеног рода – дете се рађа са полом, а развија род.

Кроз контакте са разним агенсима социјализације, примарним и секундарним, деца постепено усвајају друштвене норме и очекивања које се сматрају карактеристичним за њихов пол.

Родне разлике нису биолошки предодређене, оне су културолошки продукване. Према том гледишту, родне неједнакости проистичу из социјализације различитих улога код мушкараца и жена.

На тај начин се усваја и подела рада по полу на мушке и женске послове.

У дефинисању и изради активности за једнакост полова укључени су социјални партнери, као и све релевантне организације, удружења и други актери, како би се различитим приступима омогућило свестрано сагледавање и приликом реализације планираних програма и мера остварили резултати са додатном вредношћу. По подацима из националних стратегија, на нивоу основног и средњег образовања родна неједнакост готово је елиминисана у већинском становништву и одражава се само у маргинализованим друштвеним групама. У високом образовању женска популација бележи чак нешто веће учешће од мушке. Родна неједнакост у образовању више се огледа у сегрегацији према образовним профилима, која указује на одржавање патријархалних образаца о „примереним женским и мушким професијама“.

Пратећи податке из националних стратегија закључујемо да је неписменост најизраженија у старијој женској популацији. У том смислу, образовна структура женске популације још увек показује ефекте ранијег неповољног положаја жена у образовању и новији трендови равноправног укључивања у

образовање на свим нивоима нису још довели до уједначавања образовних структура жена и мушкараца.

Положај жена на тржишту рада промењен је у поређењу са ранијим периодом (друга половина 20. века) када су жене бележиле високо учешће у радној снази—њихова партиципација се кретала око 70% док се последњих година креће око 58%. У том смислу је партиципација жена са територије Града Пожаревца још нижа од републичког просека (56,4%). Стопе активности и запослености жена у Србији значајно су ниже код жена него код мушкараца. Стопа незапослености жена у Србији представља једну од највиших стопа незапослености у Европи. Жене бележе и ниже учешће у укупном запошљавању и зарађују на месечном нивоу у просеку 17% мање од мушкараца и значајно су мање заступљене међу samozапосленим и предузетницима.

Жене из маргинализованих друштвених група (ромске, избегличке популације, интерно расељена лица и жене са инвалидитетом) имају изразито неповољан друштвени положај. Њихова дискриминација је двострука, односно проистиче истовремено из родне припадности и припадности маргинализованим групама које имају отежан приступ кључним институцијама и ресурсима друштва. Већина економски активних Ромкиња остварује приходе у неформалном сектору, односно на црном тржишту. Поред ниског степена привредне активности, високе стопе незапослености, положај Ромкиња одликује и: висока стопа неписмености, прекид школовања, сиромаштво и лоши услови живота у изолованим насељима, рано ступање у брак, непоседовање личних докумената, итд.

Отежан приступ важним ресурсима друштва, води оскудности значајних ресурса (материјалних, знања и вештина, социјалног капитала) и потискује према сиромаштву посебно следеће категорије жена: самохране мајке (посебно мале деце и деце са посебним потребама), домаћице, старе жене, болесне и жене са инвалидитетом, жене на селу (посебно старе и без власништва), жене у избегличком статусу, жене које су помажући члан домаћинства, Ромкиње, необразоване жене, незапослене жене и жене жртве насиља.

Родни односи у сфери партнерских и породичних односа и даље су обележени доминацијом патријархалног вредоносног система. Одржавање патријархалних образаца унутар домаћинстава и породице води неравноправној подели рада у којој жене обављају највећи део неплаћеног кућног рада, а у великом броју случајева имају ограничен приступ финансијским ресурсима.

Стратегија одрживог развоја Града Пожаревца кроз предвиђене приоритетне области и мере деловања, а посебно у области развоја привреде, пољопривредне производње, квалитетније социјалне и здравствене заштите и квалитетнијег образовања доприноси бољем положају жена и родно дискриминисаних група становништва Града.

6.2 Смањење сиромаштва

Сиромаштво у ужем смислу подразумева недовољне приходе за задовољење основних животних потреба. У ширем смислу сиромаштво представља вишедимензионални друштвени проблем, чије решавање подразумева обезбеђење подједнаке доступности јавним и комуналним услугама, као и поштовање људских права. То укључује стварање предуслова за задовољење основних потреба у области здравства, образовања, снабдевања енергијом, становања, информисања, као и пружања шанси појединцу да обезбеди егзистенцију за себе и своју породицу.

Правци стратешког планирања са циљем смањења сиромаштва треба да буду усмерени на:

- стратегију динамичног привредног раста и развоја, са нагласком на отварању нових радних места
- спречавање појаве тзв. новог сиромаштва, насталог услед реструктурирања привреде
- ефикасна примена и праћење постојећих програма, дефинисање нових програма, мера и активности који су намењени најугроженијима, најсиромашнијима

У области **запошљавања**, потребно је стварање нових могућности за запошљавање и развој ефикаснијег тржишта рада. У вези овог циља на локалном нивоу могуће је допринети кроз: доношење урбанистичких и просторних планова, уређење градског грађевинског земљишта, побољшање и развој локалне инфраструктуре, отварање центара и канцеларија за развој малих и средњих предузећа,

отварање система подстицаја на локалном нивоу – нпр. инкубатор центри, ослобађање од локланих такси итд., формирање локланих гаранцијских фондова за подстицање пољопривреде и развој предузећа, организованије информисање и издавање дозволи за улагаче, боље функционисање локалних инспекцијских служби, умрежавање са осталим локалним саоправама и сарадња са регионалним центрима Националне службе за запшљавање, организовање јавних радова.

У области **социјалне заштите**, основни циљ је смањење броја сиромашних и развој адекватније социјалне заштите. На локалном нивоу могуће је у вези овог циља: доношење стратегија развоја социјалне заштите, отварање дневних боравака за особе са посебним потребама, развој кућне неге и помоћи, отварање склоништа и прихватилишта, финасирање опреме корисника за смештај у установу социјалне заштите, финасирање народних кухиња, исплаћивање једнократних помоћи уз израду посебних критеријума, комуналне субвенције, уклањање архитектонских препрека, финасирање акција невладиних организација, укључивање приватног сектора, интегрисање свих актера на локалном нивоу у програмима заштите од насиља у породици, запошљавања корисника социјалне помоћи, интеграције посебно угрожених група-младих, старих, развијање волонтерских активности, побољшање информисаности грађана и стварање координационих механизма.

У области **здравствене заштите**, потребно је унапредити здравље становништва и смањити неједнакост у приступу здравственим услугама кроз: развој локалних стратегија здравља и формулисање програма здравствене заштите на нивоу заједнице који уважавају локалне специфичности, веће ангажовање локалне заједнице у промоцији здравља и посебно осетљивим групама, праћење, анализа и дистрибуција информација о здравственом стању становништва локалне заједнице, социјални маркетинг програма и активности намењених унапређењу здравља, посебно угрожених група, као права пацијената, развијање и стимулисање партнерства између здравствених и осталих установа и организација у реализацији програма очувања и унапређења здравља на нивоу локалне заједнице.

У области **образовања**, потребно је повећати образовни ниво становништва кроз:

унапређење предшколског образовања, јачање капацитета школских одбора, рационализацију капацитета различите намене, развој алтернативних образовних и васпитних програма за одрасле, реализацију програма функционалног описмењавања и образовања одраслих са инвалидитетом, побољшање информисаности о могућностима за образовање на локалном нивоу, развијање и праћење програма за образовно угрожене групе деце, развијање партнерстава са ромским заједницама на локалном нивоу, стипендирање најуспешнијих ђака.

Сви поменути циљеви који су саставни део мера Стратегије одрживог развоја Града Пожаревца, утичу на смањење сиромаштва наших суграђана.

7. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

Ефективно и ефикасно управљање локалном самоуправом подразумева јасне локалне развојне стратегије, планирање развоја оријентисано на резултате, повезаност стратегија са локалним буџетом и праћење спровођења постављених приоритета. Да би избегли и превазишли ризике израде „стратегије скривене на полицаи” која се не може повезати са стварним функционисањем локалне самоуправе и динамиком развоја заједнице, важно је поклонити велики значај и пажњу фази имплементације стратегије, и то већ у фази њене израде. Имплементација, односно реализација Стратегије је кључни део, односно сврха читавог процеса стратешког планирања.

Међутим, процес стратешког планирања је изнад свега динамичан процес и финални документи се посматрају као динамични односно променљиви алати. Као гаранција оваквог активног приступа, целокупан процес планирања треба да буде одређен као седмогодишњи циклус: анализе – планирања – програмирања – имплементације – реализације – праћења – процене – и поновне анализе. Након седам година би требало развијати нову Стратегију одрживог развоја локалне заједнице. Процес је комплетно приказан на следећем дијаграму:

Циклус Стратегије одрживог развоја локалне самоуправе		
Период	Активности пре почетка периода	Активности на крају периода
Прва и друга година	Израда једногодишњег оперативног програма	Извештај о имплементацији једногодишњег оперативног програма Ажурирање индикатора - Испуњење и статус имплементације Стратегије
Трећа година	Израда једногодишњег оперативног програма	Извештај о имплементацији једногодишњег оперативног програма Ажурирање индикатора - Испуњење и статус имплементације Стратегије Анализа потребе за ревизијом стратешког документа
Четврта година	Ревизија стратешког документа (по потреби) Израда једногодишњег оперативног програма	Извештај о имплементацији једногодишњег оперативног програма Ажурирање индикатора - Испуњење и статус имплементације Стратегије
Пета и шеста година	Израда једногодишњег оперативног програма	Извештај о имплементацији једногодишњег оперативног програма Ажурирање индикатора - Испуњење и статус имплементације Стратегије
Седма година	Израда једногодишњег оперативног програма	Извештај о имплементацији једногодишњег оперативног програма Ажурирање индикатора - Испуњење и статус имплементације Стратегије Покретање поступка за израду новог стратешког документа

Као што је за започињање процеса стратешког планирања, локална самоуправа донела одређену одлуку, у којој се иницира процес, именују људи за одређене послове, тако се и за фазу имплементације Стратегије морају учинити неопходни формални кораци. Пре свега, локална самоуправа ће пре иницирања фазе имплементације Стратегије донети следеће одлуке:

- Организациона јединица за послове локалног економског развоја прати процес и подноси Извештај о имплементацији
- Тело за координацију ће бити одговорно за имплементацију
- Дефинисати лица и одговорности на пројектима на којима је локална самоуправа носилац истих
- Дефинисати лица и одговорности на пројектима на којима је локална самоуправа пројектни партнер

Предуслов за имплементацију стратегије јесте стварање њеног језгра, односно **постојање организационе јединице за локални економски развој у Градској управи Града Пожаревца** и њених партнерских и оперативних тела.

Тело за координацију задужено су за стратешка и саветодавна питања, док су чланови Градског већа са ресором који покривају и организациона јединица за локални економски развој у Градској управи Града Пожаревца за имплементацију стратегије и пројеката.

Језгро стратешког тима је реорганизовано у организациону јединицу за локални економски развој у Градској управи Града Пожаревца. Тела одговорна за надгледање имплементације стратегије су Савет за одрживи развој Града Пожаревца, тело за координацију и вођење процеса израде Стратегије одрживог развоја Града Пожаревца.

У циљу успешне имплементације стратегије потребно је успоставити систем мониторинга и евалуације.

Организациона јединица за локални економски развој у Градској управи Града Пожаревца треба да извештава Тело за координацију на сваких шест месеци (а по потреби и тромесечно), а најмање једном годишње Скупштину Града о свом напредовању, кроз извештај о процесу реализације Стратегије.

Акциони план је дат опционо. Кроз усклађивање и имплементацију стратегије, листа пројеката ће се проверавати, мењати и допуњавати сваке године.

Стратегија одрживог развоја Града Пожаревца се сматра главном основом за буџет, просторно планирање као и друге секторске програме.

8. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР

- **Савет за одрживи развој Града Пожаревца**

Савет за одрживи развој Града Пожаревца је највише партнерско тело и непосредно је везан за садржај и имплементацију локалне стратегије одрживог развоја. Савет за локални одрживи развој удружује јавни сектор, цивилни сектор, предузећа и институције локалне самоуправе.

Задачи Савета за одрживи развој Града Пожаревца:

- Усклађује стратешке правце и пројекте
- Размењује идеје
- Предлаже институционални оквир и механизме имплементације
- Формира радне групе за имплементацију за области које покрива стратегија
- Надзире имплементацију локалне Стратегије одрживог развоја
- Извештава Скупштину града о постигнутим ефектима бар једном годишње

- **Тело за координацију**

Председник, координатори и чланови Тела за координацију у сарадњи са организацијом јединицом Градске управе за локални економски развој чине координациону групу, која се оперативно бави актуелним проблемима и спровођењем стратегије. Координацију води руководилац Сектора за локално економски развој, привреду и пољопривреду (координатор).

- **Организациона јединица за локални економски развој у Градској управи Града Пожаревца** - стручна подршка реализацији стратегије

Локална развојна институција - Организациона јединица за локални економски развој у Градској управи Града Пожаревца, биће одговорна за спровођење и праћење спровођења Стратегије одрживог развоја Града Пожаревца 2017-2022.

Организациона јединица за локални економски развој у Градској управи Града Пожаревца ће радити на пројектно-орјентисаним принципима, и имаће задатак да повезује све капацитета и актере локалне самоуправе, да их усклађује и стави у функцију развоја и то у оквиру 4 области предвиђених стратегијом:

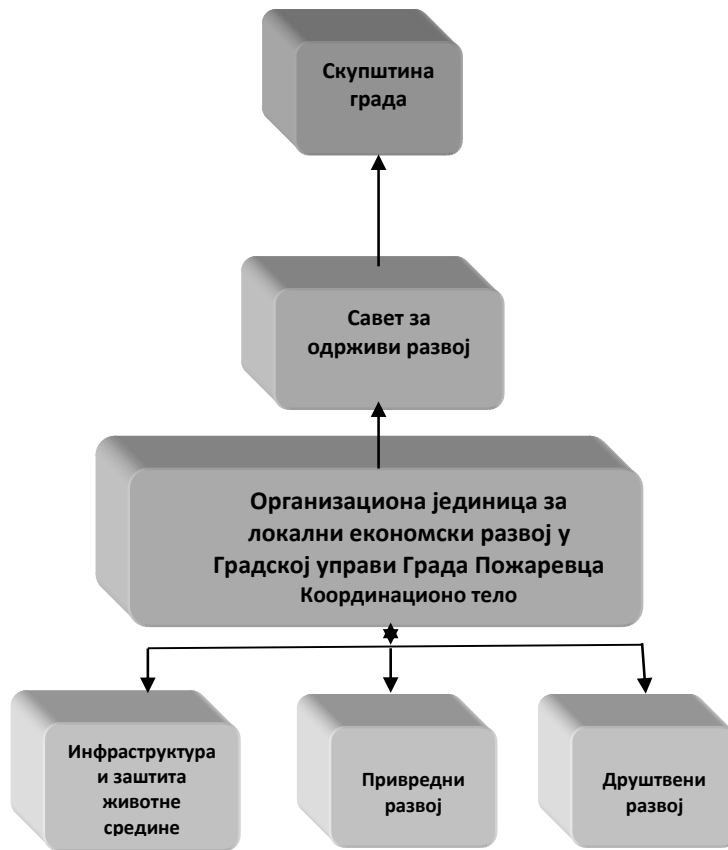
- Инфраструктура и заштита животне средине
- Привреда и туризам
- Пољопривреда
- Људски ресурси и социјална заштита

Задачи организационе јединице за локални економски развој у Градској управи Града Пожаревца:

- Развијање и подршка партнерству: институционалне сарадње, партнерство на регионалном, националном и међународном нивоу, сарадња између јавног, привредног, НВО сектора на реализацији развојних пројеката у циљу локалног развоја
- Поспешивање целокупног развоја локалне самоуправе
- Припрема и спровођење развојних пројеката
- Проналажење домаћих и међународних финансијских средстава за финансирање пројеката.

График 9: Органограм за имплементацију

9. МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА

Основна сврха стратешких докумената је да се њиховом имплементацијом направи промена у локалној заједници. Посебно је тежак задатак како ту промену измерити, односно утврдити да ли је током имплементације стратегије промена стварно и настала. Из тих разлога је неопходно планирати систем мониторинга и евалуације. Сврха мониторинга и евалуације се пре свега односи на њихову директну везу са управљањем процесом имплементације стратегија, које треба да буде засновано на резултатима, односно тичу се мерења перформанси стратегија.

Град Пожаревац се определио да посебну пажњу поклони процесу мониторинга и евалуације Стратегије одрживог развоја.

Управљање процесом мониторинга и евалуације – Град Пожаревац је дефинисао да континуиран процес мониторинга и евалуације имплементације Стратегије одрживог развоја спроводи организациона јединица за локални економски развој у Градској управи Града **Пожаревца** у сарадњи са свим локалним, регионалним, националним и интернационалним партнерима. Организациона јединица за локални економски развој у Градској управи Града Пожаревца ће, пре свега радити на следећим активностима:

- комуникација са свим партнерима
- израда временског плана мониторинга пројеката и евалуације Стратегије
- израда извештај о имплементацији једногодишњег оперативног програма
- ажурирање индикатора - Испуњење и статус имплементације Стратегије
- предлагање корективних мера

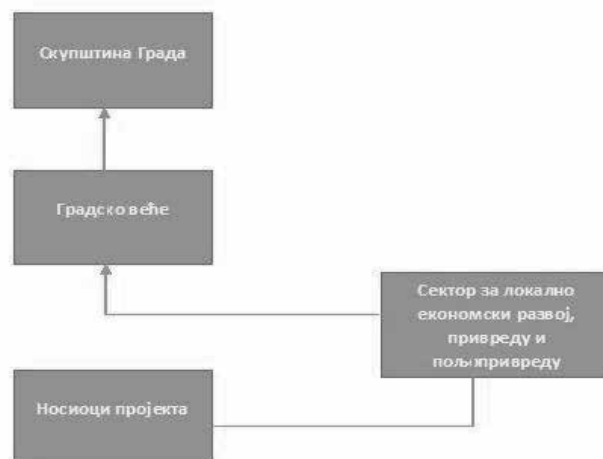
У сврху мониторинга и евалуације израдиће се посебни планови комуникације, ток документације и евалуациони упитници, на основу којих ће запослени у организационој јединици за локални економски развој у Градској управи Града Пожаревца добијати тачне и правовремене информације. На основу тих информација запослени ће периодично радити евалуациони извештаји који ће се подносити надлежним органима, пре свега Телу за координацију, апотом и Градском већу као телу одговорном за имплементацију Стратегије. Организациона јединица за локални економски развој у Градској управи Града Пожаревца ће урадити анализу реализованих пројеката и њихових ефеката, са посебним освртом на евентуалне препреке у њиховој реализацији и у сарадњи са Градским већем ће се давати смернице за одређене интервенције у имплементацији Акционог плана.

Овим документом је предвиђено да организациона јединица за локални економски развој у Градској управи Града Пожаревца на кварталном нивоу извештава Градско веће, преко тела за координацију о напретку на имплементацији Стратегије, односно Једногодишњег оперативног програма. Такође, предвиђено је да се на годишњем нивоу, Скупштини града подноси годишњи извештај о реализацији Стратегије, и то од стране Градског већа.

Сви ови извештаји треба да послуже и у циљу правовременог интервенисања у случају неопходности предузимања одређених мера, како би се Акциони план Стратегије што успешније реализовао.

На следећој слици представљен је шири оквир функционисања процеса мониторинга и евалуације Стратегије, односно пројеката дефинисаних у њеном Акционом плану.

9.1 Јавност и информисање

Доступност Стратегије одрживог развоја Града Пожаревца 2017-2022, односно информисаност и обавештеност заједнице о степену њене реализација, од велике је важности, јер заинтересоване стране треба да буду упознате како са напретком, тако и са активностима које могу предузети како би помогли у остварењу циљева и приоритета дефинисаних овом Стратегијом. То захтева осмишљавање начина којим ће се надлежнима и заједници давати редовне информације и то на почетку, у току и на крају процеса реализације Стратегије.

Сажета верзија Стратегије биће одштампана на српском и енглеском језику и биће постављена на званичном порталу Града Пожаревца.

АКЦИОНИ ПЛАН

Град Пожаревац			Стратегија одрживог развоја 2017 – 2022.		
I - Приоритетна област		Инфраструктура и заштита животне средине			
I - 1.	Стратешки циљ - Квалитетан и континуиран развој инфраструктуре				
I -1.1.	Специфични циљ - Унапређење урбанистичко планске документације на локалном и међуопштинском нивоу				
1.1.1.	<i>Мера: Стратешки присуп у развоју урбанистичко планске документације</i>				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
1.1.1.1.	Израда стратегије управљања градским грађевинским земљиштем	Град Пожаревац	2017 – 2019.	Град Пожаревац	Одлука о усвајању Стратегије
1.1.1.2.	Израда недостајућих Урбанистичких планова на градском нивоу и за Градску општину Костолац.	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац	Израђени урбанистички планови
1.1.1.3	Израда недостајућих Планава детаљне регулације на градском нивоу и за Градску општину Костолац	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град	Израђени планови детаљне регулације
1.1.1.4.	Наставак активности на развоју Географског Информационог Система	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац , РС, ЕУ	Унапређен ГИС
1.1.1.5.	Израда годишњих	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац	Одлука о усвајању годишњег оперативног

	оперативних планова инвестиционих улагања (реконструкција објеката и унапређења локалне инфраструктуре)				плана за сваку годину
1.1.2. Мера: Уграђивање принципа добре праксе и одрживог развоја у урбанистичку планску документацију					
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
1.1.2.1.	Уграђивање принципа енергетске ефикасности и рационалне изградње приликом израде просторних и урбанистичких планова.	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац	Модернизација процеса планирања
1.1.2.2.	Уграђивање принципа очувања природних ресурса и визуелног идентитета подручја, као и поштовања традиције приликом израде просторних и урбанистичких планова.	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац	Модернизација процеса планирања
I - 1.2. Специфични циљ - Повећање мобилности грађана и повезаности Пожаревца са регионом					
1.2.1. Мера: Развој водног саобраћаја и афирмација Дунава као развојног потенцијала					
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
1.2.1.1	Успостављање путничког пристаништа на Дунаву	Градска управа Града Пожаревца Градска општина Костолац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Проглашено пристаниште
1.2.1.2.	Реконструкција и ревитализација канала Дунавац у Костолцу путнички саобраћај	Градска управа Града Пожаревца Градска општина Костолац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Реватилосаван канала Дунавац

1.2.2. Мера: Развој друмског саобраћаја и пратеће инфраструктуре					
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
1.2.2.1.	Реконструкција, рехабилитација и изградња локалних путева на територији града	Градска управа Града Пожареваца,	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Унапређено стање локалне путне мреже
1.2.2.3.	Унапређење квалитета и проширење капацитета пута	Градска управа Града Пожареваца	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ,	Унапређен квалитет пута
1.2.2.4.	Решавање проблема мирујућег саобраћаја – ПАРКИНГ ПРОСТОР	Градска управа Града Пожареваца, Јавно предузеће Путеви Србије Паркинг сервис Приватни сектор	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Повећан број паркинга
1.2.3. Мера: Развој железничког саобраћаја и пратеће инфраструктуре					
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
1.2.3.1.	Успостављање сарадња са ЈП Железнице Србије	Град Пожаревац, Железнице Србије а.д.	2017.	Град Пожаревац	Споразум о сарадњи
1.2.3.2.	Решавање имовинско правних односа са ЈП Железницом Србије	Град Пожаревац, Железнице Србије а.д., Републичка Дирекција за имовину	2017-2022.	Град Пожаревац	Решени имовинско правни односи
1.2.4. Мера: Развој ваздушног саобраћаја и пратеће инфраструктуре					
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор

1.2.4.1.	Припрема пројектно техничке документације за мини аеродром у Костолицу, код Драгуља	Град Пожаревац, Грдаска општина Костолац	2017-2018.	Град Пожаревац, РС, ЕУ, кредити	Урађена пројектно техничка документација
1.2.4.2.	Прикупљање дозвола и сагласности за аеродром Драгуљ, Костолац	Град Пожаревац, Грдаска општина Костолац	2017-2018.	Град Пожаревац, РС, ЕУ, кредити	Прикљене дозволе и сагласности
1.2.4.3.	Стављање у функцију аеродрома Драгуљ, Костолац – приватни инвеститор	Град Пожаревац, Грдаска општина Костолац	2022+2	Град Пожаревац, Инвеститор	Аеродром почео са радом
I - 1.3.	Специфични циљ - Унапређење и развој инфраструктурних капацитета у циљу побољшања квалитета живота и рада на територији града Пожаревца				
1.3.1.	Мера: Унапређење и развој водоводне и канализационе мреже				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
1.3.1.1.	Унапређење квалитета пијаће воде на територији града Пожаревца	Град Пожаревца, Јавно предузеће Водовод и канализација Инвеститор	2017 -2022.	Град Пожаревац, Инвеститор	Извештај Завода за јавно здравље о квалитету воде
1.3.1.2	Припрема документације за фабрику воде	Град Пожаревца, Јавно предузеће Водовод и канализација	2017-2018.	Град Пожаревац, ЈКП Водовод и канализација	Припремљена документација
1.3.1.3	Радови на фабрици воде	Град Пожаревца, Јавно предузеће Водовод и канализација	2018-2025.	Град Пожаревац, РС, ЕУ, кредити	Израђена Фабрика воде

1.3.1.4.	Израда плана реконструкције водоводне и канализационе мреже на територији града Пожареваца	Град Пожаревац, Јавно предузеће Водовод и канализација	2017 – 2018.	Град Пожаревац	Одлука о усвајању плана
1.3.1.5.	Реализација плана реконструкције водоводне мреже на територији града Пожареваца и насељених места	Град Пожаревац, Јавно предузеће Водовод и канализација	2017 – 2022.	Град Пожаревац, ЕУ, кредити	Реконструисано до 20% мреже
1.3.1.6.	Реализација плана реконструкције канализационе мреже на територији града Пожареваца и насељених места	Град Пожаревац, Јавно предузеће Водовод и канализација	2017 – 2022.	Град Пожаревац, ЕУ, кредити	Реконструисано до 20% мреже
1.3.2.	<i>Мера: Развој топлводне мреже и примена алтернативних извора енергије</i>				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
1.3.2.1.	Реконструкција топлводне мреже	ЈП Топлификација Пожаревац	2017 -2022.	Град Пожаревац	Реконструисано до 20% мреже
1.3.2.2.	Проширење обухвата топлводне мреже на територији града	ЈП Топлификација Пожаревац Град Пожаревац	2017- 2022.	Град Пожаревац, кредити и донације и средства трећих лица	Повећан обухват за максимално до 20% мреже
1.3.2.3.	Изградња топлопредајних станица, прикључних и дистрибутивних топлвода у зонама које гравитирају магистралним правцима који су раније изведени	ЈП Топлификација Пожаревац Град Пожаревац	2017.	Сопствена средства, Град Пожаревац	Број изграђених станица
1.3.2.4.	Изградња дистрибутивних топлвода и прикључних	ЈП Топлификација Пожаревац	2018.	Сопствена средства,	Број изграђених дистрибутивних и прикључних топлвода

	топловода до објеката купаца у зонама у којима су изграђене топлопређане станице	Град Пожаревац		Град Пожаревац	
1.3.2.5.	Изградња пумпне станице за подизање притиска	ЈП Топлификација Пожаревац Град Пожаревац	2019.	Сопствена средства, Град Пожаревац	Изграђена пумпна станица
1.3.2.6.	Изградња примарног топловода "Забелски крак-наставак", "Расадник север", "Изворска"	ЈП Топлификација Пожаревац Град Пожаревац	2020.	Сопствена средства, Град Пожаревац	Изграђен примарни топловод
1.3.2.7.	Изградња топлопредајних станица и прикључних топловода у зонама које су новоизграђене. Изградња дистрибутивних топловода и прикључних топловода до објеката купаца у зонама у којима су изграђене топлопређане станице.	ЈП Топлификација Пожаревац Град Пожаревац	2020.	Сопствена средства, Град Пожаревац	Број изграђених топлопредајних станица и прикључних топловода
1.3.2.3.	Увођење алтернативних извора енергије у јавне установе и институције	Град Пожаревац, приватни инвеститор	2017- 2022.	КfW, сопствена средства, донације	Алтернативни извори енергије
1.3.2.4.	Унапређење енергетске ефикасности у јавним објектима на територији града Пожареваца кроз добијање енергетских пасоша	Град Пожаревац	2017- 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ, донације, кредити	Унапређена енергетска ефикасност јавних објеката и добијено 4 енергетска пасоша
1.3.3.	Мера: Развој електро-енергетских и телекомуникационих система				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
1.3.3.1.	Израда студије за процену капацитета и унапређење електроенергетске мреже на нивоу свих насеља на	Град Пожаревац	2017-2018.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Урађена студија

	територији града				
1.3.3.2.	Фазна реконструкција и унапређење јавне расвете у граду и насељеним местима	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ, кредити	Реконструисана јавна расвета
1.3.3.3.	Побољшање квалитета телефонских и интернет услуга на територији насељених места	Град Пожаревац, оператери	2017– 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ, кредити	Унапређен квалитет интернета
1.3.3.4.	Подршка развоју широкопојасне телекомуникационе и интернет мреже на територији града Пожаревац	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ, кредити	Широкопојасна мрежа
1.3.3.5.	Стварање услова за повећање електро-енергетских капацитета у Индустијској зони	Град Пожаревац, ЕПС Дистрибуција – огранак Електродистрибуција Пожаревац	2017-2018.	Град Пожаревац, РС	Уговори о изградњи трафо поља
1.3.3.6.	Реконструкција електро-енергетске мреже у Индустијској зони	Град Пожаревац, ЕПС Дистрибуција – огранак Електродистрибуција Пожаревац	2017-2022.	Град Пожаревац, РС	Број електро-енергетских постројења стављених у функцију
1.3.4.	<i>Мера: Подизање квалитета услуга комуналног сектора</i>				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
1.3.4.1.	Увођење монитинга рада ЈКП на територији града Пожаревца	Град Пожаревац	2017-2018.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Дефинисан систем мониторинга
1.3.4.2.	Постављање јавних тоалета и план уређења	Град Пожаревац ЈКП	2017-2018.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Одлука о постављању јавних тоалета Број тоалета
1.3.4.3.	Повећање транспарентности рада ЈКП	ЈКП	2017-2018.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Израђен сајт ЈКП
1.3.4.4.	Затварање, санација и рекултивација депоније Јермино Поље и изградња	Град Пожаревац ЈКП	2017-2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Затворена, санирана и рекултивисана депонија, изграђена трансфер станица, изграђен рециклажни центар

	трансфер станице				
1.3.4.5	Регулисање дивљих депонија посебно у руралним срединама	Град Пожаревац ЈКП	2017-2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Број санираних дивљих депонија
1.3.4.6.	Уређење и измештање пијаца	Град Пожаревац ЈКП	2017-2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Уређене пијаце/формиране нове
1.3.4.7.	Формирање ауто пијаце	Град Пожаревац ЈКП	2017-2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Формирана ауто пијаца/одређена парцела за ауто пијацу
1.3.4.8.	Уређивање Трга Чикош, Браће Вујовића и зоне Старог корзоа, осталих пешачких зона, дечјих игралишта и парковских површина и опремање урбаним мобилијаром	Град Пожаревац ЈКП	2017-2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Уређене пешачке зоне и парковске површине
I – 1.4.	Специфични циљ – Повећање регионалног повезивања и међуопштинске сарадње у области инфраструктуре				
1.4.1.	Мера: Стратешки развој регионалне инфраструктуре и развој заједничких политика развоја				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
1.4.1.1.	Израда стратегије реконструкције општинске и међуопштинске инфраструктуре	Регионална развојна агенција Браничево Подунавље, ЈЛС, ЈКП	2017-2018.	Локалне самоуправе Браничевског округа, РС, ЕУ	Одлука о усвајању Стратегије
1.4.1.2.	Израда пројектно техничке документације и планских основа за регионалну депонију	Регионална развојна агенција Браничево Подунавље ЈЛС Браничевског округа	2017-2022.	ЈЛС, РС, ЕУ, донације, кредити	Израђен Регионални план управљања отпадом и пројектно техни. документација

Град Пожаревац			Стратегија одрживог развоја 2017 – 2022.		
II - Приоритетна област		Развој привреде			
II - 1.		Стратешки циљ - Креирање услова за бржи економски развој града и стварање позитивне пословне климе			
II - 1.1.		Специфични циљ - Унапређење локалних политика за подстицање економског развоја			
1.1.1.		Мера: Формулисање секторских развојних политика и стратегија			
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
1.1.1.1.	Израда Стратегије руралног развоја и развоја пољопривреде	Град Пожаревац, Удружења пољопривредника	2017-2018.	Град Пожаревац	Урађена и усвојена Стратегија развоја пољопривреде
1.1.1.2.	Израда Стратегије развоја туризма	Град Пожаревац, Пословни сектор	2017.	Град Пожаревац	Урађена и усвојена Стратегија развоја туризма
1.1.1.3.	Израда Акционг плана запошљавања	Град Пожаревац, Савет за запошљавање	За сваку годину	Град Пожаревац	Урађе и усвојен Акциони план запошњавања
1.1.1.4.	Израда плана промоције пословног сектора са територије Града Пожаревца	Град Пожаревац, ПК Пожаревац	2017.	Град Пожаревац	Урађен план промоције и започета имплементација
1.1.2.		Мера: Увођење и промоција стимулативних мера у области локалног економског развоја и запошљавања			
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
1.1.2.1.	Увођење система стимулативних мера и олакшица при отварању предузећа и отварању нових радних места односно ревизија постојећих	Град Пожаревац	2017-2022. годишњи	Град Пожаревац	Дефинисан и јасан систем стимулативних мера , Одлука о усвајању Програм ЛЕР

	подстицаја и олакшица – Програм локалног економског развоја				
1.1.2.2.	Развој механизма градске (финансијске и нефинансијске) подршке малим и средњим предузећима, женском, омладинском и социјалном предузетништву	Град Пожаревац, Удружења предузетника, Регионална привредна комора, НВО, Приватни сектор	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС	Развијен систем субвенција (финансијских и нефинансијских)
1.1.2.3.	Ефикасније управљање аграрним буџетом у буџету Граду	Град Пожаревац, Удружења пољопривредника	2017.	Град Пожаревац	Јасно дефинисан аграрни буџет у буџету Града са развијеним механизмима приходавања
1.1.2.4.	Развој мера и механизма за подизање извозних капацитета предузећа – кроз Програм ЛЕРА	Град Пожаревац, Удружења предузетника, Регионална привредна комора Пожаревац	2017.	Град Пожаревац	Формиран програм мера и подстицаја Града за подизање извозних капацитета предузећа
1.1.2.5.	Увођење додатних дестимулативних мера или казни за неодговорно понашање према животној средини или прекомерно коришћење природних ресурса	Град Пожаревац Пословни сектор	2017.	Град Пожаревац	Дефинисане мере
1.1.3.	Мера: Унапређење капацитета јавног сектора за спровођење локалних секторских политика				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
1.1.3.1.	Институционално јачање локалне управе кроз стручно оспособљавање служби или радних тимова задужених за праћење и унапређење локалног економског развоја и	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Број едукованих службеника

	запошљавања				
1.1.3.2.	Поштовање принципа стручности, компетентности код избора кадрова унутар локалне власти и јавних предузећа	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац	Уведен систем позитивне селекције
1.1.3.3.	Развој сопствених процедура или механизма стимулисања пројеката и пословних иницијатива које су у складу са стратегијом развоја	Град Пожаревац	2017.	Град Пожаревац	Дефинисане процедуре
1.1.3.4.	Реструктурирање јавних предузећа и увођење тржишта у јавном сектору	Град Пожаревац Јавна предузећа	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Унапређена ефикасност јавних предузећа
1.1.4. Мера: Унапређење повољног пословног окружења					
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
1.1.4.1.	Решавање имовинско правних односа и услова за локације и објекте повољне за пословне активности	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС,	Повећан број локација и објеката за пословне активности
1.1.4.2.	Развој механизма за праћење динамике локалног тржишта рада	Град Пожаревац	2017.	Град Пожаревац, РС	Дефинисан механизам
1.1.4.4.	Промовисање јавно приватног партнерства	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Повећан број ЈПП пројеката, Закључен Уговор о ЈПП
1.1.4.5.	Увођење стимулативне и транспарентне локалне пореске политике укључујући и таксе	Град Пожаревац	2017 – 2018.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Дефинисана локална пореска политика

1.1.4.6.	Унапређење сарадње локалне самоуправе и привредног сектора	Град Пожаревац Пословни сектор	2017 – 2022.	Град Пожаревац	Успостављени партнерски односи
1.1.4.7.	Прибављање војне имовине у својину Града Пожаревца по претходној Студији оправданости	Град Пожаревац, Министарство одбране РС	2017-2022.	Град Пожаревац	1 војни објекат прибављен у својину Града Пожаревца
II - 1.2.	Специфични циљ - Унапређење индустријско-привредне пословне инфраструктуре				
1.2.1.	Мера: Унапређење квалитета и капацитета индустријских зона				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
1.2.1.1.	Завршетак инфраструктурних радова у зони Фабрике Шећера	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Комунално опремљена зона бивше фабрике Шећера
1.2.1.2.	Изградња робно трговинског центра – шопинг центра Пожаревац	Град Пожаревац, инострана компанија	2017 – 2018.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Повећан капацитет зоне Број упослених радника
1.2.1.3.	Подршка Града новим инвеститорима у комплексу индустријске зоне	Град Пожаревац, иностране компаније, Амбасаде	2017-2022.	Град Пожаревац, инвеститори	Присуство инвеститора
1.2.2.	Мера: Унапређење ефикасности система пословних услуга за подршку МСП и предузетницима				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
1.2.2.1.	Успостављена сарадња са надлежним Министарствима и привредницима у циљу координације активности	Град Пожаревац Регионална привредна комора ПО	2017.	Град Пожаревац	Координисане активности
1.2.2.2.	Дефинисање пословних услуга подршке на	Град Пожаревац Пословни сектор	2017 – 2018.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Дефинисане услуге

	основу потреба МСП и предузетника – студија	РРА Браничево Подунавље			
1.2.2.3.	Унапређење квалитета рада институција које пружају пословне услуге подршке МСП и предузетницима	Град Пожаревац Пословни сектор РРА Браничево Подунавље Регионална привредна комора ПО	2017 – 2018.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Унапређена ефикасност
1.2.2.4.	Развој механизма за подстицати интересног повезивања и умрежавања субјеката у сектору производње (кластери, удружења, асоцијације)	Град Пожаревац Пословни сектор Регионална привредна комора ПО	2017-2019.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Повећање броја кластера, удружења...
1.2.2.5.	Успостављање дугорочне сарадње са удружењима привредних субјеката	Град Пожаревац Пословни сектор	2017.	Град Пожаревац	Пословни сектор укључен у рад јавне администрације
1.2.2.6.	Формирање бизнис инкубатора	Град Пожаревац Пословни инкубатор Регионална привредна комора ПО	2017 – 2019.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Повећање броја старт уп одрживих предузетника
1.2.2.7.	Успостављање Бизнис клинике	Удружења предузетника Регионална привредна комора ПО	2018.	Град Пожаревац, РС	Смањен број угашених и затворених бизниса
II - 2.	Стратешки циљ - Развој конкурентне и извозно оријентисане привреде				
II -2.1.	Специфични циљ - Повећање директних инвестиција на територији града Пожареваца				
2.1.1.	Мера: Развој маркетиншке функције ради промоције града за нове инвестиције				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
2.1.1.1.	Формирање базе података о расположивим ресурсима за потенцијалне инвеститоре (земљиште, објекти, радна снага...)	Град Пожаревац	2017.	Град Пожаревац	Формирана база
2.1.1.2.	Промоција пословних	Град Пожаревац	2017 –	Град Пожаревац, РС,	Промовисани пословни потенцијали

	потенцијала града Пожареваца на домаћим и иностраним сајмовима		2022.		
2.1.1.3.	Припрема и ажурирање постојећих промотивних материјала, каталога	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС,	Припремљен промотивни материјал
2.1.1.4.	Подршка организацији локалних сајмова и манифестација	Град Пожаревац, Регионална привредна комора Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС,	Организована минимум 2 манифестације годишње
2.1.2.	<i>Мера: Спровођење активне политике привлачења инвестиција кроз развој партнерстава и међуопштинску сарадњу</i>				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
2.1.2.1.	Дефинисање кључних међуопштинских пословних потенцијала за нове инвестиције	РРА Браничево Подунавље	2017-2018.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Дефинисани међуопштински потенцијали у Регионалној СТратегији развоја
2.1.2.2.	Спроведен и окончан процес сертификације	НАЛЕД и Град Пожаревац	2017-2019.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Потписан споразум
2.1.2.3.	Брендирање међуопштинског подручја за јасно дефинисане инвестиције	РРА Браничево Подунавље	2017-2018.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Брендиран регион
2.1.2.4.	Заједничке промоција на регионалном и међународном тржишту	РРА Браничево Подунавље	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Промовисани међуопштински потенцијали
II -2.2.	Специфични циљ - Повећање броја предузетника и иновативних и извозно оријентисаних предузећа				
2.2.1.	<i>Мера: Повећање броја предузетника</i>				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор

2.2.1.1.	Израда плана и програма за промоцију предузетништва, предузетничке културе и образовања и њихова промоција	Град Пожаревац, Регионална привредна комора ПО, Удружења предузетника, НСЗ Пожаревац, РРА Браничево Подунавље	2017 – 2022.	Град Пожаревац	Израђен план и програм
2.2.1.2.	Подршка старт уп пројектима - конкурс	Град Пожаревац, Регионална привредна комора, Удружења предузетника, НСЗ Пожаревац, РРА Браничево Подунавље	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС,	Дефинисан и имплементиран систем подршке старт уп-у
2.2.1.3.	Подршка, промоција, едукација и развој креативних индустрија – конкурс	Град Пожаревац, Регионална привредна комора, Удружења предузетника, НСЗ Пожаревац, РРА Браничево Подунавље	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС,	Развој креативне индустрије
2.2.1.4.	Подршка, промоција, едукација и развој женског предузетништва – конкурс	Град Пожаревац, Регионална привредна комора, Удружења предузетника, НСЗ Пожаревац, РРА Браничево Подунавље	2017 – 2022.	Град Пожаревац РС,	Развој женског предузетништва
2.2.1.5.	Подршка, промоција, едукација и развој омладинског предузетништва – конкурс	Град Пожаревац, Регионална привредна комора, Удружења предузетника, НСЗ Пожаревац, РРА Браничево Подунавље	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС,	Развој омладинског предузетништва
2.2.1.6.	Подршка, промоција, едукација и развој социјалног предузетништва- конкурс	Град Пожаревац, Регионална привредна комора, Удружења предузетника, НСЗ Пожаревац, РРА Браничево Подунавље	2017- 2022.	Град Пожаревац, РС,	Развој социјалног предузетништва
2.2.2.	<i>Мера: Стимулисање научно-истраживачког рада и његова економска имплементација</i>				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
2.2.2.1.	Стимулација студената за решавање конкретних	Град Пожаревац, НСЗ Пожаревац,	2017- 2022.	Град Пожаревац, РС,	Конкурс – Награђени студенти

	проблема привреде - конкурс	Пословни сектор			
2.2.2.2.	Стипендирање пост дипломских студената	Град Пожаревац,	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС,	10 најбољих студената
2.2.2.3.	Подршка стучним праксама за младе истраживаче у земљи и иностранству	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС	10 најбољих студената
2.2.2.4.	Подршка научно стручним скуповима и конференцијама	Град Пожаревац, Висока техничка школа, Факултет за пословну економију	2017 – 2022.	Град Пожаревац	Организовани научни скупови и конференције
II - 3.	Стратешки циљ - Унапређење конкурентности пољопривредне производње				
II - 3.1.	Специфични циљ - Унапређење аграрне инфраструктуре и система одбране од елементарних непогода				
3.1.1.	Мера: Развој аграрне инфраструктуре (саобраћај, мелиорација...)				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
3.1.1.1.	Унапредити контролу исправности пољопривредне механизације и возила од стране МУП-а у току годишњих кампања (сунцокрет, пшеница и сл.)	Град Пожаревац, МУП Србије	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС	Смањен број саобраћајних незгода у којима учествују пољопривредне машине и механизација
3.1.1.2.	Израда саобраћајне студије о нивоу неопходне аграрне саобраћајне инфраструктуре на територији Града (агарски путеви, отресишта – трајније решење)	Град Пожаревац, Пољопривредна саветодавна стручна служба	2017.	Град Пожаревац, РС	Израђена саобраћајна студија и дефинисани приоритети

3.1.1.3.	Поправка атарских путева у складу са Студијом 1.1.1.2	Град Пожаревац Пољопривредна саветодавна стручна служба	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС	Поправљени атарски путеви
3.1.1.4.	Очување и ревитализација заштитног путног појаса свих атарских путева који су узурпирани орањем	Град Пожаревац Пољопривредна саветодавна стручна служба Удружења пољопривредника НВО	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС	Смањене површине путних појасева које су узурпирани орањем
3.1.1.5.	Израда пројектно техничке документације и Студије изводљивости система за наводњавање	Град Пожаревац Пољопривредна саветодавна стручна служба	2017-2018.	Град Пожаревац, РС	Израђена пројектно техничка документација и Студија изводљивости
3.1.2.	Мера: Развој система одбране од елементарних непогода				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
3.1.2.1.	Израда оперативног плана одбрана од поплава унутрашњих и спољних вода на територији Града	Град Пожаревац, Штаб за ванредне ситуације Града Пожареваца	2017.-2022. годишње	Град Пожаревац	Од стране градске скупштине, усвојен Општи план одбране од поплава
3.1.2.2.	Унапређење функционалности система противградне одбране и програмирање набавке неопходне опреме и потрошних средстава	Град Пожаревац, Штаб за ванредне ситуације Града Пожареваца	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС	Израђен план набавки
3.1.2.3.	Имплементација оперативног плана одбрана од поплава унутрашњих и спољних вода на територији	Град Пожаревац, Штаб за ванредне ситуације Града Пожареваца	2017 – 2022. годишње	Град Пожаревац	Реализација плана

	Града				
3.1.2.4.	Изградња система превенције и заштите од пожара на пољопривредним површинама	Град Пожаревац, Штаб за ванредне ситуације Града Пожареваца	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС	Дефинисан систем превенција
3.1.3.	<i>Мера: Подизање капацитета пољопривредника и институција које се баве развојем пољопривреде</i>				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
3.1.3.1.	Подизање организационо-техничких капацитета удружења и појединачних пољопривредника Града	Град Пожаревац, Пољопривредна саветодавна стручна служба	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	10 удружења укључено у реализацију
3.1.3.2.	Подизање организационо-техничких капацитета органа градске управе надлежних за развој пољопривреде	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Израђен кадровски план развоја органа управе
3.1.3.3.	Израда базе података о стању државне земље која се издаје у закуп (површине, границе, квалитет, власиштво...)	Град Пожаревац	2017-2018.	Град Пожаревац, РС	Урађена и попуњена база података
3.1.3.4.	Подизање капацитета за коришћење ЕУ фондова – ИПАРД	Град Пожаревац, Пољопривредна саветодавна и стручна служба, РРА БП	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	2 радионице годишње
3.1.3.5.	Подршка осавремењавању механизације за	Град Пожаревац, Пољопривредна саветодавна и стручна служба	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Развијен механизам суфинансирања

	пољопривредну производњу				
3.1.3.6.	Подршка набавци опреме за пољопривредну производњу у заштићеним условима (пластеници, стакленици...)	Град Пожаревац, Пољопривредна саветодавна и стручна служба	2017 – 2022.	Град Пожаревац РС, ЕУ	Развијен механизам суфинансирања
П -3.2. Специфични циљ - Интензивирање и диверзификација примарне пољопривредне производње					
3.2.1. Мера: Успостављање ефикаснијих система информисања, креирања и трансфера знања					
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
3.2.1.1.	Успостављање Зимске школе за пољопривреднике - Формирање плана и програма едукације пољопривредника	Град Пожаревац, Пољопривредна саветодавна и стручна служба Удружење пољопривредника, НВО, Пољопривредна стручна служба	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС	Организација минимум 4 тематске едукативне радионице годишње
3.2.1.2.	Формирање пољопривредног инкубатора по насељеним местима и проширење капацитета инкубатора у Пожаревцу	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Формирани пољопривредни инкубатори у 5 насељених места
3.2.2. Мера: Подршка диверзификацији примарне пољопривредне производње					
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
3.2.2.1.	Развој систематске контроле плодности земљишта од стране пољопривредника на територији Града	Град Пожаревац, Пољопривредна саветодавна и стручна служба Удружења пољопривредника	2017 - 2022.	Град Пожаревац, РС,	Развијен механизам суфинансирања
3.2.2.2.	Контрола плодности државног земљишта	Град Пожаревац, Пољопривредна саветодавна и стручна служба	2017 - 2022.	Град Пожаревац, РС,	Увид у стварно стање

	током издавања у закуп				
3.2.2.3.	Развој система суфинансирања набавке основног стада	Град Пожаревац Пољопривредна саветодавна и стручна служба, Удружења пољопривредника	2017 - 2022.	Град Пожаревац, РС,	Развијен механизам суфинансирања
3.2.2.4.	Подршка процесу <i>матичењу</i> запата и новим технологијама осемењавања	Град Пожаревац, Пољопривредна саветодавна и стручна служба, Удружења пољопривредника	2017 - 2022.	Град Пожаревац, РС,	Развијен механизам суфинансирања
3.2.2.5.	Промоција, подршка, едукација и развој рибарства	Град Пожаревац Пољопривредна саветодавна и стручна служба, Удружења пољопривредника	2017 - 2022.	Град Пожаревац, РС,	Диверзификована примарна производња
3.2.2.6.	Промоција, подршка, едукација и развој производње воћа и поврћа	Град Пожаревац, Пољопривредна саветодавна и стручна служба, Удружења пољопривредника	2017 - 2022.	Град Пожаревац, РС,	Диверзификована примарна производња
3.2.2.7.	Промоција, подршка, едукација и развој органске производње	Град Пожаревац Пољопривредна саветодавна и стручна служба, Удружења пољопривредника	2017 - 2022.	Град Пожаревац, РС,	Диверзификована примарна производња
3.2.2.8.	Промоција, подршка, едукација и развој сточарске производње	Град Пожаревац, Пољопривредна саветодавна и стручна служба, Удружења пољопривредника	2017 - 2022.	Град Пожаревац, РС,	Диверзификована примарна производња
3.2.2.9.	Промоција, подршка, едукација и развој осталих конкурентних пољопривредних производа (цвећарство, лековито и зачинско биље, пчеларство и друго)	Град Пожаревац, Пољопривредна саветодавна и стручна служба, Удружења пољопривредника	2017 - 2022.	Град Пожаревац, РС,	Диверзификована примарна производња

II -3.3. Специфични циљ – Успешнија финализација пољопривредних производа

3.3.1. Мера: Подршка развоју предузећа у пољопривреди са успешнијом финализацијом производа

Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
3.3.1.1.	Подстицање удруживања	Град Пожаревац,	2017 -	Град Пожаревац, РС,	Повећање броја задруга

	пољопривредних произвођача (задруге, кластери, удружења)	Пољопривредна саветодавна и стручна служба, Удружења пољопривредника	2022.		
3.3.1.2.	Набавка лабораторије за контролу квалитета пољопривредних производа и сертификација	Град Пожаревац, Пољопривредна саветодавна и стручна служба	2017.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Уведен систем контроле
3.3.1.3.	Подршка домаћим произвођачима за покретање малих погона за прераду	Град Пожаревац, Пољопривредна саветодавна и стручна служба, Удружења пољопривредника	2017 - 2022.	Град Пожаревац, РС,	Развијен механизам суфинансирања
3.3.2.	<i>Мера: Креирање заједничке промоције и јачању институција за логистичку подршку сектору</i>				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
3.3.2.1.	Промоција локалних регистрованих пољопривредника и удружења пољопривредника на регионалном тржишту	Град Пожаревац, регистровани пољопривредници и удружења пољопривредника	2017 - 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Повећана видљивост локалних удружења
3.3.2.2.	Повезивање домаћих послодаваца са прерађивачима пољопривредних производа	Град Пожаревац, пословни сектор	2017 – 2022.	Град Пожаревац	Остварени дугорочни уговори
3.3.2.3.	Презентација на домаћим и иностраним сајамским манифестацијама	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС	Промовисани потенцијали за инвестиције
II -3.4.	Специфични циљ – Подстицање руралног развоја на територији Града Пожаревца				
3.4.1.	<i>Мера: Подршка руралном развоју предузећа</i>				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
3.4.1.1.	Уређење атарских путева	Град Пожаревац	2017-2022.	Град, РС	Уређени атарски путеви
3.4.1.2.	Развој, подршка и унапређење старих заната	Град Пожаревац	2017- 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Постојање старих заната
3.4.1.3.	Развој сеоског туризма	Град Пожаревац	2017-2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Евидентирани смештајни капацитети и увећана боравишна

					такса
II - 4.	Стратешки циљ - Стимулисање туристичког развоја				
II -4.1.	Специфични циљ - Унапређење туристичке инфраструктуре				
4.1.1.	Мера: Развој недостајуће пројектно техничке документације за туристичке инфраструктурне пројекте				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
4.1.1.1.	Израда пројектно техничке документације за изградњу марина на рукавцу Дунавац у Костолацу	Град Пожаревац, Градска општина Костолац	2017 – 2018.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Добијена грађевинска дозвола
4.1.1.2.	Израда пројектно техничке документације за бициклистичке стазе – повезивање са EUROVELO 6,	Град Пожаревац, Градска општина Костолац	2017 – 2018.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Добијена грађевинска дозвола
4.1.1.3.	Израда пројектно техничке документације са санацију објеката под заштитом Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедерево	Град Пожаревац, Градска општина Костолац	2017 – 2018.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Добијена грађевинска дозвола
4.1.1.4.	Израда пројектно техничке документације за санацију, адаптацију реконструкцију објеката у комплексу	Град Пожаревац,	2017- 2019.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Добијена грађевинска дозвола

	Љубичева, Минине воде, Чачалица и на Хиподрому				
4.1.1.5.	Израда неопходне пројектно техничке документације за искоришћење заштићених подручја за туризам (паркови, зелене површине)	Град Пожаревац	2017 – 2019.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Добијена грађевинска дозвола
4.1.1.6.	Израда остале пројектно техничке документације везане за развој туризма	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Добијена грађевинска дозвола
4.1.2.	<i>Мера: Побољшање квалитета туристичке инфраструктуре</i>				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
4.1.2.1.	Изградња марина на рукавцу Дунавац у Костолцу	Град Пожаревац, Градска општина Костолац	2018 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Изграђени објекти
4.1.2.2.	Подршка уређењу и инфраструктурном опремењу излетишта-Чачалица, Тодићева вила	Град Пожаревац, Градска општина Костолац, Туристичка организација Града Пожаревца	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Изграђени објекти
4.1.2.3.	Изградња бициклических стаза	Град Пожаревац, Градска општина Костолац	2017 – 2020.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Изграђени објекти
4.1.2.4.	Реконструкција зграда у градском језгру Пожаревцу	Град Пожаревац	2018 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Изграђени објекти
4.1.2.5.	Инфраструктурни радови на унапређењу приступа заштићеним подручјима-зелене површине, паркови	Град Пожаревац, Градска општина Костолац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Изграђени објекти
4.1.2.6.	Унапређење квалитета туристичке сигнализације	Град Пожаревац, Градска општина Костолац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Изграђени објекти
4.1.2.7.	Уређење комплекса ергеле "Љубичево"	Град Пожаревац	2017-2022.	Град Пожаревац, РС	Број посета комплексу ергеле "Љубичево"
П -4.2.	<i>Специфични циљ - Повећање обима туристичког промета и туристичке потрошње</i>				
4.2.1.	<i>Мера: Подршка унапређењу нивоа туристичких услуга</i>				

Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
4.2.1.1.	Унапређење квалитета смештајних капацитета	Град Пожаревац, Туристичка организација Града Пожаревца	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Повећан број смештајних капацитета
4.2.1.2.	Наставак категоризације објеката за смештај туриста	Град Пожаревац, Туристичка организација Града Пожаревца	2017 – 2022.	Град Пожаревац	Повећан број смештајних капацитета
4.2.1.3.	Едукација кадрова запослених у туризму	Град Пожаревац, Туристичка организација Града Пожаревца	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Едуковано 40 особа
4.2.1.4.	Дефинисање туристичког производа Града Пожаревца	Град Пожаревац, Туристичка организација Града Пожаревца	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Дефинисан туристички производ
4.2.1.5.	Развој локалне мреже (кластера) у туризму	Град Пожаревац, Туристичка организација Града Пожаревца	2018.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Формиран локални кластер
4.2.1.6.	Подршка дефинисању и развоју иновативних идеја у области туризма	Град Пожаревац, Туристичка организација Града Пожаревца	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Број иновативних идеја у туризму
4.2.2.	<i>Мера: Развој различитих видова туризма и туристичких производа</i>				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
4.2.2.1.	Подршка развоју еко/етно туризма	Град Пожаревац, Туристичка организација Града Пожаревца	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Повећан број туриста
4.2.2.2.	Подршка развоју ловног и риболовног туризма	Град Пожаревац, Градска општина Костолац, Туристичка организација Града Пожаревца	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Повећан број туриста
4.2.2.3.	Подршка развоју конгресног туризма	Град Пожаревац, Градска општина Костолац, Туристичка организација Града Пожаревца, огранак "ТЕ-КО" Костолац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Повећан број туриста
4.2.2.4.	Унапређење програма туристичких и културних манифестација	Град Пожаревац, Градска општина Костолац, Туристичка организација Града Пожаревца,	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Повећан број туриста
4.2.2.5.	Подршка развоју руралног туризма	Град Пожаревац, Градска општина Костолац, Туристичка организација Града Пожаревца	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Повећан број туриста

4.2.2.6.	Подршка развоју наутичког туризма	Град Пожаревац, Градска општина Костолац, Туристичка организација Града Пожаревца	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Повећан број туриста
4.2.3.	<i>Мера: Подршка регионалном повезивању и умрежавању у области туризма</i>				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
4.2.3.1.	Дефинисање регионалног туристичког производа	Град Пожаревац, Градска општина Костолац, Туристичка организација Града Пожаревца, Регионална развојна агенција Браничево - Подунавље	2017.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Дефинисан регионални кластер
4.2.3.2.	Укључивање у међународне пројекте у циљу развоја туризма	Град Пожаревац, Градска општина Костолац Туристичка организација Града Пожаревца, Регионална развојна агенција Браничево - Подунавље	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Повећан број ЕУ пројеката
4.2.4.	<i>Мера: Повећање видљивости туристичке понуде на домаћем и иностраним тржиштима</i>				
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
4.2.4.1.	Припрема туристичког календара града	Град Пожаревац, Туристичка организација Града Пожаревца	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Повећана видљивост туристичке понуде
4.2.4.2.	Израда промотивног туристичког материјала, доступног у свим облицима (писани, електронски, итд.)	Град Пожаревац, Туристичка организација Града Пожаревца	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Број промотивног материјала
4.2.4.3.	Подршка промоцији туристичке понуде на домаћим и међународним сајмовима	Град Пожаревац, Туристичка организација Града Пожаревца	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Повећана видљивост туристичке понуде
Град Пожаревац				Стратегија одрживог развоја 2017 – 2022.	

III- Приоритетна област		Друштво			
III - 1.	Стратешки циљ - 1.1. Унапређење система социјалне заштите грађана и грађанки града Пожареваца				
III -1.1.	Специфични циљ - Развој услуга неодложних интервенција социјалних служби стално доступних грађанима				
1.1.1.	<i>Мера: Успостављање услуга неодложних интервенција</i>				
Број	Назив пројекта/активности	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
1.1.1.1.	Успостављање услуге смештаја у Прихватилиште за лица у кризним ситуацијама на подручју Града Пожареваца	Град Пожаревац	2017.	Град Пожаревац	Одлука о успостављању услуге
1.1.1.2.	Успостављање одрживог и ефикасног система превенције и одговора на кризне ситуације насиља у породици	Град Пожаревац	2017.	Град Пожаревац	Познате мере превенције
1.1.1.3.	Успостављање Протокола са циљем примене васпитних налога и посебних обавеза малолетних преступника	Град Пожаревац	2017.	Град Пожаревац	Потписан Протокол
II – 1.2.	Специфични циљ – Развој услуга у заједници које производе позитивне промене, омогућавају савладавање ризика и предупредују даљи развој проблема и стања који нарушавају квалитет живота корисника				

1.2.1. Мера: Успостављање нових услуга					
Број	Назив пројекта	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
1.2.1.1	Успостављање услуге Саветовалишта за брак и породицу са Центром за медијацију	Град Пожаревац	2017 – 2018.	Град Пожаревац	Одлука о успостављању услуге
1.2.1.2.	Обезбеђивање континуитета у раду и развој услуге Социорехабилитационог клуба за младе, увођењем нових садржаја намењених деци и младима са проблемима у понашању	Град Пожаревац	2017 – 2018.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Извод из Одлуке о буџету Града Пожаревца
1.2.1.3.	Обезбеђивање континуитета у раду и развој услуге Помоћ у кући за старија лица и особе са инвалидитетом	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Извод из Одлуке о буџету Града Пожаревца
1.2.1.4.	Успостављање услуге Клуба за старија лица	Град Пожаревац	2017-2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Одлука о успостављању услуге
1.2.1.5.	Успостављање услуге Дневног боравка за старија лица	Град Пожаревац	2017-2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Одлука о успостављању услуге
1.2.1.6.	Успостављање услуге Личног пратиоца детета	Град Пожаревац	2017-2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Одлука о успостављању услуге
1.2.2. Мера: Имплементација секторских стратешких докумената из области друштвеног развоја и социјалне заштите					
1.2.2.1	Спровођење активности из ЈАП-а за младе Града Пожаревца 2017-2020.	Град Пожаревац, удружења	2017-2022.	Град Пожаревац	Реализован ЈАП за младе 80% од планираних активности
1.2.2.2	Спровођење активности из ЈАП-а	Град Пожаревац,	2017.	Град	Реализован ЈАП 80% од планираних

	за родну равноправност и унапређење положаја жена 2015-2017.	удружења		Пожаревац	активности
1.2.2.3	Спровођење активности из ЛАП-а за унапређење положаја особа са инвалидитетом Града Пожаревца 2015-2020.	Град Пожаревац, удружења	2017-2020.	Град Пожаревац	Реализован ЛАП 80% од планираних активности
1.2.2.4.	Спровођење активности из ЛАП-а за унапређење положаја старијих лица на територији Града Пожаревца 2016-2020.	Град Пожаревац, удружења	2017-2020.	Град Пожаревац	Реализован ЛАП 80% од планираних активности
1.2.2.5.	Спровођење активности из ЛАП-а за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по реадмисији 2015-2018.	Град Пожаревац, удружења	2017-2018.	Град Пожаревац	Реализован ЛАП 80% од планираних активности
1.2.2.6.	Израда секторских планова након истека постојећих	Град Пожаревац, удружења	2017-2022.	Град Пожаревац	Одлуке о усвајању секторских планова
III - 2.	Стратешки циљ - Повећање нивоа социјалне заштите посебно осетљивих друштвених група унапређењем постојећих и увођењем иновативних облика социјалне заштите				
III -2.1.	Специфични циљ - Унапређење положаја и превенција и спречавање дискриминације особа са инвалидитетом				
2.1.1.	Мера: Подршка особама са инвалидитетом				
Број	Назив пројекта/активности	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
2.1.1.1.	Развијање јединствене базе података о особама са инвалидитетом и механизма редовног извештавања као део	Град Пожаревац	2017.	Град Пожаревац	База података- регистар ОСИ

	система за праћење (мониторинг) активности на унапређењу положаја особа са инвалидитетом				
2.1.1.2.	Развијање сервиса и програма подршке за родитеље и породице особа са инвалидитетом	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС,	Активан програм и развијен сервис
2.1.1.3.	Обезбеђивање доступности услуге личног асистента и услуге личног пратиоца	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС,	Одлука о успостављању услуге ЛПД, број обучених и сертификованих личних пратилаца
2.1.1.4.	Осигуравање приступа изграђеном окружењу особама са инвалидитетом	Град Пожаревац,	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС,	Број изграђених приступних улаза за ОСИ
III -2.2.	Специфични циљ - Унапређење нивоа социјалне заштите избеглих и интерно расељених лица				
2.2.1.	Мера: Подршка интерно расељеним лицима				
Број	Назив пројекта/активности	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
2.2.1.1.	Стамбено збрињавање избеглих и ИРЛ кроз изградњу стамбених јединица, помоћ у завршетку и адаптацији стамбених објеката и додела монтажних кућа лицима која поседују сопствени плац	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Број изграђених стамбених јединица
2.2.1.2.	Увођење програма за запошљавање који би утицали на смањење степена сиромаштва избеглих и ИРЛ	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Број запослених ИРЛ
2.2.1.3.	Омогућавање ефикаснијег остварења права из области социјалне заштите	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Евиденција Центра за социјални рад

III -2.3.	Специфични циљ - Унапређење квалитета социјалне заштите и положаја ромске популације				
2.3.1.	Мера: Подршка ромској популацији				
Број	Назив пројекта/активности	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
2.3.2.1.	Успостављање информационог система који ће омогућити праћење и унапређење услова становања у ромским насељима	Град Пожаревац, ОЦД	2017- 2022.	Град Пожаревац, РС,ЕУ	Активан информациони сиситем, број корисника информационог система
2.3.2.2.	Унапређење услова становања доградњом, адаптацијом и санацијом стамбених објеката	Град Пожаревац, ОЦД	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС,ЕУ	Адаптирани и санирани стамбени бјекти
2.3.2.3.	Формирање стручних мобилних тимова	Град Пожаревац, ОЦД	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Активан мобилни тим
III - 3.	Стратешки циљ: Побољшање квалитета здравствене заштите грађана и грађанки града Пожаревца				
III -3.1.	Специфични циљ - Повећање доступности и унапређење система фармацеутске и примарне здравствене заштите				
3.3.1.	Мера: Унапређење система фармацеутске и здравствене заштите				
Број	Назив пројекта/активности	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
3.3.1.1.	Стварање оптималних услова рада у свим службама здравствене заштите	Град Пожаревац,	2017- 2022.	Град Пожаревац РС,ЕУ	Анкета о задовољству пацијената
3.3.1.2.	Формирање мобилних апотека у сеоским срединама	Град Пожаревац,	2017 – 2022.	Град Пожаревац,	Број мобилних апотека у сеоским срединама

				РС, ЕУ	
3.3.1.3.	Адаптација и реновирање објеката здравствене заштите	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Број адаптираних/реновираних здравствених објеката
3.3.1.4.	Опремање здравствених установа дефицитарном медицинском опремом	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Број опремљених објеката
III - 4.	Стратешки циљ: Унапређење квалитета образовања грађана и грађанки града Пожареваца				
III -4.1.	Специфични циљ -Унапређење система предшколског, основног, средњег и високог образовања, кроз стварање услова за ефикаснији и квалитетнији рад образовних установа				
4.4.1.	Мера: Унапређен систем образовања у свим сферама				
Број	Назив пројекта/активности	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
4.4.1.1.	Развој нових концепата образовања и васпитања који су у складу са локалним и ширим потребама	Град Пожаревац,	2017- 2022.	Град Пожаревац, РС,ЕУ	Број новх образовних програма Број нових стручних профила
4.4.1.2.	Континуирана стручна едукација запослених у области образовања	Град Пожаревац,	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС,ЕУ	Број запослених који су похажали стручно усавршавање
4.4.1.3.	Реконструкција, адаптација и модернизација постојећих образовних установа	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Број реконструисаних образовних објеката
4.4.1.4.	Изградња нових објеката за предшколско образовање на територији града	Град Пожаревац,	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Број новоизграђених објеката предшколског образовања
4.4.1.5.	Креирање образовних програма за преквалификацију и доквалификацију у складу са потребама тржишта рада	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Број програма

III – 5.	Стратешки циљ: Унапређење развоја спорта и услова за бављење спортом грађана и грађанки града Пожаревца				
III -5.1.	Специфични циљ – Повећање броја и доступности спортских садржаја				
5.5.1.	Мера: Унапређење спорта				
Број	Назив пројекта/активности	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
5.5.1.1.	Повећање буџетских издвајања за пројекте из области спорта	Град Пожаревац,	2017- 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Одлука о буџету Града
5.5.1.2.	Увођење нових спортских програма у основне и средње школе	Град Пожаревац,	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Број нових програма
5.5.1.3	Омогућавање бесплатног бављења спортом за талентовану децу и младе, као и децу и младе и из угрожених социјалних категорија	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Евиденција спортских клубова са бројем новоуписане деце и младих
III -5.2.	Специфични циљ – Изградња нових и реконструкција постојећих спортских објеката				
5.5.2.	Мера: Унапређење спортске инфраструктуре				
Број	Назив пројекта/активности	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
5.5.2.1.	Израда планске и пројектне документације за нове спортске терене	Град Пожаревац,	2017- 2022.	Град Пожаревац, РС	Број усвојених планских аката, грађевинска дозвола за затворени базен
5.5.2.2.	Изградња спортских терена/објеката	Град Пожаревац	2017-2022.	Град Пожаревац,	Број изграђених терена / објеката

				РС, донатори	
5.5.2.3.	Адаптација и изградња спортских објеката за особе са инвалидитетом	Град Пожаревац,	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, донатори	Број адаптираних и изграђених објеката /терена за ОСИ
5.5.2.4.	Довођење у стање условности спортских терена који припадају мобилијарима стамбених зграда	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС, донатори	Фотографије, новински чланци, број реконструисаних терена
III – 6.	Стратешки циљ: Побољшање културног имиџа града				
III -6.1.	Специфични циљ – Повећање културних садржаја и повећање учешћа грађана у културном животу				
6.6.1.	Мера: Унапређење културног садржаја Града Пожареваца				
Број	Назив пројекта/активности	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
6.6.1.1.	Афирмација културних програма у циљу унапређења туризма	Град Пожаревац,	2017- 2022.	Град Пожаревац, РС, ЕУ	Промотивни материјал, публикације, одржане манифестације...
6.6.1.2.	Израда јединственог годишњег програма културних дешавања у граду	Град Пожаревац,	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС,	Број културних манифестација кје су одржане из јединственог годишњег програма
6.6.1.3	Израда Стратегије развоја културе	Град Пожаревац	2017 – 2022.	Град Пожаревац, РС	Одлука Скупштине Града о усвајању Стратегије културног развоја
III -6.2.	Специфични циљ – Унапређење просторних и техничких капацитета у институцијама културе				
6.6.2.1	Мера: Унапређење културне инфраструктуре				
Број	Назив пројекта/активности	Имплементатори	Време	Извор финансирања	Индикатор
6.6.1.1.	Реконструкција, адаптација и изградња објеката институција културе	Град Пожаревац,	2017- 2022.	Град Пожаревац, РС, донатори	Број реконструисаних, санираних или адаптираних објеката културе
6.6.1.2.	Набавка опреме за установе културе	Град Пожаревац,	2017 – 2022.	Град Пожаревац,	Уговор са добављачима опреме

				РС,донатори	
6.6.1.3.	Формирање Културно-креативног клуба	Град Пожаревац	2017-2022.	Град Пожаревац, РС, донатори	Евиденција чланова културно креативног клуба

6. Завршне одредбе

Ова стратегија ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Града Пожареваца“.

У Пожаревцу, 18.5.2017. године

Број: 12-06-63/9

СКУПШТИНА ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ГРАДА

Бојан Илић, с.р.

